

SPRAWOZDANIE

Z WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA

ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2004 R.

INFORMACJA O WYKONANIU BUDŻETÓW

JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

TOM II

RADA MINISTRÓW

Warszawa

2005

Wprowadzenie	5
Dochody, wydatki, wynik i poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego	13
Część I	
Zbiorcze wykonanie budżetów gmin	19
1. Dochody gmin	19
1.1. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe dla gmin	29
1.2. Dotacje celowe dla gmin	31
1.2.1. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone gminom z zakresu administracji rządowej	32
1.2.2. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych gmin	34
1.2.3. Pozostałe dotacje celowe	37
2. Wydatki gmin	38
3. Wynik budżetów gmin	48
4. Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności gmin	49
5. Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych gmin	51
5.1. Gminne zakłady budżetowe	53
5.2. Gospodarstwa pomocnicze gminnych jednostek budżetowych	53
5.3. Gminne środki specjalne	54
6. Fundusze celowe gmin	54
6.1. Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	55
6.2. Gminny Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	56
6.3. Fundusz Socjalny Wsi	57
Część II	
Zbiorcze wykonanie budżetów powiatów	58
1. Dochody powiatów	58

1.1.	Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe powiatów	64
1.2.	Dotacje celowe dla powiatów	66
1.2.1.	Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiaty	67
1.2.2.	Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów	69
1.2.3.	Pozostałe dotacje celowe	71
2.	Wydatki powiatów	72
3.	Wynik budżetów powiatów	80
4.	Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności powiatów	82
5.	Przychody i wydatki powiatowych zakładów budżetowych gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych	83
5.1.	Zakłady budżetowe powiatów	84
5.2.	Gospodarstwa pomocnicze powiatów	85
5.3.	Środki specjalne powiatów	85
6.	Fundusze celowe powiatów	85
6.1.	Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym ..	86
6.2.	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	87

Część III

Zbiorcze wykonanie budżetów miast na prawach powiatu	88
1. Dochody miast na prawach powiatu	88
1.1. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe dla miast na prawach powiatu	98
1.2. Dotacje celowe dla miast na prawach powiatu	99
1.2.1. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej	100
1.2.2. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne	103
1.2.3. Pozostałe dotacje celowe	105
2. Wydatki miast na prawach powiatu	106
3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu	115
4. Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności miast na prawach powiatu	117

5.	Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych funkcjonujących w miastach na prawach powiatu	118
5.1.	Zakłady budżetowe miast na prawach powiatu	120
5.2.	Gospodarstwa pomocnicze miast na prawach powiatu	120
5.3.	Środki specjalne miast na prawach powiatu	121
6.	Fundusze celowe miast na prawach powiatu	121
6.1.	Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	123
6.2.	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	123
6.3.	Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	123

Część IV

	Zbiorcze wykonanie budżetów województw	123
1.	Dochody województw	123
1.1.	Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe województw	131
1.2.	Dotacje celowe dla województw	133
1.2.1.	Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej	134
1.2.2.	Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań własnych	135
1.2.3.	Pozostałe dotacje celowe	140
2.	Wydatki województw	140
3.	Wynik budżetów województw	149
4.	Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności województw	150
5.	Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych województw	151
5.1.	Zakłady budżetowe województw	153
5.2.	Gospodarstwa pomocnicze województw	153
5.3.	Środki specjalne województw	153
6.	Fundusze celowe województw	154
6.1.	Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	154
6.2.	Wojewódzki Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	154

Część V

**Zbiornic informacje dotyczuce srodkow na realizacje projektow
i programow realizowanych z udzialem srodkow z Unii Europejskiej
i innych srodkow zagranicznych..... 156**

Część VI

**Zbiornic wykonanie budzetow związkow jednostek samorzadu
terytorialnego 158**

Spis tablic 160

Wprowadzenie

Podstawę gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w roku 2004 stanowiły:

- ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966).

Od 1 stycznia 2004 r. obowiązuje nowy system finansowania jednostek samorządu terytorialnego, określony w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ustawa ta zastąpiła ustawę z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz.U. Nr 150, poz. 938 z późn. zm.), która utraciła moc z dniem 31 grudnia 2003 r.

Zmiany wynikające z ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. miały po raz pierwszy zastosowanie do ustalenia subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego oraz uchwał budżetowych na 2004 r.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Rozwiązania przyjęte w tej ustawie zmierzają do:

- dalszej decentralizacji zadań i środków publicznych, a tym samym zwiększenia udziału jednostek samorządu terytorialnego w dysponowaniu środkami publicznymi,
- zwiększenia ekonomicznej odpowiedzialności jednostek poprzez zwiększenie udziału dochodów własnych w dochodach ogółem tych jednostek,
- mocniejszego związania sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego z koniunkturą gospodarki państwa,
- rozbudowania możliwości absorpcji środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności poprzez zwiększenie strumienia środków i uelastycznienie zasad gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego,
- stworzenia instrumentów umożliwiających wspieranie przedsiębiorczości.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. wprowadziła zmianę sposobu finansowania szeregu zadań publicznych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Dotychczasowe dotacje celowe z budżetu państwa przekazywane jednostkom samorządu terytorialnego na zadania z zakresu administracji rządowej oraz na finansowanie lub dofinansowanie bieżących zadań własnych zostały zastąpione zwiększonymi dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego oraz subwencją ogólną z budżetu państwa. Zasadniczym źródłem finansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego stały się dochody własne i subwencja ogólna, zaś dotacje celowe spełniają rolę uzupełniającą.

Proces zwiększania dochodów własnych dokonany został głównie przez zapewnienie zwiększonych procentowo udziałów jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Określone ustawowo wskaźniki udziału gmin, powiatów i województw we wpływach z PIT i CIT uwzględniają zmiany systemowe w zakresie tych podatków, które wpływają na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego od 1 stycznia 2004 r.

Wielkość udziału we wpływach z PIT w latach 2003-2004 przedstawia poniższe zestawienie:

	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Gminy	27,60%	35,72%*
Powiaty	1,00%	8,42%*
Województwa	<u>1,50%</u>	<u>1,60%</u>
R A Z E M	30,10%	45,74%

* Docelowo wskaźnik udziału we wpływach z PIT wynosi dla: gmin – 39,34%, powiatów – 10,25%

Wskaźnik udziału we wpływach z CIT, w 2004 r., w porównaniu do roku 2003, przedstawia się następująco:

	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Gminy	5,00%	6,71%
Powiaty	-	1,40%
Województwa	<u>0,50%</u>	<u>15,90%</u>
R A Z E M	5,50%	24,01%

Z uwagi na zwiększone wskaźniki udziałów we wpływach z PIT i CIT w 2004 r., dane dotyczące planowanych i wykonanych wpływów z tych źródeł dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego nie są porównywalne z analogicznymi danymi dotyczącymi lat ubiegłych. Ponadto, od 1 stycznia 2004 r. powiaty dysponują nowym źródłem dochodów jakim jest 1,4% udział we wpływach z CIT.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. nie zmieniła zasad ustalania i gromadzenia dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, a także zasad oraz sposobu ich przekazywania. Niezmienione zostały także dotychczasowe zasady ustalania i przekazywania dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r., od 1 stycznia 2004 r. nowym dochodem własnym gmin, powiatów i województw jest 5%-owy udział w dochodzie uzyskiwanym w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami. Zwiększone zostały udziały powiatów w dochodach uzyskiwanych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa na terenie tych powiatów z 5% do 25%.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wprowadziła nową konstrukcję subwencji ogólnej.

W stosunku do rozwiązań zawartych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 – zlikwidowane zostały: część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin oraz część drogowa subwencji ogólnej dla powiatów i województw. W związku z likwidacją tych części subwencji ogólnej, gminy, powiaty i województwa otrzymały zwiększone dochody własne.

W 2004 r. subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego składa się z części: wyrównawczej, równoważącej (gminy i powiaty), regionalnej (województwa) i oświatowej.

Duże zróżnicowanie dochodów jednostek samorządu terytorialnego spowodowało konieczność wprowadzenia od 1 stycznia 2004 r. obowiązku dokonywania wpłat nie tylko przez gminy, ale również przez powiaty i województwa. Środki z wpłat wpływają do budżetu państwa, a następnie są w tej samej wysokości przekazywane jednostkom samorządu terytorialnego.

Równocześnie z wprowadzeniem tak istotnych zmian w systemie finansów jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzony został mechanizm dostosowawczy. Jednostki samorządu terytorialnego otrzymują środki finansowe na wyrównanie ewentualnych różnic w dochodach. W przypadku gmin i powiatów jest to część równoważąca subwencji ogólnej, zaś województwa otrzymują część regionalną. W 2004 r. środki tych części subwencji ogólnej były przekazywane zgodnie z zasadami określonymi ustawowo.

Ponadto, w art. 3 ustawy określono, że dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być także środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach. Do środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, zalicza się m.in. środki przeznaczone na realizację programów przedakcesyjnych oraz środki pochodzące z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dokonała zmiany sposobu finansowania zadań z zakresu administracji rządowej oraz finansowania lub dofinansowania zadań własnych poprzez zmianę przepisów ustaw szczegółowych, w których zawarte są te zadania.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w przepisach ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.), wypłata dodatków mieszkaniowych, będąca zadaniem własnym gmin, na które do końca 2003 r. gminy otrzymywały dotacje celowe z budżetu państwa, stała się zadaniem własnym finansowanym z dochodów własnych.

W zakresie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504) wprowadzone zostały zmiany, zgodnie z którymi, finansowanie oświetlenia dróg publicznych, dla których gmina nie jest zarządcą oraz dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu, będące dotychczas zadaniem z zakresu administracji rządowej, stało się zadaniem własnym gmin.

Zadanie powiatów polegające na utworzeniu i utrzymaniu powiatowego centrum pomocy rodzinie i zapewnieniu środków na wynagrodzenie pracowników będące do końca 2003 r. zadaniem z zakresu administracji rządowej, z dniem 1 stycznia 2004 r. stało się zadaniem własnym. Zadania własne powiatów w zakresie:

- prowadzenia ośrodków adopcyjno-opiekuńczych,
- finansowania odpisów na zakłady funduszu świadczeń socjalnych dla nauczycieli byłych pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- organizowania opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz usamodzielnienie wychowanków,

które do końca 2003 r. były finansowane lub dofinansowywane z dotacji celowych, z dniem 1 stycznia 2004 r. zostały przekazane powiatom do finansowania z dochodów własnych.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679 z późn. zm.) objęła przepisy dotyczące zadań powiatów w zakresie gospodarki leśnej. Zadanie własne powiatów, polegające na nadzorze nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, przestały być finansowane z dotacji celowych budżetu państwa. Natomiast, dotychczasowe zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiaty stały się ich zadaniami własnymi.

Zmiany w ustawie z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079 z późn. zm.) związane były ze zmianą sposobu finansowania zadania wykonywanego przez starostę – prowadzenia rejestru pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Źródłem finansowania tych zadań powiatów stały się dochody własne.

Zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514 z późn. zm.) dotyczyły przekazania powiatom, jako zadań własnych, dotychczasowych zadań z zakresu administracji rządowej. Jednocześnie, na realizację zadań własnych województwa w zakresie polityki rynku pracy jednostki te otrzymały zwiększone dochody własne, zamiast dotychczasowych dotacji celowych z budżetu państwa.

Dokonano zmiany przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1440 z późn. zm.) poprzez określenie, iż finansowanie ustawowych uprawnień do przejazdów realizowanych przez przewoźników wykonujących krajowe przewozy autobusowe jest zadaniem własnym województw. W stanie prawnym obowiązującym do końca 2003 r. powyższe zadanie województwa realizowały jako zadanie z zakresu administracji rządowej i na ten cel otrzymywały dotacje celowe z budżetu państwa.

W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. Nr 86, poz. 789 z późn. zm.) określono, iż zadanie własne samorządu województwa polegające na organizowaniu i dotowaniu regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich wykonywanych w ramach obowiązku służby publicznej oraz nabywanie kolejowych pojazdów szynowych będzie finansowane z dochodów własnych samorządu

województwa. Do końca 2003 r. na realizację tego zadania własnego województwa otrzymywały dotacje celową z budżetu państwa.

Stosownie do zmian wprowadzonych do ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz.U. Nr 96, poz. 593 z późn. zm.) dotychczasowe zadania własne województwa w zakresie medycyny pracy zostały przekazane do finansowania ze środków budżetu samorządu województwa. Na powyższe zadania własne, do końca 2003 r., województwa otrzymywały dotacje celowe z budżetu państwa.

Zmiany wprowadzone do ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych w 2004 r. nie miały wpływu na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego, oprócz zmiany w konstrukcji limitów zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego dokonanej w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o uruchamianiu środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz.U.Nr 93, poz. 890).

Z normy zawartej w art. 113 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, limitującej na poziomie do 15% obciążenie jednostki samorządu terytorialnego spłatami długu, odsetkami od długu i wypłatami z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, wyłączono kredyty i pożyczki zaciągnięte w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej, a także wyemitowanych w tym celu papierów wartościowych.

Ze stosowania limitu łącznej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego, która nie może przekraczać 60% wykonanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki, przepisem ust. 3 art. 114 wyłączono emitowane papiery wartościowe, kredyty i pożyczki zaciągane w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

Dodatkowo, dotychczasowe uregulowania art. 114 ustawy rozszerzono o przepis ust. 2, zgodnie z którym, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki, przy czym, stosownie do brzmienia art. 114 ust. 3 ustawy, powyższego ograniczenia nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

* * *

Miasto na prawach powiatu – na podstawie art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872 z późn. zm.) – sporządza jeden budżet. Uchwała budżetowa miasta na prawach powiatu określa poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gmin, powiatów oraz rodzajów wydatków przewidzianych na zadania realizowane przez gminy i powiaty.

W związku z powyższym, analogicznie jak w latach 1999 – 2003, zaprezentowano w opracowaniu, dane dotyczące dochodów miast na prawach powiatu w podziale na część gminną i powiatową. Natomiast dane dotyczące wydatków miast na prawach powiatu podane zostały w kwotach łącznych, z uwagi na brak możliwości wyodrębnienia i omówienia wielkości wydatków tych jednostek realizowanych w podziale wyłącznie na zadania gminne lub powiatowe.

Podstawowym źródłem danych dotyczących wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2004 r. były sprawozdania z wykonania planów dochodów i wydatków oraz zobowiązań i należności tych jednostek, sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie zasad i terminów sporządzania sprawozdawczości budżetowej jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, wszystkie jednostki samorządu terytorialnego sporządzają i przekazują do Ministerstwa Finansów, raz na kwartał, sprawozdanie z wykonania planów dochodów i wydatków budżetowych w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział i paragraf, o nadwyżce/deficycie budżetowym, o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń, jak również o stanie należności.

Sprawozdania te jednostki samorządu terytorialnego przekazują do Ministerstwa Finansów – za pośrednictwem regionalnych izb obrachunkowych – w formie elektronicznej – jako plik określonego formatu i zdefiniowanej strukturze, przekazywany na dyskietce lub pocztą elektroniczną.

We wszystkich tablicach zbiorczych prezentowane są dane zestawione na podstawie sprawozdań rocznych, otrzymanych przez Ministerstwo Finansów od jednostek samorządu terytorialnego, obejmujących jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, środki specjalne oraz fundusze celowe nie posiadające osobowości prawnej.

W części opisowej, dotyczącej dotacji celowych z budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej, zadań własnych oraz zadań realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, wykorzystano dane ze sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

* * *

Część oświatowa subwencji ogólnej ustalana jest na finansowanie zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), w szczególności na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek, a także dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz przez osoby fizyczne. Przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – obowiązujące od dnia 1 stycznia 2004 r. – wprowadziły nowe podstawy prawne dotyczące formuły określania wysokości części oświatowej subwencji ogólnej. Zgodnie z art. 28 ust. 1 powyższej ustawy, kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych.

Mając na względzie przepis art. 71 powyższej ustawy, w kwocie części oświatowej subwencji ogólnej na 2004 r. dla jednostek samorządu terytorialnego uwzględniono środki przeznaczone na finansowanie:

- odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli będących emerytami i rencistami,
- dodatków i premii (wraz z pochodnymi) dla opiekunów praktyk zawodowych,
- szkół i placówek artystycznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie porozumień z Ministrem Kultury,
- wdrożenia od 1 września 2004 r. 4-tej godziny zajęć z wychowania fizycznego dla V i VI klas szkół podstawowych,
- działalności młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków socjoterapii, objętych od 1 stycznia 2004 r. przepisami ustawy o systemie oświaty.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2004 r. ustalona została w wysokości 25.082.854 tys. zł.

Kwota części oświatowej subwencji ogólnej została rozdzielona między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego według algorytmu, określonego w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2004 (Dz. U. Nr 225, poz. 2231).

Wydzielona z kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2004 r. 1% rezerwa tej części subwencji w ciągu roku 2004 uległa zwiększeniu do łącznej wysokości 251.861 tys. zł, tj. o kwotę 1.029 tys. zł w wyniku zmniejszeń części oświatowej subwencji ogólnej dla 7 jednostek samorządu terytorialnego, w tym dla trzech gmin na kwotę 381 tys. zł i czterech powiatów na kwotę 648 tys. zł.

Dochody, wydatki, wynik i poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego

Poniżej przedstawiona została struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego wykonanych w latach 2003 - 2004.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego	
	2003	2004
	%%	
1	2	3
DOCHODY WŁASNE	43,5	51,5
DOTACJE	16,4	14,3
SUBWENCJA	40,1	34,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.).

W strukturze dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2004 r., dochody własne i subwencje stanowiły łącznie – 85,7%, a dotacje celowe – 14,3%. W porównaniu do analogicznego okresu 2003 r., udział dochodów własnych i subwencji w strukturze dochodów ogółem zwiększył się o 2,1 punktu.

Dochody, wydatki i wynik

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2004 r.

Wyszczególnienie	Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego		
	Plan po zmianach	Wykonanie	3 : 2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
DOCHODY OGÓŁEM	91 292 429	91 503 977	100,2
WYDATKI OGÓŁEM	96 570 631	91 386 801	94,6
W Y N I K	- 5 278 202	117 176	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2004 r. (Min. Fin.).

Liczba jednostek, których budżety zamknęły się nadwyżką - 1.258.

Liczba jednostek, których budżety zamknęły się deficytem - 1.550.

Liczba jednostek z budżetami zrównoważonymi - 0.

W 2004 r. jednostki samorządu terytorialnego, w stosunku do 2003 r., zrealizowały dochody ogółem na poziomie wyższym o 15,6%, a wydatki na poziomie wyższym o 12,9%. Wykonanie planu dochodów ogółem w 2004 r. wynosiło 100,2% natomiast wydatki jednostek samorządu terytorialnego zostały zrealizowane w 94,6% kwoty wydatków planowanych na 2004 r.

Jednostki samorządu terytorialnego zaplanowały na 2004 r. deficyt w wysokości 5.278.202 tys. zł, natomiast zamknęły zbiorczo swoje budżety nadwyżką w wysokości 117.176 tys. zł.

W 2004 r., w stosunku do roku poprzedniego, wzrosła o 117 liczba jednostek, które zamknęły swoje budżety nadwyżką. Nadwyżką zamknęło swoje budżety 44,8% jednostek samorządu terytorialnego.

Poziom zobowiązań

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w latach 2003 - 2004 zostały zestawione poniżej.

Wyszczególnienie	Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego		
	2003	2004	3:2
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania JST według tytułów dłużnych	17 276 843	19 104 730	110,6
z tego:			
Papiery wartościowe	2 817 781	3 134 445	111,2
w tym: długoterminowe	2 701 332	2 824 358	104,6
Kredyty i pożyczki	13 785 742	15 589 969	113,1
w tym: długoterminowe	12 524 580	14 376 005	114,8

Wyszczególnienie	Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego		
	2003	2004	3:2
	tys. zł		%
1	2	3	4
Przyjęte depozyty	24 930	18 571	74,5
Wymagalne zobowiązania	648 390	361 745	55,8
w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	455 764	258 930	56,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

Łączna kwota zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w 2004 r. była o 10,6% wyższa od zadłużenia w 2003 r.

Poniższe zestawienie prezentuje strukturę zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego w latach 2003-2004.

Wyszczególnienie	Struktura zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego	
	2003	2004
	%%	
1	2	3
Zobowiązania JST według tytułów dłużnych z tego:	100,0	100,0
Papiery wartościowe	16,3	16,4
Kredyty i pożyczki	79,8	81,6
Przyjęte depozyty	0,1	0,1
Wymagalne zobowiązania	3,8	1,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. największy udział w kwocie zobowiązań ogółem stanowiły kredyty i pożyczki, które wynosiły 81,6 %.

W porównaniu do roku poprzedniego, znacznie spadł w 2004 r. udział zobowiązań wymagalnych z 3,8% do 1,9%.

Poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w relacji do dochodów ogółem w 2004 roku.

Wyszczególnienie	Liczba jednostek								
	OGÓŁEM	Zadłużonych	Poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	Powyżej 60%
GMINY	2 413	2 304	727	647	474	265	124	51	16
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	65	65	9	15	18	17	4	2	-
POWIATY	314	298	150	86	33	19	10	-	-
WOJEWÓDZTWA	16	16	9	5	1	1	-	-	-
RAZEM	2 808	2 683	895	753	526	302	138	53	16

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2004 r. (Min. Fin.)

Pod względem poziomu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, w relacji do dochodów ogółem w 2004 r., największą grupę jednostek stanowiły jednostki o zadłużeniu poniżej 20%. Liczba jednostek w tej grupie stanowiła w 2004 r. – 61,4% wszystkich zadłużonych jednostek.

W 2004 r. 67 gmin oraz 2 miasta na prawach powiatu osiągnęły wskaźnik zadłużenia, w stosunku do wykonanych dochodów ogółem, przekraczający 50,0%.

Zmniejszyła się liczba jednostek, które przekroczyły wskaźnik zadłużenia powyżej 60,0%. W 2003 r. jednostek takich było - 18, a w 2004 r. - 16.

Dochody własne

Poniższe zestawienie prezentuje strukturę dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w latach 2003-2004.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	
	2003	2004
	%%	
1	2	3
RAZEM DOCHODY WŁASNE	100,0	100,0
z tego:		
Podatek dochodowy od osób prawnych	2,3	10,5
Podatek dochodowy od osób fizycznych	27,6	32,0
Podatek rolny	2,5	2,0
Podatek od nieruchomości	29,4	23,3
Podatek leśny	0,3	0,3
Podatek od środków transportowych	1,7	1,3
Podatek od dział. gosp. osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	0,4	0,3
Podatek od spadków i darowizn	0,5	0,5
Podatek od czynności cywilnoprawnych	2,8	2,2
Wpływy z opłaty skarbowej	1,3	1,2
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,8	0,5
Wpływy z opłaty targowej	0,7	0,5
Dochody z majątku	9,7	8,1
Pozostałe dochody	19,9	17,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w 2004 r., najwyższy udział zanotowano w podatku dochodowym od osób fizycznych (32,0%), w podatku od nieruchomości (23,3%) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych (10,5%).

Wykonanie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w 2003 r. i 2004 r.

Wyszczególnienie	2003	2004	Dynamika (3:2)
	tys.zł		%%
1	2	3	4
Plan	35 535 869	46 017 592	129,5
Wykonanie	34 463 571	47 080 285	136,6
Wskaźnik wykonania planu dochodów własnych	97,0	102,3	

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

Jednostki samorządu terytorialnego zaplanowały na 2004 r. dochody własne wyższe o 29,5% niż na 2003 r. Najwyższy wzrost dochodów zaplanowano z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych prawie 5-krotny, a planowane dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych były wyższe o 51,2% .

W 2004 r. zrealizowano dochody własne wyższe o 36,6% niż w 2003 r.

Jest to związane ze zmianami systemowymi jakie zostały wprowadzone ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wykonanie wydatków jednostek samorządu terytorialnego w 2004 r.

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:		3 : 2	4 : 2
		majątkowe	bieżące		
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY	40 941 777	7 471 746	33 470 031	18,2	81,8
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	32 136 737	4 709 631	27 427 106	14,7	85,3
POWIATY	12 444 702	1 265 516	11 179 186	10,2	89,8
WOJEWÓDZTWA	5 863 585	1 741 291	4 122 294	29,7	70,3
RAZEM	91 386 801	15 188 184	76 198 617	16,6	83,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2004 r. (Min. Fin.)

Udział wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem był najwyższy w samorządach województw – w 2004 r. ukształtował się na poziomie 29,7%.

W 2004 r. - w porównaniu do 2003 r. - jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na wydatki majątkowe o 2.617.891 tys. zł , tj. o 20,8% więcej środków.

Dane ilustrujące zbiorcze wykonanie budżetów: gmin, powiatów, miast na prawach powiatu oraz województw za rok 2004 w zakresie dochodów, wydatków, wyniku oraz stanu zobowiązań tych jednostek, w tym w relacji do zrealizowanych dochodów, zestawione zostały w poniższej tabelicy.

Wyszczególnienie	Jednostki miary	Jednostki samorządu terytorialnego łącznie	Gminy	Powiaty	Miasta na prawach powiatu	Województwa
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem dochody						
Plan	tys. zł	91 292 429	40 702 342	12 390 868	31 633 914	6 565 305
Wykonanie	tys. zł	91 503 977	40 308 530	12 471 367	31 753 774	6 970 306
Wskaźnik	%%	100,2	99,0	100,6	100,4	106,2
Ogółem wydatki						
Plan	tys. zł	96 570 631	43 562 518	12 807 471	33 712 288	6 488 354
Wykonanie	tys. zł	91 386 801	40 941 777	12 444 702	32 136 737	5 863 585
Wskaźnik	%%	94,6	94,0	97,2	95,3	90,4
Wynik						
Plan	tys. zł	-5 278 202	-2 860 176	-416 603	-2 078 374	76 951
Wykonanie	tys. zł	117 176	-633 247	26 665	-382 963	1 106 721
Zobowiązania w tym:	tys. zł	19 104 730	7 551 935	1 480 003	9 511 342	561 450
- zobowiązania wymagalne	tys. zł	361 745	232 740	12 275	99 485	17 245
Wskaźnik udziału zobowiązań wymagalnych w kwocie zobowiązań ogółem	%%	1,9	3,1	0,8	1,0	3,1
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych ogółem	%%	20,9	18,7	11,9	30,0	8,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2004 r. (Min. Fin.).

Część I

Zbiornicze wykonanie budżetów gmin

Zbiornicze dane dotyczące wykonania budżetów gmin w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Gminy ogółem					
Dochody	36 046 322	40 702 342	40 308 530	99,0	111,8
Wydatki	36 595 278	43 562 518	40 941 777	94,0	111,9
Wynik	- 548 956	-2 860 176	-633 247		
Gminy wiejskie					
Dochody	15 680 900	17 762 939	17 525 039	98,7	111,8
Wydatki	15 968 332	19 136 541	17 898 084	93,5	112,1
Wynik	- 287 432	-1 373 602	-373 045		
Gminy pozostałe					
Dochody	20 365 422	22 939 403	22 783 491	99,3	111,9
Wydatki	20 626 946	24 425 977	23 043 693	94,3	111,7
Wynik	- 261 524	-1 486 574	-260 202		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Gminy zakładały, że w 2004 r. zamkną swoje budżety deficytem w kwocie 2.860.176 tys. zł. Ostatecznie dochody budżetów gmin zostały zrealizowane w wysokości 40.308.530 tys. zł (99,0% planu), a wydatki w wysokości 40.941.777 tys. zł (94,0% planu). Budżety gmin zamknęły się więc deficytem w łącznej kwocie 633.247 tys. zł, z tego: deficyt w gminach wiejskich wyniósł 373.045 tys. zł, a w gminach pozostałych – 260.202 tys. zł.

Dochody i wydatki gmin ogółem oraz gmin pozostałych i gmin wiejskich w 2004 roku zostały zrealizowane w wyższym stopniu niż w 2003 r.

1. Dochody gmin

Duże znaczenie dla całego systemu finansowego gmin ma zróżnicowanie struktury ich dochodów.

Strukturę dochodów gmin w latach 2004 i 2003 - według kategorii gmin - przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Gminy					
	Ogółem		Wiejskie		Pozostałe	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
	%%					
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z tego:						
Dochody własne	47,3	48,2	39,7	39,6	45,7	54,9
Dotacje celowe	10,5	12,5	10,0	12,2	10,8	12,8
Subwencja ogólna	42,2	39,3	50,3	48,3	43,5	32,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.).

W 2004 r. najistotniejszą pozycję w strukturze dochodów ogółem gmin stanowiły dochody własne – 48,2%, subwencja ogólna – 39,3%, zaś dotacje celowe - 12,5%.

W stosunku do 2003 r., udział dochodów własnych w strukturze dochodów ogółem gmin zwiększył się o 0,9 punktu, zwiększył się również udział dotacji celowych o 2 punkty, zmniejszył się natomiast o 2,9 punktu udział subwencji ogólnej.

W kategorii gmin pozostałych zwiększył się udział dochodów własnych - o 9,2 punktu oraz udział dotacji celowych - o 2,0 punktu, a zmniejszył się udział subwencji ogólnej - o 11,2 punktu.

W 2004 r. gminy zrealizowały dochody ogółem w wysokości 40.308.530 tys. zł. Były one o 1% niższe niż zaplanowane na ten rok i jednocześnie wyższe o 11,8% niż zrealizowane w 2003 r. Wynika to ze zmiany finansowania zadań wprowadzonych ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie dodatków mieszkaniowych. Wpłata dodatków mieszkaniowych, będąca zadaniem własnym gmin, na które do końca 2003 r. gminy otrzymywały dotacje celowe z budżetu państwa, stała się zadaniem własnym finansowanym z dochodów własnych. Wprowadzone zostały również zmiany, zgodnie z którymi, finansowanie oświetlenia dróg publicznych dla których gmina nie jest zarządcą oraz dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu, będące dotychczas zadaniem z zakresu administracji rządowej, stało się zadaniem własnym gmin.

Ograniczenie zakresu dotacji zrekompensowane zostało odpowiednio zwiększonymi udziałami we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych. Udziały gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wzrosły z 27,6% do 35,72% w 2004 r. Natomiast

udziały gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych wzrosły z 5% do 6,71% w 2004 r.

Dochody gmin w 2004 r. - według źródeł ich pochodzenia - przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys.zł			%%	
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	36 046 322	40 702 342	40 308 530	99,0	111,8
DOCHODY WŁASNE	17 055 698	19 661 462	19 444 408	98,9	114,0
z tego:					
podatek dochodowy od osób prawnych	224 592	310 863	398 897	128,3	177,6
podatek dochodowy od osób fizycznych	4 010 346	5 507 828	5 466 063	99,2	136,3
podatek rolny	863 499	927 759	905 991	97,7	104,9
podatek od nieruchomości	6 028 250	6 478 900	6 501 230	100,3	107,8
podatek leśny	117 408	116 249	117 678	101,2	100,2
podatek od środków transportowych	333 513	350 082	361 357	103,2	108,3
podatek od dział. gosp. osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	76 637	75 471	65 364	86,6	85,3
podatek od spadków i darowizn	63 882	65 008	76 747	118,1	120,1
podatek od czynności cywilnoprawnych	378 949	348 192	403 420	115,9	106,5
wpływy z opłaty skarbowej	192 510	240 324	281 792	117,3	146,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	202 852	207 500	208 691	100,6	102,9
wpływy z opłaty targowej	156 484	150 502	150 956	100,3	96,5
dochody z majątku	1 496 007	1 803 464	1 651 964	91,6	110,4
pozostałe dochody	2 910 768	3 079 316	2 854 257	92,7	98,1
DOTACJE CELOWE	3 773 031	5 218 690	5 042 952	96,6	133,7
w tym na zadania:					
z zakresu adm. rządowej	2 535 060	3 918 675	3 844 591	98,1	151,7
własne	780 077	742 635	676 799	91,1	86,8
realizowane na podstawie porozumień z org. administ. rządowej	19 979	25 155	24 356	96,8	121,9
SUBWENCJA OGÓLNA	15 217 593	15 822 191	15 821 170	100,0	104,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.).

W największym stopniu zostały wykonane dochody z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (128,3% planu), opłaty skarbowej (117,3% planu) oraz podatku od czynności cywilno-prawnych (115,9%). W porównaniu do roku 2003, zmniejszyły się

tylko dochody z tytułu karty podatkowej o 14,7%, opłaty targowej o 3,5% i pozostałe dochody o 1,9%.

W 2004 r., w porównaniu do 2003 r. gminy zrealizowały dochody wyższe z tytułu:

- udziału we wpływach z podatku dochodowego
  - od osób prawnych - o 77,6%,
- opłaty skarbowej - o 46,4%,
- udziałów we wpływach z podatku dochodowego
  - od osób fizycznych - o 36,3%,
- dochodów z majątku - o 10,4%,
- podatku od spadków i darowizn - o 20,1%,
- podatku od środków transportowych - o 8,3%,
- podatku od nieruchomości - o 7,8%,
- podatku od czynności cywilnoprawnych - o 6,5%,
- opłaty eksploatacyjnej - o 2,9%,
- podatku rolnego - o 4,9%.

Łączna kwota zasileń zewnętrznych budżetów gmin w postaci dotacji celowych i subwencji ogólnej w 2004 r. zwiększyła się, w porównaniu do 2003 r., o 9,9%, przy czym kwota dotacji celowych zwiększyła się o 33,7%, natomiast z tytułu subwencji ogólnej przekazane zostały środki o 4,0% wyższe niż w roku poprzednim.

W grupie dochodów pochodzących z dotacji celowych, wysoki spadek zanotowano przy dotacjach celowych przeznaczonych na zadania własne (o 13,2%). Związane to jest ze zmianą sposobu finansowania dodatków mieszkaniowych.

W 2004 roku udział w dochodach ogółem gmin, transferów z budżetu państwa w postaci dotacji celowych oraz łącznej kwoty subwencji ogólnej wynosił odpowiednio: 12,5% oraz 39,3%.

W 2004 roku skutki wykorzystania szczególnych przypadków wygaśnięcia zobowiązań, które wynikają z art. 65 i 66 ustawy Ordynacja podatkowa, gminy wykazały w wysokości 64.061 tys. zł, przy czym największy udział w tej kwocie miał podatek od nieruchomości (79,7%). Skutki te wynikają z przeniesienia praw własności rzeczy lub praw majątkowych w zamian za zaległości podatkowe, stanowiące dochód budżetu gminy.

Na poziom realizacji dochodów własnych, zasadniczy wpływ mają organy gmin, gdyż - zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi - mają decydujący wpływ na wysokość obowiązujących w danej gminie stawek podatkowych oraz na wielkość udzielonych ulg, odroczeń, umorzeń oraz zwolnień.

Ze sprawozdań gmin wynika, że skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatków, jak również udzielonych przez gminy ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych), wyniosły w 2004 r. łącznie - 2.013.066 tys. zł.

Skutki udzielonych przez gminy w 2004 r. ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz obniżenia górnych stawek podatków prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie	Obniżenie górných stawek podatków	Ulg, odroczenia, umorzenia, zwolnienia	Wskaźnik (3+4+5):(2)	Wskaźnik (4+5):(3)
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM	40 702 342	40 308 530	1 366 757	646 309	104,0	5,0
RAZEM DOCHODY WŁASNE w tym:	19 661 462	19 444 407	1 366 757	646 309	109,1	10,4
podatek rolny	927 759	905 991	94 576	40 021	112,2	14,9
podatek od nieruchomości	6 478 904	6 501 230	1 120 486	511 857	125,5	25,1
podatek leśny	116 249	117 678	1 988	594	103,5	2,2
Podatek od środków transportowych	350 082	361 357	138 357	22 666	149,2	44,6
podatek od dział. gosp. osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	75 472	65 364	0	1 028	88,0	1,6
podatek od spadków i darowizn	65 008	76 747	0	6 822	128,6	8,9
podatek od czynności cywilnoprawnych	348 192	403 420	0	146	115,9	0,0
wpływy z opłaty skarbowej	240 324	281 792	0	91	117,3	0,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	207 450	208 691	0	635	100,9	0,3
wpływy z opłaty targowej	150 502	150 956	7 794	279	105,7	5,3
dochody z majątku	1 803 464	1 651 964	0	59	91,6	0,0
pozostałe dochody	3 079 316	2 854 256	3 555	62 111	94,8	2,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Z łącznej kwoty, udzielonych przez gminy w 2004 r., ulg oraz obniżenia górnych stawek podatków w wysokości 2.013.066 tys. zł, na ulgi, odroczenia, umorzenia, zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych) przypada 646.309 tys. zł (32,1%), zaś na obniżenia górnych stawek podatków 1.366.757 tys. zł (67,9%). W odniesieniu do wykonania przez gminy dochodów ogółem, łączna kwota udzielonych ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień oraz obniżenia górnych stawek podatkowych stanowiła 5,0%, natomiast w odniesieniu do kwoty dochodów własnych - 10,4%.

Największy udział w łącznej kwocie ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień, miały w 2004 r. ulgi: w podatku od nieruchomości – 79,2%, w pozostałych dochodach – 9,6%, w podatku rolnym – 6,2% oraz w podatku od środków transportowych – 3,5%.

Również w łącznej kwocie obniżenia górnych stawek podatkowych, największy udział miały obniżenia tych stawek w podatku od nieruchomości (82,0%), podatku od środków transportowych (10,1%) oraz w podatku rolnym (6,9%).

Łączna kwota udzielonych w 2004 r. ulg i obniżeń górnych stawek, w porównaniu do dochodów wykonanych, stanowiła z tytułu: podatku od środków transportowych – 44,6%, podatku od nieruchomości - 25,1%, podatku rolnego – 14,9% i były to najwyższe wskaźniki ulg i obniżeń w grupie dochodów własnych.

Przy obliczaniu dochodów podatkowych, stanowiących podstawę do ustalania dla gmin subwencji wyrównawczej, uwzględniane były skutki - udzielonych przez właściwe organy gmin - ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień oraz obniżenia górnych stawek podatków. W przeciwnym bowiem razie budżet państwa refundowałby gminie skutki decyzji jej organów.

W grupie dochodów własnych gmin, najwyższy udział, w strukturze zrealizowanych wpływów z poszczególnych tytułów, miały w 2004 r. następujące dochody (w %% dochodów własnych):

- podatek od nieruchomości - 33,4%,
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych - 28,1%,
- pozostałe dochody - 14,7%,
- dochody z majątku gminy - 8,5%,
- podatek rolny - 4,7%.

W porównaniu do roku 2003 r. nastąpiły zmiany w strukturze dochodów własnych, które polegały na zwiększeniu udziału dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych o 4,6 punktu, z podatku dochodowego od osób prawnych o 0,8 punktu oraz z tytułu opłaty skarbowej o 0,3 punktu.

W 2004 r. w porównaniu do 2003 r. zmniejszył się udział w dochodach własnych dochodów m. in. z tytułów:

- pozostałych dochodów - o 2,4 punktu,
- podatku od nieruchomości - o 1,9 punktu,
- podatku od czynności cywilno-prawnych - o 0,1 punktu,

- wpływów z tytułu karty podatkowej

- o 0,1 punktu.

Dochody gmin zrealizowane w 2004 r., według ich kategorii, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Gminy		
	Ogółem	Wiejskie	Pozostałe
	tys. zł		
1	2	3	4
Dochody ogółem	40 308 530	17 525 039	22 783 491
z tego:			
Dochody własne	19 444 408	6 934 233	12 510 175
Dotacje celowe	5 042 952	2 134 743	2 908 209
Subwencja ogólna	15 821 170	8 456 063	7 365 107

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. dochody ogółem gmin wiejskich, w porównaniu do roku 2003, wzrosły o 11,8%, a w gminach pozostałych o 11,9%.

W 2004 r.- według danych Ministerstwa Finansów - na rachunki gmin (bez części gminnej miast na prawach powiatu) przekazane zostały udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 5.465.508 tys. zł., tj. 99,2% kwoty zaplanowanej przez gminy z tego tytułu. Kwota zaplanowanych przez gminy dochodów z tego tytułu na 2004 r. wynosiła 5.507.828 tys. zł.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wszystkie gminy otrzymują z budżetu państwa subwencję ogólną. Subwencja ogólna dla gmin składa się z części: oświatowej, równoważącej i wyrównawczej.

Ponadto zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – w 2004 r. gminy otrzymały część rekompensującą subwencji ogólnej z tytułu ostatecznego rozliczenia części rekompensującej subwencji ogólnej za 2003 r., określonej w art. 24 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz. U. Nr 150, poz. 983 z późn. zm.).

W 2004 roku – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki gmin (bez części gminnej przeznaczonej dla miast na prawach powiatu) przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w wysokości 15.767.397 tys. zł., co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel.

Przekazana w 2004 r. – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki gmin kwota z tytułu poszczególnych części subwencji ogólnej dla gmin wyniosła dla:

części oświatowej	12.043.507 tys. zł,
części wyrównawczej	3.417.643 tys. zł,
części równoważącej	206.858 tys. zł,
części rekompensującej	99.389 tys. zł.

Zgodnie z art. 26 ust. 2 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa utworzono rezerwę subwencji ogólnej w wysokości 2% sumy planowanych części wyrównawczych subwencji ogólnej ustalonej dla gmin, powiatów i województw. Środki te w 2004 r. przeznaczone były na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, a w szczególności na zadania związane z pomocą społeczną oraz na wyrównanie różnic w dochodach jednostek samorządu terytorialnego po zmianie systemu finansowania zadań.

W ustawie budżetowej na 2004 r., środki ww. rezerwy zaplanowano w wysokości 92.340 tys. zł.

Ponadto, zgodnie z art. 36 ust. 4 pkt 1, art. 76 ust. 6 pkt 4, art. 79 ust. 5 pkt 4 i art. 82 ust. 5 pkt 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, nadwyżka środków części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin i powiatów, części regionalnej subwencji ogólnej dla województw oraz zwroty kwot nienależnie otrzymanych przez jednostki samorządu terytorialnego zwiększyły rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Nadwyżka środków, o których mowa wyżej, wynosiła 208.460 tys. zł. Tak więc, rezerwa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1, tj. w części przeznaczonej na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, została zwiększona o te środki i w rezultacie do jednostek samorządu terytorialnego zostały przekazane środki w łącznej wysokości 300.800.tys. zł.

Środki tej rezerwy przekazywane były do jednostek samorządu terytorialnego zgodnie z kryteriami wypracowanymi wspólnie przez stronę rządową i stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Do końca 2004 r. z tytułu ww. rezerwy przekazano jednostkom samorządu terytorialnego środki w łącznej wysokości 300.800 tys. zł, z czego 120.705 tys. zł dla 1824 gmin.

Dochody gmin w 2004 r. według działów prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
------------------	-------------------	-------------------------------	-------------------	-------------------	-----------	--------------------------------

1	tys. zł			%%		
	2	3	4	5	6	7
Ogółem	36 046 322	40 702 342	40 308 530	99,0	100,0	111,8
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	492 145	463 424	359 346	77,5	0,9	73,0
Leśnictwo	11 179	13 358	13 526	101,3	0,0	121,0
Rybołówstwo i rybactwo	218	205	191	93,2	0,0	87,6
Górnictwo i kopalnictwo	7 188	7 851	8 551	108,9	0,0	119,0
Przetwórstwo przemysłowe	450	498	477	95,8	0,0	106,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	149 115	150 194	138 218	92,0	0,3	92,7
Handel	2 728	2 512	2 574	102,5	0,0	94,4
Hotele i restauracje	150	89	89	100,0	0,0	59,3
Transport i łączność	428 735	524 482	427 219	81,5	1,1	99,6
Turystyka	33 406	10 466	7 232	69,1	0,0	21,6
Gospodarka mieszkaniowa	1 651 242	1 936 383	1 789 759	92,4	4,4	108,4
Działalność usługowa	43 666	43 993	44 037	100,1	0,1	100,8
Informatyka	64	205	125	61,0	0,0	195,3
Administracja publiczna	355 018	332 573	353 371	106,3	0,9	99,5
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	64 105	51 105	50 531	98,9	0,1	78, 8
Obrona narodowa	109	120	122	101,7	0,0	111,9
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	431	0	0	0,0	0,0	*
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	13 937	22 668	22 373	98,7	0,1	160,5
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	13 144 327	15 373 227	15 605 819	101,5	38,7	118,7
Obsługa długu publicznego	750	993	997	100,4	0,0	132,9
Różne rozliczenia	15 361 670	16 015 817	16 036 493	100,1	39,8	104,4
Oświata i wychowanie	343 836	640 045	590 617	92,3	1,5	171,8
Szkolnictwo wyższe	868	161	141	87,4	0,0	16,2
Ochrona zdrowia	56 240	54 576	56 784	104,0	0,1	101,0
Pomoc społeczna	2 576 562	3 950 499	3 857 854	97,7	9,6	149,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	21 097	21 559	102,2	0,1	*
Edukacyjna opieka wychowawcza	208 244	48 916	45 879	93,8	0,1	22,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	973 240	875 603	727 872	83,1	1,8	74,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	27 126	42 753	39 329	92,0	0,1	145,0

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	195	486	315	64,8	0,0	161,5
Kultura fizyczna i sport	99 378	118 043	107 130	90,8	0,3	107,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem gmin w 2004 r. najistotniejszą pozycję zajmują następujące działy:

- Różne rozliczenia - 39,8%,
- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek, nie posiadających osobowości prawnej - 38,7%,
- Pomoc społeczna - 9,6%,
- Gospodarka mieszkaniowa - 4,4%,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska - 1,8%.

W strukturze dochodów ogółem gmin działy te stanowiły łącznie 94,3%.

Wysoki udział w strukturze dochodów ogółem działu Różne rozliczenia wiąże się z tym, że w dziale tym ujmowane są przede wszystkim kwoty subwencji ogólnej przekazywanej gminom z budżetu państwa, które w dziale tym stanowią 98,7%.

Natomiast w dziale Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek, nie posiadających osobowości prawnej ujmowane są, m. in. tak istotne źródła dochodów własnych gmin, jak: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od osób prawnych, wpływy z podatku od nieruchomości, wpływy z podatku rolnego oraz dochody z tytułu opłaty skarbowej, które stanowią w dochodach tego działu 86,9%.

W stosunku do roku poprzedniego najwyższy wzrost dochodów dotyczy takich działów jak: Informatyka (195,3%), Oświata i wychowanie (171,8%), Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody (161,5%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (160,5%). Są to jednak działy, które w strukturze dochodów gmin zajmują nieznaczące pozycje, a wysoki wzrost dochodów w tych działach wynika z niskich kwot wykonania dochodów w tych działach w 2003 r.

Przeciętny dochód ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, osiągnięty przez gminy w roku 2004, wyniósł 1.591,7 zł i był o 11,8% wyższy niż w 2003 r.

W kategorii gmin wiejskich wzrósł on o 11,5%, a w gminach pozostałych o 12,0% w stosunku do roku poprzedniego.

Dochody przeliczone na 1 mieszkańca w poszczególnych kategoriach gmin w 2004 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Gminy		
	Ogółem	Wiejskie	Pozostałe
	Zł		
1	2	3	4
DOCHODY OGÓŁEM	1 591,7	1 632,8	1 561,5
z tego:			
DOCHODY WŁASNE	767,8	646,0	857,4
DOTACJE CELOWE	199,1	198,9	199,3
SUBWENCJA OGÓLNA	624,8	787,9	504,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminach wiejskich stanowił 102,6%, a w gminach pozostałych – 98,1% przeciętnego dochodu na 1 mieszkańca, wyliczonego dla wszystkich gmin w kraju.

Dochody gmin, przeliczone na 1 mieszkańca, wskazują na bardzo duże zróżnicowanie dochodów pomiędzy gminą o najwyższych dochodach, tj. gminą Kleszczów (woj. łódzkie), z dochodem przypadającym na 1 mieszkańca w kwocie 36.499,2 zł, a gminą Tomaszów Lubelski (woj. lubelskie), z dochodem przypadającym na 1 mieszkańca tej gminy w wysokości 1.062,8 zł, który jest ponad 30-krotnie niższy.

Zestawienie dochodów na 1 mieszkańca w gminach w układzie wojewódzkim zaprezentowano w załączniku do sprawozdania.

1.1. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe gmin

Zgodnie z algorytmem podziału części oświatowej subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez gminy w 2004 r., przekazana została kwota 11.917.618 tys. zł, z tego dla:

- gmin wiejskich - 5.958.864 tys. zł,
- gmin miejskich - 2.189.746 tys. zł,
- gmin miejsko-wiejskich - 3.769.008 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z "Kryteriami podziału 1% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2004", Minister Finansów - na wniosek Ministra Edukacji Narodowej i Sportu - rozdysonował dla poszczególnych gmin środki w wysokości 125.889 tys. zł (49,98% łącznej kwoty wymienionej rezerwy) na następujące tytuły:

- korekta bazy danych przyjętych do wyliczenia części oświatowej subwencji ogólnej na 2004 r. – 1.048 tys. zł,
- wzrost zadań edukacyjnych w I półroczu roku budżetowego – 431 tys. zł,
- wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych od dnia 1 września 2004 r. – 1.813 tys. zł,
- likwidacja szkód w szkołach i placówkach oświatowych wywołanych zdarzeniami losowymi – 9.086 tys. zł,
- dofinansowanie prac remontowych prowadzonych w szkołach i placówkach oświatowych mających na celu usunięcie zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów oraz pracowników szkół i placówek oświatowych – 65.356 tys. zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu szkolnego i pomocy naukowych do nowowytbudowanych szkół i placówek oświatowych – 34.782 tys. zł,
- dofinansowanie wzrostu zadań w związku ze wzrostem liczby uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – 991 tys. zł,
- dofinansowanie wydatków ponoszonych z tytułu odpraw dla zwalnianych nauczycieli w trybie art. 20 ustawy Karta Nauczyciela – 7.749 tys. zł,
- dofinansowanie kosztów adaptacji pomieszczeń szkolnych przeznaczonych na gabinety profilaktyczne – 2.822 tys. zł,
- dofinansowanie innych zadań o nietypowym charakterze (głównie dofinansowanie JST prowadzących szkoły artystyczne oraz dofinansowanie kosztów dodatkowej bezpłatnej nauki języka polskiego dla cudzoziemców) – 1.811 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2004 r. na rachunki gmin przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 12.043.507 tys. zł z tego dla:

- gmin wiejskich 6.029.033 tys. zł,
- gmin miejskich 2.208.907 tys. zł,
- gmin miejsko-wiejskich 3.805.567 tys. zł.

Z przeprowadzonej analizy danych ze sprawozdań gmin wynika, że wydatki wykonane w 2004 r. na zadania bieżące w działach Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza, w relacji do otrzymanych przez gminy dochodów z tytułu subwencji i dotacji na zadania bieżące stanowiły średnio 116,5%, przy czym poziom wydatków na zadania oświatowe w stosunku do otrzymanych kwot w formie subwencji i dotacji na zadania bieżące wynosił:

- poniżej 100% - 392 gmin,
- 100,0% - 110,0% - 772 gmin,
- 110,0% - 120,0% - 589 gmin,
- powyżej 120,0% - 660 gmin.

Realizacja przez gminy wydatków bieżących w dziale Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w 2004 r. kształtowała się średnio na poziomie 98,2% ustalonego przez nie planu. Wydatki na zadania inwestycyjne kształtowały się na poziomie 88,3% planu.

1.2. Dotacje dla gmin

Planowane przez gminy na 2004 rok dochody z tytułu dotacji celowych w wysokości 5.218.690 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 5.042.952 tys. zł, co stanowiło 96,6% planu, z tego:

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące (własne, zlecone z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) zrealizowano w kwocie 4.265.704 tys. zł, co stanowiło 97,5% planu,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne zrealizowano w kwocie 280.042 tys. zł, co stanowiło 89,3% planu,
- dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 84.195 tys. zł, co stanowiło 97,9% planu,
- dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 63.090 tys. zł, co stanowiło 89,5% planu,
- dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 151.373 tys. zł, co stanowiło 99,0% planu,

– dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 198.548 tys. zł, co stanowiło 89,1% planu.

Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie lub finansowanie zadań realizowanych przez gminy stanowiły 90,1% (4.545.746 tys. zł) łącznej kwoty przekazanych gminom dotacji.

Plan dotacji z budżetu państwa na zadania własne i zlecone z zakresu administracji rządowej, został wykonany w wysokości niższej o 3,0%, niż założono w ustawie budżetowej na 2004 r.

1.2.1. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone gminom z zakresu administracji rządowej

Według sprawozdań gmin, w 2004 r. z budżetu państwa przekazane zostały dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w kwocie 3.844.591 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu rocznego. W dochodach ogółem, zrealizowanych przez gminy w 2004 r., dotacje te stanowiły 9,5%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, według działów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	3 918 675	3 844 591	98,1	3 882 230	3 809 039	98,1
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	1 011	1 011	100,0	601	601	100,0
Gospodarka mieszkaniowa	2 405	2 312	96,1	1 510	1 555	103,0
Działalność usługowa	43	43	100,0	43	43	100,0
Administracja publiczna	186 706	186 681	100,0	186 305	186 281	100,0
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	51 081	50 508	98,9	51 081	50 508	98,9
Obrona narodowa	118	118	100,0	118	118	100,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2.965	2 954	99,6	976	966	99,0
Oświata i wychowanie	1.565	746	47,7	588	446	75,9
Ochrona zdrowia	39	33	84,6	39	33	84,6
Pomoc społeczna	3 524 317	3 451 740	97,9	3 500 528	3 428 027	97,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	201	201	100,0	201	201	100,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	237	223	94,1	237	223	94,1

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	147 677	147 713	100,0	139 874	139 910	100,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	310	308	99,4	129	127	98,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Z ogólnej kwoty omawianych dotacji, przekazano:

- na zadania bieżące 3.809.039 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu rocznego (99,1% ogółu dotacji na zadania zlecone),
- na zadania inwestycyjne 35.552 tys. zł, co stanowiło 97,5% planu rocznego (0,9% ogółu dotacji na zadania zlecone).

W strukturze działowej dotacji na finansowanie zadań zleconych gminom z zakresu administracji rządowej dominują dotacje do takich działów, jak:

- Pomoc społeczna (90,0% kwoty dotacji),
- Administracja publiczna (4,9%),
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (3,7%).

Dotacje przeznaczone dla tych działów stanowiły 98,6% całej kwoty dotacji przekazanych gminom na omawiane zadania.

Dotacje w dziale Pomoc społeczna, zrealizowane w kwocie 3.451.740 tys. zł, przeznaczone zostały głównie na świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, wypłatę zasiłków osobom kwalifikującym się do pomocy z opieki społecznej oraz opłatę składek na ubezpieczenia społeczne, utrzymanie terenowych ośrodków pomocy społecznej, na wypłatę zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz na opłacenie usług opiekuńczych, jak i specjalistycznych usług opiekuńczych. W ramach powyższej kwoty, na dofinansowanie zadań inwestycyjnych przekazano dotacje w wysokości 23.714 tys. zł, co stanowiło 66,7% ogólnej kwoty przekazanych gminom dotacji na inwestycje związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Dotacje przekazane w ramach działu Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, przeznaczone były głównie na spłatę zobowiązań z tytułu poniesionych przez gminy w 2003 r. wydatków na oświetlenie dróg publicznych, dla których gmina nie jest zarządcą. Na ten cel przekazano gminom dotację w łącznej kwocie 147.713 tys. zł.

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, do zadań gmin należy szereg spraw o charakterze administracyjnym, w tym: ewidencja ludności, wydawanie dowodów osobistych i zadania należące do kompetencji kierownika urzędu stanu cywilnego. Przekazane w 2004 r. dotacje na realizację tych zadań wyniosły 186.681 tys. zł, co stanowiło 100,0% kwoty planowanej.

Udział dotacji celowych na realizowane przez gminy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach, w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne, oraz ich strukturę, przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%					
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	99,1	0,9
Rolnictwo i łowiectwo	-	-	1,2	100,0	59,4	40,6
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,1	2,1	100,0	67,3	32,7
Administracja publiczna	4,9	4,8	1,2	100,0	99,8	0,2
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1,3	1,3	-	100,0	100,0	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1	-	5,6	100,0	32,7	67,3
Oświata i wychowanie	-	-	0,8	100,0	59,8	40,2
Pomoc społeczna	89,8	90,0	66,7	100,0	99,3	0,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,8	3,7	21,9	100,0	94,7	5,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	0,1	0,5	100,0	41,2	58,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

1.2.2. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych gmin.

W 2004 r. dochody gmin z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych zrealizowano w wysokości 676.799 tys. zł, co stanowiło 91,1% planu tych dotacji.

Z ogólnej kwoty dotacji przekazanych gminom w 2004 r., dotacje na zadania bieżące wyniosły 440.706 tys. zł, tj. 65,1% ogólnej kwoty omawianych dotacji, a na zadania inwestycyjne 236.093 tys. zł (34,9%).

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne gmin, według działów, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	742 635	676 799	91,1	474 469	440 706	92,9
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	22 167	15 180	68,5	516	516	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	297	279	93,9	-	-	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	489	336	68,7	-	-	-
Transport i łączność	78 310	73 603	94,0	16 176	16 132	99,7
Turystyka	1 312	1 236	94,2	125	114	91,2
Gospodarka mieszkaniowa	1 447	624	43,1	201	201	100,0
Administracja publiczna	1 834	1 802	98,3	421	390	92,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 002	1 900	94,9	1 000	918	91,8
Oświata i wychowanie	206 080	178 901	86,8	79 028	66 960	84,7
Ochrona zdrowia	1 010	979	96,9	5	5	100,0
Pomoc społeczna	373 681	352 142	94,2	372 486	351 119	94,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	158	158	100,0	93	95	102,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	3 355	3 195	95,2	3 149	2 996	95,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	29 715	26 970	90,8	661	661	100,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	7 163	6 433	89,8	406	401	98,8
Kultura fizyczna i sport	13 615	13 061	95,9	202	198	98,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Udział dotacji celowych na zadania bieżące i inwestycyjne w ogólnej kwocie dotacji na zadania własne gmin, według działów, w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		Bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
%%						
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	65,1	34,9
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	3,0	0,1	6,3	100,0	3,4	96,6
Przetwórstwo przemysłowe	-	-	0,1	100,0	-	100,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,1	-	0,1	100,0	-	100,0
Transport i łączność	10,6	3,7	24,3	100,0	21,9	78,1

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		Bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%					
1	2	3	4	5	6	7
Turystyka	0,2	-	0,5	100,0	-	100,0
Gospodarka mieszkaniowa	0,2	0,1	0,2	100,0	32,2	67,8
Administracja publiczna	0,2	0,1	0,6	100,0	21,6	78,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,3	0,2	0,4	100,0	48,3	51,7
Oświata i wychowanie	27,7	15,2	47,4	100,0	37,4	62,6
Ochrona zdrowia	0,1	-	0,4	100,0	-	100,0
Pomoc społeczna	50,3	79,7	0,4	100,0	60,1	39,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,5	0,7	0,1	100,0	93,8	6,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,0	0,1	11,2	100,0	2,5	97,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,0	0,1	2,6	100,0	6,2	93,8
Kultura fizyczna i sport	1,8	-	5,4	100,0	-	100,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Największa część dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie bieżących zadań własnych gmin została przekazana w 2004 r. na zadania realizowane w działach: Pomoc społeczna (79,7%) oraz Oświata i wychowanie (15,2%) oraz w dziale Transport i łączność (3,7%). Łącznie, na dofinansowanie zadań własnych realizowanych w ramach tych działów, przeznaczono 98,6% dotacji na bieżące zadania własne gmin.

Dotacje w dziale Pomoc społeczna przeznaczone były głównie na wypłatę zasiłków okresowych (od 1 maja 2004 r. jest to zadanie własne gmin, finansowane dotacją z budżetu państwa), na prowadzenie działalności ośrodków pomocy społecznej, na dofinansowanie dożywiania uczniów, a także na dofinansowanie realizacji programu „Posiłek dla potrzebujących”.

Dla działu Oświata i wychowanie, z budżetu państwa przekazano dotacje celowe na bieżące zadania własne gmin w kwocie 66.960 tys. zł, co stanowiło 84,7% planu. Część środków z tych dotacji ujęta została w wydatkach niewygasających w budżecie państwa i środki te wykorzystane będą w roku 2005.

Dotacje te przeznaczone zostały głównie na sfinansowanie wyprawek szkolnych dla uczniów podejmujących naukę w klasach pierwszych szkół podstawowych, obejmujących zakup podręczników szkolnych, dowozu dzieci 6-letnich do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, a także prac komisji

kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych powołanych do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego związanego z awansem zawodowym nauczycieli.

Dotacje w dziale Transport i łączność przeznaczone zostały na usuwanie skutków klęsk żywiołowych .

Dotacje celowe z budżetu państwa na własne zadania inwestycyjne, przekazano gminom w kwocie 236.093 tys. zł, co stanowiło 88,0% planu tych dotacji.

W strukturze działowej tych dotacji, najpoważniejszą pozycję stanowiły dotacje na aktywizację obszarów wiejskich i na kontrakty wojewódzkie przeznaczone na dofinansowanie inwestycji w dziale Oświata i wychowanie (47,4% tych dotacji), Transport i łączność (24,3%) oraz dotacje w dziale Rolnictwo i łowiectwo (6,3%) przeznaczone na inwestycje związane z infrastrukturą wodociagową i sanitarną wsi.

1.2.3. Pozostałe dotacje celowe

Dochodami gmin są również dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje otrzymane z funduszy celowych. W 2004 r. udział tych dotacji w zrealizowanych przez gminy dochodach ogółem wynosił 1,3%.

Ogólna kwota otrzymanych przez gminy dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 521.562 tys. zł, co stanowiło 93,6% planu, z tego:

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej została przekazana dotacja w wysokości 24.356 tys. zł, co stanowiło 96,8% ich planu rocznego. Porozumienia z organami administracji rządowej dotyczyły głównie zadań zaliczanych do działów: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (27,7%) na dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury objętych mecenatem państwa i realizowanych w ramach kontraktów wojewódzkich, a także na realizację zadań wynikających z programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce.; Transport i łączność (27,3% dotacji), m.in. na utrzymanie drogowych przejść granicznych; Działalność usługowa (12,2% dotacji) na utrzymanie, remonty i konserwację cmentarzy wojennych i wojskowych oraz Działu Opieka społeczna (8,5% dotacji), głównie na pomoc dla repatriantów,
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przeznaczone dotacje w wysokości 147.285 tys. zł, co stanowiło 94,1% planu tych dotacji. Zawierane między

jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia dotyczyły głównie realizacji zadań z zakresu działów: Transportu i łączności (37,4% dotacji), Oświaty i wychowania (16,4% dotacji), Gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (13,2% dotacji) oraz Pomocy społecznej (6,3% dotacji),

- z funduszy celowych została przekazana dotacja w wysokości 349.920 tys. zł, tj. 93,1% planu. W kwocie tej, największy udział miały dotacje w działach: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (30,8% dotacji); Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (30,0%), przeznaczone m.in. na gospodarkę ściekową i ochronę wód, Transport i łączność (14,6%) głównie inwestycje drogowe, Rolnictwo i łowiectwo (7,4%), przeznaczone głównie na infrastrukturę wodociągową i sanitacyjną wsi.

2. Wydatki gmin

Łączne wydatki gmin w 2004 r. zostały zrealizowane w wysokości 40.941.777 tys. zł i były o 2.620.741 tys. zł (tj. o 6,0%) niższe niż zaplanowane na ten rok i o 11,9% wyższe niż wydatki zrealizowane w 2003 r.

Wydatki majątkowe, w stosunku do roku 2003, były wyższe o 19,5%.

Na wydatki bieżące gminy przeznaczyły o 10,3% środków więcej niż w roku poprzednim.

Dane o zrealizowanych w 2004 r. wydatkach gmin przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem	36 595 278	43 562 518	40 941 777	94,0	111,9
z tego:					
Wydatki majątkowe	6 250 819	8 773 447	7 471 746	85,2	119,5
w tym:					
wydatki na inwestycje	6 173 526	8 671 650	7 391 542	85,2	119,7
Wydatki bieżące	30 344 459	34 789 071	33 470 031	96,2	110,3
z tego:					
Wydatki na wynagrodzenia	13 542 550	14 375 434	14 184 817	98,7	104,7
w tym:					
wynagrodzenia osobowe	12 557 390	13 296 899	13 121 495	98,7	104,5
Pochodne od wynagrodzeń	2 780 342	3 046 507	2 945 958	96,7	106,0
Dotacje	1 529 988	1 690 510	1 671 008	98,8	109,2
Wydatki na obsługę długu	323 891	351 701	315 749	89,8	97,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	14 313	33 864	9 503	28,1	66,4
Pozostałe wydatki	12 153 375	15 291 054	14 342 995	93,8	118,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Strukturę wydatków gmin, według rodzajów wydatków, w roku 2004 i 2003 przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2003	2004
	%%	
1	2	3
Wydatki ogółem z tego:	100,0	100,0
Wydatki majątkowe w tym:	17,1	18,2
wydatki na inwestycje	16,9	18,1
Wydatki bieżące w tym:	82,9	81,8
Wydatki na wynagrodzenia w tym:	37,0	34,6
wynagrodzenia osobowe	34,3	32,0
Pochodne od wynagrodzeń	7,6	7,2
Dotacje	4,2	4,1
Wydatki na obsługę długu	0,9	0,8
Pozostałe wydatki	33,2	35,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków ogółem, zrealizowanych przez gminy w 2004 r. w porównaniu do roku 2003 zwiększył się udział wydatków majątkowych, w tym udział wydatków na inwestycje odpowiednio o 1,1 punktu, 1,2 punktu. Zmniejszył się natomiast udział wydatków na: zadania bieżące o 1,1 punktu, w tym wynagrodzenia o 2,4 punktu, pochodne od wynagrodzeń o 0,4 punktu, dotacje o 0,1 punktu i obsługę długu o 0,1 punktu.

Strukturę wydatków gmin w 2004 r. według działów i kategorii gmin przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Gminy		
	Ogółem	Wiejskie	Pozostałe
	%%		
1	2	3	4
Ogółem z tego:	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	3,1	5,7	1,2
Leśnictwo	0,0	0,0	0,0
Rybolówstwo i rybactwo	0,0	0,0	0,0
Górnictwo i kopalnictwo	0,0	0,0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	0,0	0,0	0,0

Wyszczególnienie	Gminy		
	Ogółem	Wiejskie	Pozostałe
	%%		
1	2	3	4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,5	0,7	0,4
Handel	0,0	0,0	0,0
Hotele i restauracje	0,0	0,0	0,0
Transport i łączność	7,0	8,2	6,1
Turystyka	0,1	0,1	0,1
Gospodarka mieszkaniowa	2,7	1,3	3,8
Działalność usługowa	0,4	0,4	0,5
Informatyka	0,0	0,0	0,0
Nauka	0,0	0,0	0,0
Administracja publiczna	11,6	12,6	10,9
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,1	0,1	0,1
Obrona narodowa	0,0	0,0	0,0
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0,0	0,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,1	1,2	1,1
Wymiar sprawiedliwości	0,0	0,0	0,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,2	0,3	0,2
Obsługa długu publicznego	0,8	0,7	0,9
Różne rozliczenia	0,3	0,4	0,3
Oświata i wychowanie	42,8	45,1	40,8
Szkolnictwo wyższe	0,0	0,0	0,0
Ochrona zdrowia	0,9	0,8	1,0
Pomoc społeczna	13,8	11,3	15,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,2	0,0	0,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,3	1,1	1,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8,4	6,9	9,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,8	2,2	3,3
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,0	0,0	0,0
Kultura fizyczna i sport	1,9	0,9	2,6

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków gmin, przeważają wydatki na: Oświatę i wychowanie – 42,8%, Pomoc społeczną – 13,8%, Administrację publiczną – 11,6% Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 8,4% oraz Transport i łączność – 7,0% ogółu wydatków gmin. W 2004 r. wydatki gmin w tych działach stanowiły 83,6% wydatków ogółem tych jednostek.

Struktura działowa wydatków gmin wiejskich i pozostałych różni się szczególnie w działach Rolnictwo i łowiectwo oraz Oświata i wychowanie. Udział tych działów w strukturze wydatków jest większy w gminach wiejskich.

W strukturze działowej wydatków gmin wiejskich przeważają wydatki na: Oświatę i wychowanie – 45,1%, Administrację publiczną – 12,6%, Pomoc społeczną – 11,3%, Transport i łączność – 8,2% oraz Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 6,9%. W 2004 r. wydatki gmin wiejskich w tych działach stanowiły 84,1% wydatków ogółem tych jednostek.

W strukturze działowej wydatków gmin pozostałych przeważają wydatki na: Oświatę i wychowanie – 40,8%, Pomoc społeczną – 15,6%, Administrację publiczną – 10,9%, Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 9,5% oraz Transport i łączność – 6,1%. W 2004 r. wydatki w tych działach stanowiły 82,9% wydatków ogółem tych jednostek, a więc o 0,7 punktu mniej niż w gminach ogółem i o 1,2 punktu mniej niż w gminach wiejskich.

Wydatki gmin w 2004 r. według działów zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem z tego:	36 595 278	43 562 518	40 941 777	94,0	100,0	111,9
Rolnictwo i łowiectwo	1 161 551	1 522 867	1 285 730	84,4	3,1	110,7
Leśnictwo	7 477	9 148	7 966	87,1	0,0	106,5
Rybołówstwo i rybactwo	158	252	208	82,6	0,0	131,6
Górnictwo i kopalnictwo	48	12	12	100,0	0,0	25,0
Przetwórstwo przemysłowe	2 214	3 025	2 233	73,8	0,0	100,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	206 877	250 261	216 637	86,6	0,5	104,7
Handel	5 245	6 266	5 902	94,2	0,0	112,5
Hotele i restauracje	133	378	374	99,1	0,0	281,2
Transport i łączność	2 184 711	3 163 260	2 871 527	90,8	7,0	131,4
Turystyka	61 815	50 214	43 863	87,4	0,1	71,0
Gospodarka mieszkaniowa	964 722	1 260 971	1 097 176	87,0	2,7	113,7
Działalność usługowa	145 041	239 310	181 691	75,9	0,4	125,3
Informatyka	2 473	2 995	2 706	90,4	0,0	109,4
Nauka	12	17	16	96,4	0,0	133,3
Administracja publiczna	4 584 651	4 967 373	4 745 383	95,5	11,6	103,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	64 263	51 653	51 017	98,8	0,1	79,4
Obrona narodowa	141	176	156	88,7	0,0	110,6
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	7	8	7	83,0	0,0	100,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	413 414	488 265	450 526	92,3	1,1	109,0
Wymiar sprawiedliwości	5	20	20	100	0,0	400,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	121	113 199	99 282	87,7	0,2	*
Obsługa długu publicznego	335 896	385 390	326 033	84,6	0,8	97,1
Różne rozliczenia	168 074	198 076	134 630	68,0	0,3	80,1
Oświata i wychowanie	14 780 776	17 943 917	17 469 796	97,4	42,8	118,2
Szkolnictwo wyższe	6 582	6 164	5 546	90,0	0,0	84,3
Ochrona zdrowia	344 632	421 704	373 667	88,6	0,9	108,4
Pomoc społeczna	4 026 597	5 803 993	5 616 678	96,8	13,8	139,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	66 535	64 252	96,6	0,2	*
Edukacyjna opieka wychowawcza	2 205 512	538 436	519 848	96,5	1,3	23,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 231 499	4 034 386	3 428 601	85,0	8,4	106,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 047 439	1 204 260	1 164 803	96,7	2,8	111,2
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	956	1 527	1 360	89,1	0,0	142,3
Kultura fizyczna i sport	642 237	828 459	774 131	93,4	1,9	120,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

* – wskaźnik powyżej 1000%.

Wydatki zrealizowane w dziale Oświata i wychowanie w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 18,2%. W tym dziale 52,8% wydatków stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników oraz 10,3% składki na ubezpieczenia społeczne. W dziale tym realizacja planu wydatków wyniosła 97,4%.

Wydatki zrealizowane w dziale Pomoc społeczna w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 39,5%. W tym dziale 78,7% wydatków stanowiły świadczenia społeczne oraz 11,1% wynagrodzenia osobowe. Realizacja planu wydatków tego działu wyniosła 96,8%.

Wydatki zrealizowane w dziale Administracja publiczna w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 3,5%. W dziale tym 54,1% wydatków stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników oraz 10,3% zakup usług pozostałych. Realizacja planu wydatków wyniosła 95,5%.

Wydatki zrealizowane w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 6,1%. W dziale tym 51,4% stanowiły wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych oraz 17,2% zakup usług pozostałych. Realizacja planu wydatków wyniosła 85,0%.

Wydatki zrealizowane w dziale Transport i Łączność w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 31,4%. W tym dziale 57,8% stanowiły wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych oraz 15,9% zakup usług remontowych. Realizacja planu wydatków wyniosła 90,8%.

W związku ze zmianami systemowymi dotyczącymi sposobu finansowania zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych i oświetlenia ulic, poniżej przedstawiono planowane i wykonane wydatki na zadania, których sposób finansowania uległ zmianie od 1 stycznia 2004 r.

Wyszczególnienie	2003		2004		Dynamika (4:2)
	Wykonanie	Wykonanie planu	Wykonanie	Wykonanie planu	
	tys. zł	%	tys. zł	%	%
1	2	3	4	5	6
Wydatki na dodatki mieszkaniowe	791 670	93,5	733 070	95,1	92,6
Wydatki na oświetlenie ulic	719 120	93,2	769 079	90,8	106,9

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin)

Wykonane wydatki gmin na dodatki mieszkaniowe w 2004 r., w porównaniu do 2003 r. były niższe o 7,4%.

W 2004 r. udział wydatków na dodatki mieszkaniowe w strukturze działu Pomoc społeczna wynosił 13,1% i spadł w stosunku do 2003 r. o 6,9 punktu procentowego.

Wydatki związane z oświetleniem ulic w 2004 r. zostały zrealizowane przez gminy na poziomie wyższym niż w 2003 r. o 6,9%. Wydatki te znajdują się w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska i stanowią 22,4% tego działu, co daje 0,1 punktu procentowego więcej niż w roku poprzednim.

Wydatki ogółem zrealizowane w 2004 r. przeliczone na 1 mieszkańca w gminach, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł			
	Gminy ogółem	Gminy ogółem	Gminy wiejskie	Gminy pozostałe
	2003	2004		
1	2	3	4	5
Wydatki ogółem	1 445,7	1 616,7	1 667,5	1 579,3
z tego:				
Wydatki majątkowe	246,9	295,0	349,1	255,3
w tym:				
Wydatki na inwestycje	243,9	291,9	348,6	250,1
Wydatki bieżące	1 198,8	1 321,6	1 318,4	1 324,0
z tego:				
Wydatki na wynagrodzenia,	535,0	560,1	591,3	537,2
w tym:				
wynagrodzenia osobowe	496,1	518,1	546,3	497,4
Pochodne od wynagrodzeń	109,8	116,3	124,6	110,2
Dotacje	60,5	66,0	41,8	83,8
Wydatki na obsługę długu	12,8	12,5	10,7	13,8
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	0,6	0,4	0,1	0,6
Pozostałe wydatki	480,1	566,4	549,9	578,5

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Najwyższe wydatki ogółem poniesione na 1 mieszkańca zostały zrealizowane przez gminy w województwie zachodniopomorskim i wyniosły 1.821,8 zł, a najniższe wydatki w gminach województwa lubelskiego i wyniosły 1.492,6 zł, przy średniej krajowej kwocie wydatków poniesionych przez te jednostki na 1 mieszkańca w kraju wynoszącej 1.616,7 zł.

Zestawienie wydatków na 1 mieszkańca w 2004 r.w gminach w układzie wojewódzkim zaprezentowano w załączniku do sprawozdania.

Wydatki na wynagrodzenia w poszczególnych działach prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	13 542 550	14 375 434	14 184 817	98,7	100,0	104,7
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	11 304	10 285	9 692	94,2	0,1	85,7
Leśnictwo	1 156	1 289	1 251	97,1	0,0	108,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	14 389	16 436	15 804	96,2	0,1	109,8
Handel	145	219	206	94,1	0,0	142,1
Transport i łączność	28 548	27 659	26 506	95,8	0,2	92,8
Turystyka	1 169	1 153	1 102	95,6	0,0	94,3
Gospodarka mieszkaniowa	19 512	18 939	17 987	95,0	0,1	92,2
Działalność usługowa	4 519	4 973	4 849	97,5	0,0	107,3
Informatyka	190	207	203	98,1	0,0	106,8
Administracja publiczna	2 717 606	2 830 219	2 766 218	97,7	19,5	101,8
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	647	725	724	99,9	0,0	111,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	93 979	100 852	98 135	97,3	0,7	104,4
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0	60 814	55 621	91,5	0,4	-
Różne rozliczenia	16	351	45	12,8	0,0	281,3
Oświata i wychowanie	8 623 024	10 010 896	9 923 423	99,1	70,0	115,1
Ochrona zdrowia	21 340	25 092	23 544	93,8	0,2	110,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	26 431	26 027	98,5	0,2	-
Pomoc społeczna	640 095	681 105	670 550	98,5	4,7	104,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 150 490	339 878	333 139	98,0	2,3	29,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	77 048	88 902	83 130	93,5	0,6	107,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	73 952	59 303	57 667	97,2	0,4	78,0
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	174	177	178	100,6	0,0	102,3
Kultura fizyczna i sport	63 247	69 529	68 816	99,0	0,5	108,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Wydatki gmin na wynagrodzenia w czterech działach, tj. Oświata i wychowanie, Administracja publiczna, Edukacyjna opieka wychowawcza oraz Pomoc społeczna,

stanowiły 96,5% ogółu wydatków na wynagrodzenia, przy czym wydatki na wynagrodzenia w dziale Oświata i wychowanie stanowiły 70,0%, a w dziale Administracja publiczna 19,5% wszystkich wydatków na wynagrodzenia w gminach.

Wydatki majątkowe gmin w 2004 r. wyniosły 7.471.746 tys. zł, tj. 18,2% wydatków ogółem. W 2004 r. w stosunku do poprzedniego roku, udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, zwiększył się o 1,1 punktu. Na zadania inwestycyjne gminy przeznaczyły 7.391.542 tys. zł, co stanowiło 18,1% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe gmin wiejskich stanowiły 9,2%, a gmin pozostałych – 9,1% wydatków ogółem tego typu gmin.

Strukturę działową wydatków majątkowych w gminach wiejskich i pozostałych ilustruje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem		Wiejskie		Pozostałe	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura
	tys. zł	%%	tys. zł	%%	tys. zł	%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	7 471 746	100,0	3 747 180	100,0	3 724 566	100,0
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	1 166 453	15,6	914 971	24,4	251 483	6,8
Leśnictwo	292	0,0	292	0,0	0	0,0
Rybołówstwo i rybactwo	66	0,0	50	0,0	16	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	1 849	0,0	676	0,0	1 174	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	88 479	1,2	44 056	1,2	44 424	1,2
Handel	2 453	0,0	217	0,0	2 236	0,1
Hotele i restauracje	192	0,0	192	0,0	0	0,0
Transport i łączność	1 773 927	23,7	996 022	26,6	777 904	20,9
Turystyka	21 349	0,3	7 414	0,2	13 935	0,4
Gospodarka mieszkaniowa	363 769	4,9	64 863	1,7	298 906	8,0
Działalność usługowa	25 108	0,3	7 087	0,2	18 021	0,5
Informatyka	959	0,0	110	0,0	849	0,0
Administracja publiczna	169 892	2,3	81 593	2,2	88 299	2,4
Obrona narodowa	13	0,0	0	0,0	13	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	92 552	1,2	52 633	1,4	39 918	1,1
Wymiar sprawiedliwości	10	0,0	10	0,0	0	0,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	87	0,0	28	0,0	59	0,0
Obsługa długu publicznego	5	0,0	5	0,0	0	0,0

Wyszczególnienie	Ogółem		Wiejskie		Pozostałe	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura
	tys. zł	%%	tys. zł	%%	tys. zł	%%
1	2	3	4	5	6	7
Różne rozliczenia	6 723	0,1	4 857	0,1	1 866	0,1
Oświata i wychowanie	1 354 484	18,1	758 430	20,2	596 054	16,0
Szkolnictwo wyższe	1 294	0,0	80	0,0	1 214	0,0
Ochrona zdrowia	59 905	0,8	25 387	0,7	34 518	0,9
Pomoc społeczna	45 221	0,6	19 461	0,5	25 760	0,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 668	0,1	2 811	0,1	4 857	0,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	4 344	0,1	2 519	0,1	1 825	0,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 866 670	25,0	668 216	17,8	1 198 454	32,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	104 892	1,4	29 639	0,8	75 253	2,0
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	613	0,0	593	0,0	20	0,0
Kultura fizyczna i sport	312 477	4,2	64 968	1,7	247 509	6,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych w gminach na wydatki majątkowe dotyczyła działu Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (25,0%) Oświata i wychowanie (18,1%), Transport i łączność (23,7%) oraz działu Rolnictwo i łowiectwo (15,6%).

W gminach pozostałych, wydatki majątkowe w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska stanowiły 32,2% wszystkich wydatków majątkowych tych gmin, a w gminach wiejskich – 17,8%. Wydatki w dziale Oświata i wychowanie odpowiednio – 16,0% i 20,2%, a w dziale Transport i łączność odpowiednio – 20,9% i 26,6% oraz w dziale Rolnictwo i łowiectwo odpowiednio – 6,8% i 24,4%.

Najwyższe wydatki majątkowe na jednego mieszkańca zrealizowały gminy w województwie mazowieckim – 348,6 zł, najniższe natomiast w województwie kujawsko-pomorskim – 225,4 zł, przy średniej krajowej – 295,0 zł.

Najwyższy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wystąpił w gminach województwa mazowieckiego - 21,1%, następnie w gminach województwa świętokrzyskiego – 21,0 %, najniższy zaś w gminach województwa kujawsko-pomorskiego – 14,1%, przy średnim wskaźniku dla wszystkich gmin w kraju wynoszącym 18,2%.

3. Wynik budżetów gmin

W 2004 r. budżety gmin zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 633.247 tys. zł. Nadwyżkę budżetową - na łączną kwotę 1.033.473 tys. zł - wypracowało 1.044 gmin, tj. 43,3% ogólnej liczby gmin. Deficyt wystąpił w 1.369 gminach (tj. 56,7% ogólnej liczby gmin) i wynosił 1.665.633 tys. zł.

Liczbę gmin, z uwzględnieniem zrealizowanego przez nie wyniku, w podziale na poszczególne kategorie, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Gminy		
	Ogółem	Wiejskie	Pozostałe
1	2	3	4
Gminy ogółem	2 413	1 592	821
Gminy z nadwyżką budżetową	1 044	671	373
Gminy z deficytem budżetowym	1 369	921	448
Udział gmin deficytowych w ogólnej liczbie gmin dla danej kategorii gmin w %%	56,7	57,8	54,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do 2003 r. (56,5%), udział gmin deficytowych w ogólnej liczbie gmin uległ zwiększeniu o 0,2 punktu.

Ogólna kwota deficytu gmin zwiększyła się z 548.956 tys. zł w roku 2003 do 633.247 tys. zł w roku 2004, tj. o 15,4%. Zauważyć należy, że gminy zaplanowały na 2004 rok deficyt w wysokości 2.860.176 tys. zł natomiast ich budżety zamknęły się deficytem ponad 4,5 krotnie niższym.

Strukturę gmin, według relacji wyniku do ich dochodów, przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów gmin			
	Razem	< 5%	5-10%	> 10%
1	2	3	4	5
Gminy z nadwyżką budżetową	1 044	643	302	99
Gminy z deficytem budżetowym	1 369	551	369	449

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Wśród gmin, które wypracowały nadwyżkę, jak i gmin z deficytem budżetowym, najliczniejszą grupę, podobnie jak w roku 2003, stanowią gminy o relacji wyniku do dochodów poniżej 5%. Udział takich gmin wynosi 49,5% łącznej liczby gmin.

W 2004 r. gminy osiągnęły przychody w łącznej kwocie 4.766.582 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 2.228.229 tys. zł.

Na podstawie sprawozdań, zestawiono strukturę przychodów i rozchodów gmin, z uwzględnieniem podziału na gminy wiejskie i pozostałe.

Wyszczególnienie	Gminy		
	Ogółem	Wiejskie	Pozostałe
	w %%		
1	2	3	4
PRZYCHODY OGÓŁEM z tego:	100,0	100,0	100,0
kredyty i pożyczki	59,7	56,4	63,0
spląty pożyczek udzielonych	0,2	0,1	0,3
nadwyżka z lat ubiegłych	17,4	26,3	8,3
w tym: środki na pokrycie deficytu	2,9	3,6	2,1
papiery wartościowe	0,3	0,1	0,5
obligacje j.s.t. oraz związków komunalnych	2,8	0,5	5,2
prywatyzacja majątku jst	0,1	0,0	0,2
inne źródła	19,5	16,6	22,5
w tym: środki na pokrycie deficytu	5,5	4,7	6,2
ROZCHODY OGÓŁEM z tego:	100,0	100,0	100,0
spląty kredytów i pożyczek	75,3	62,1	88,5
pożyczki	0,9	0,7	1,0
lokaty w bankach	19,9	36,2	3,7
wykup papierów wartościowych	0,2	0,1	0,3
wykup obligacji samorządowych	3,3	0,6	6,1
inne cele	0,4	0,2	0,4

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. największe przychody gminy zrealizowały z tytułu kredytów i pożyczek (59,7%), i z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych (17,4%).

W przypadku gmin wiejskich główne źródła przychodów w roku 2004 kształtowały się analogicznie: przychody pochodzące z kredytów i pożyczek wynosiły 56,4%, natomiast nadwyżka budżetowa z lat poprzednich – 26,3%,

Analiza rozchodów gmin wskazuje, że najwyższy udział w strukturze rozchodów gmin miały środki na spląty kredytów i pożyczek (75,3%), a także lokaty bankowe, które stanowiły 19,9% ogółu rozchodów gmin.

W przypadku gmin wiejskich w strukturze rozchodów środki na spląty kredytów i pożyczek stanowiły 62,1%, a lokaty bankowe 36,2%.

4. Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności gmin

Ze sprawozdań gmin o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych wynika, iż na koniec 2004 r. stan zadłużenia tych jednostek wynosił 7.551.935 tys. zł. Zobowiązania

ogółem wobec podmiotów krajowych wynosiły 7.546.577 tys. zł, z tego na zobowiązania długoterminowe przypadła kwota – 6.587.332 tys. zł.

Zobowiązania wystąpiły w 2.304 gminach. Wskaźnik zadłużenia gmin, liczony jako udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem gmin w 2004 r., wyniósł 18,7%.

Z kwoty zobowiązań ogółem zaciągniętych przez gminy, przypada na:

- kredyty i pożyczki - 87,0%,
- emisję papierów wartościowych - 9,7%,
- wymagalne zobowiązania - 3,1%,
- przyjęte depozyty - 0,2%.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę zadłużonych gmin w relacji zadłużenia do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2003	2 413	2 264	840	623	378	229	118	59	17
2004	2 413	2 304	727	647	474	265	124	51	16

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Z zamieszczonych danych wynika, że najliczniejsza grupa gmin znajduje się w przedziale o zadłużeniu stanowiącym mniej niż 10% dochodów ogółem. Liczba gmin w tej grupie stanowiła w 2004 r. 34,6% łącznej liczby gmin i 36,3% liczby gmin zadłużonych. W stosunku do roku 2003 liczba gmin zadłużonych zwiększyła się o 40. W grupie powyżej 60% znalazło się 16 gmin tj. 0,7% liczby gmin zadłużonych i w stosunku do 2003 r. liczba tych gmin zmniejszyła się o 1 gminę.

Z łącznej kwoty zobowiązań, na zobowiązania wymagalne, tj. te, których termin płatności upłynął, przypadało 232.740 tys. zł, tj. 3,1% kwoty zobowiązań ogółem.

Zobowiązania wymagalne w 67,4% dotyczyły zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług.

Z danych wykazanych przez gminy, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że jednostki te w 2004 r. udzieliły poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 41.700 tys. zł, co stanowiło 0,1% dochodów ogółem tych jednostek.

Ze sprawozdań gmin o stanie należności wg tytułów wynika, iż na koniec 2004 r. kwota należności tych jednostek wynosiła 3.406.302 tys. zł z tego na należności długoterminowe przypadła kwota – 18.494 tys. zł.

W kwocie należności ogółem, wykazanych przez gminy, na kredyty i pożyczki przypadło 0,8%.

Wymagalne należności w wysokości 3.373.884 tys. zł stanowiły 99,0% należności ogółem. Należności wymagalne w 15,9% dotyczyły należności z tytułu dostaw towarów i usług.

5. Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych gmin

Do form organizacyjno - prawnych gospodarki finansowej w gminach, które funkcjonowały do końca 2004 r. należą zakłady budżetowe, środki specjalne i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych.

W formach tych funkcjonują w gminach:

- 1) jednostki gospodarki komunalnej (w większości zakłady komunikacji miejskiej),
  - 2) jednostki gospodarki mieszkaniowej - na przykład świadczące usługi związane z utrzymaniem substancji mieszkaniowej,
  - 3) przedszkola i żłobki,
  - 4) ośrodki sportu i rekreacji,
- inne, świadczące usługi bytowe dla ludności.

Przychody i wydatki jednostek organizacyjnych w gminach, w porównaniu z planem, przedstawiały się w 2004 roku następująco:

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ogółem			
1. Przychody	3 960 469	3 889 650	98,2
w tym: dotacje z budżetów gmin	715 993	703 162	98,2
2. Wydatki	3 954 112	3 834 174	97,0
w tym: wpłaty do budżetów gmin	1 221	1 520	124,5
Zakłady budżetowe			
1. Przychody	3 498 253	3 470 613	99,2
w tym: dotacje z budżetów gmin	703 997	691 819	98,3
2. Wydatki	3 467 438	3 416 093	98,5
w tym: wpłaty do budżetów gmin	445	731	164,3
Gospodarstwa pomocnicze			
1. Przychody	86 502	83 336	96,3
w tym: dotacje z budżetów gmin	11 618	11 034	95,0

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
2. Wydatki	86 128	83 144	96,5
w tym: wpłaty do budżetów gmin	2	2	100,0
Środki specjalne			
1. Przychody	375 714	335 701	89,4
2. Wydatki	400 546	334 937	83,6
w tym : wpłaty do budżetu	774	787	101,7

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

Zakłady budżetowe, środki specjalne oraz gospodarstwa pomocnicze prowadzą działalność przede wszystkim w gminach miejskich. W gminach miejskich przychody w wyżej wymienionych formach organizacyjno-prawnych stanowią 81,2% przychodów gmin ogółem, a wydatki 81,0% wydatków ogółem. W gminach wiejskich przychody w wyżej wymienionych formach organizacyjno-prawnych stanowią 18,8% przychodów ogółem gmin, a wydatki 19,0% wydatków ogółem.

Dotacje dla gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych według działów przedstawiono poniżej.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2	Struktura
	tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5
Dotacje ogółem	715 993	703 162	98,2	100,0
z tego:				
Rolnictwo i łowiectwo	2 989	2 875	96,2	0,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	26 496	25 595	96,6	3,6
Hotele i restauracje	150	150	100,0	0,0
Transport i łączność	37 032	35 952	97,1	5,1
Turystyka	1 487	1 426	95,9	0,2
Gospodarka mieszkaniowa	76 846	74 539	97,0	10,6
Działalność usługowa	1 874	1 762	94,0	0,3
Administracja publiczna	1 544	1 533	99,3	0,2
Oświata i wychowanie	396 765	393 459	99,2	56,0
Ochrona zdrowia	465	441	94,9	0,1
Pomoc społeczna	719	718	100,0	0,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 456	7 414	99,4	1,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	4 958	4 862	98,1	0,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	89 530	85 625	95,6	12,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 267	2 252	99,3	0,3

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2	Struktura
	tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	194	194	100,0	0,0
Kultura fizyczna i sport	65 223	64 366	98,7	9,2

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin)

Dotacje dla gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych zostały zrealizowane w wysokości 703.162 tys. zł, tj. w 98,2%.

W strukturze działowej tych dotacji przeważają dotacje na Oświatę i wychowanie – 56,0%, Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 12,2%, Gospodarkę mieszkaniową – 10,6%, Kulturę fizyczną i sport – 9,2% i Transport i łączność – 5,1%.

5.1. Gminne zakłady budżetowe

Dominującą formą organizacyjną w gminach są zakłady budżetowe. W ogólnej kwocie przychodów gmin realizowanych przez zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i środki specjalne, przychody zakładów budżetowych stanowią 89,2% i kierowane jest do nich 98,4% ogółu dotacji z budżetów gmin.

W tej formie funkcjonują przede wszystkim :

- przedszkola i żłobki,
- zakłady administracji komunalnej zasobów mieszkaniowych,
- komunikacja miejska.

W 2004 r. przychody gminnych zakładów budżetowych wyniosły 3.470.613 tys. zł, z tego pochodzące z dotacji z budżetów gmin 691.819 tys. zł. W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 99,2%, a dotacje w 98,3%.

Wydatki gminnych zakładów budżetowych wyniosły 3.416.093 tys. zł, tj. 98,5% planu, w tym wpłaty do budżetu wyniosły 731 tys. zł, tj. 164,3% planu.

Stan środków obrotowych gminnych zakładów budżetowych zwiększył się z 15.616 tys. zł na początku roku do 51.331 tys. zł na koniec roku, tj. o 35.715 tys. zł czyli o 228,7%.

5.2. Gospodarstwa pomocnicze gminnych jednostek budżetowych

Gospodarstwa pomocnicze tworzone są w gminach, np. przy szkołach i zespołach ekonomiczno-administracyjnych szkół.

W 2004 r. gospodarstwa pomocnicze zrealizowały przychody w wysokości 83.336 tys. zł, tj. 96,3% planu. Stanowiły one 2,1% łącznych przychodów gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych.

Dotacje z budżetów gmin przekazane gospodarstwom pomocniczym zostały zrealizowane w 95,0%. W ogólnej kwocie przychodów gospodarstw pomocniczych, dotacje z budżetów gmin w kwocie 11.034 tys. zł stanowiły 13,2%. Wydatki gospodarstw pomocniczych wyniosły 83.144 tys. zł, w tym wpłata do budżetu 2 tys. zł, przy planie w tej samej wysokości.

Stan środków obrotowych zmniejszył się w gminnych gospodarstwach pomocniczych z 1.390 tys. zł na początku roku do 574 tys. zł na koniec roku, tj. o 816 tys. zł, czyli o 58,7%.

5.3. Gminne środki specjalne

Przychody środków specjalnych, zostały zrealizowane w wysokości 335.701 tys. zł, stanowiły one 8,6% łącznych przychodów gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych. W stosunku do planu zostały one zrealizowane w 89,4%.

Zrealizowane wydatki wyniosły 334.937 tys. zł i były niższe o 16,4% niż planowane.

Stan środków obrotowych wzrósł z 54.124 tys. zł na początku roku do 54.353 tys. zł na koniec roku 2004 tj. o 0,4%. Stan środków obrotowych na koniec roku był o 239,9% wyższy niż planowany.

Wyniki finansowe gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych zamieszczono w tabelach w załączniku.

6. Fundusze celowe gmin

W 2004 r. gminy dysponowały środkami następujących funduszy celowych:

- Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Gminnego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
- Funduszu Socjalnego Wsi.

Stan środków obrotowych funduszy celowych gmin w 2004 r. wynosił na początek roku 298.600 tys. zł i zmniejszył się do 257.984 tys. zł na koniec 2004 r.

Przychody gmin z tytułu funduszy celowych ogółem wyniosły w 2004 r. 325.467 tys. zł. Natomiast wydatki wyniosły 366.093 tys. zł, w tym dotacje 36.238 tys. zł.

Przychody i wydatki funduszy celowych gmin w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Stan na początek roku	Przychody ogółem	Wydatki		Stan na koniec roku
			Ogółem	w tym: dotacje	
w tys. zł					
1	2	3	4	5	6
Ogółem	298 600	325 467	366 093	36 238	257 984
z tego:					
Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	296 847	322 947	364 124	36 238	255 680
Gminny Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	1 720	2 487	1 936	0	2 271
Fundusz Socjalny Wsi	33	33	33	0	33

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej za 2004 r. (Min. Fin.)

6.1. Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Środki tego Funduszu stanowiły główną część ogółu funduszy celowych, jakimi dysponowały w 2004 roku gminy. Stan środków obrotowych Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zmniejszył się z 296.847 tys. zł na początek roku do 255.680 tys. zł. na koniec 2004 roku, tj. o 13,9%.

Przychody Funduszu wyniosły 322.947 tys. zł. Rozdysponowano 364.124 tys. zł, w tym 36.238 tys. zł w formie dotacji.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), przychodami funduszu są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i z administracyjnych kar pieniężnych pobieranych na podstawie ustawy oraz przepisów szczególnych, a także z tytułu kwot pieniężnych uzyskanych na podstawie decyzji, o której mowa w art. 362 ust. 3 ww. ustawy.

Środki gminnych funduszy przeznacza się na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,

- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
- przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi,
- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza,
- przedsięwzięcia związane z ochroną wód,
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,
- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- wspieranie ekologicznych form transportu,
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
- inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

6.2. Gminny Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Stan środków obrotowych Gminnego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym w gminach zwiększył się z 1.720 tys. zł na początek roku do 2.271 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 32,0 %. Przychody Funduszu wyniosły 2.487 tys. zł. Środki Funduszu zostały rozdysponowane w kwocie 1.936 tys. zł.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Nr z 2000 r., Nr 100 poz. 1086 z późn. zm.), przychodami funduszy gminnych są wpływy ze sprzedaży map, danych z ewidencji gruntów i budynków oraz innych

materiałów i informacji z zasobów powiatowych, z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów i uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, a także inne wpływy.

Środki Funduszu są przeznaczone na uzupełnienie środków budżetowych niezbędnych do finansowania zadań związanych z aktualizacją i utrzymywaniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz zakup urządzeń i wyposażenie lokali niezbędnych do prowadzenia tego zasobu.

6.3. Fundusz Socjalny Wsi

Fundusz Socjalny Wsi w gminach może być dysponowany do czasu wyczerpania środków zgromadzonych na rachunku tego Funduszu.

Stan środków obrotowych Funduszu Socjalnego Wsi w gminach wynosił na początek 2004 roku 33 tys. zł i pozostał na tym poziomie na koniec roku 2004.

Wydatki z tego funduszu w 2004 roku nie były realizowane.

Część II

Zbiorcze wykonanie budżetów powiatów

Z danych przedstawionych przez powiaty w rocznych sprawozdaniach budżetowych za 2004 r. wynika, że jednostki te planowały dochody w wysokości 12.390.868 tys. zł, natomiast wydatki w wysokości 12.807.471 tys. zł deficyt w kwocie 416.603 tys. zł.

W trakcie realizacji swych zadań w 2004 r., powiaty osiągnęły faktycznie dochody w kwocie 12.471.367 tys. zł, co stanowiło 100,6% planu rocznego. Wydatki w tym okresie powiaty zrealizowały w wysokości 12.444.702 tys. zł, tj. 97,2% planu rocznego. W rezultacie budżety powiatów zamknęły się nadwyżką w wysokości 26.665 tys. zł, podczas gdy w 2003 r. budżety powiatów zamknęły się deficytem w wysokości 338.116 tys. zł.

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów powiatów za 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	11 111 621	12 390 868	12 471 367	100,6	112,2
Wydatki	11 449 737	12 807 471	12 444 702	97,2	108,7
Wynik	-338 116	-416 603	26 665		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do roku 2003 dochody powiatów zwiększyły się o 12,2%, zaś wydatki o 8,7%. Wzrost dochodów ogółem tych jednostek wynikał ze wzrostu dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od osób prawnych.

1. Dochody powiatów

Strukturę dochodów powiatów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów powiatów (%%)	
	2003	2004
DOCHODY OGÓŁEM	100,0	100,0
z tego:		
DOCHODY WŁASNE	11,3	24,9
DOTACJE	32,6	24,3
SUBWENCJE	56,1	50,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem, dochody własne stanowiły 24,9%, a dotacje celowe i subwencja ogólna odpowiednio: 24,3% i 50,8%.

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem wzrósł o 13,6 punktu procentowego w stosunku do roku 2003.

Natomiast w 2004 r. w porównaniu do 2003 r. udział dotacji celowych i subwencji zmniejszył się odpowiednio o 8,3 i 5,3 punktu.

Ograniczenie zakresu dotacji na finansowanie i dofinansowywanie zadań własnych oraz niektórych zadań z zakresu administracji rządowej i subwencji zrekompensowane zostało odpowiednio zwiększonymi udziałami we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i od osób prawnych. Udziały powiatów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wzrosły z 1% do 8,42% w 2004 r. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r., od 1 stycznia 2004 r. nowym dochodem własnym powiatów jest 1,4%-owy udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i 5%-owy udział w dochodzie uzyskiwanym w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami. Zwiększone zostały udziały powiatów w dochodach uzyskiwanych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa na terenie tych powiatów z 5% do 25%.

Strukturę dochodów własnych powiatów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów własnych powiatów	
	2003	2004
RAZEM DOCHODY WŁASNE	100,0	100,0
z tego:		
Podatek dochodowy od osób fizycznych	11,6	41,5
Podatek dochodowy od osób prawnych	-	3,0
Dochody z majątku	14,5	7,1
Pozostałe dochody	73,9	48,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych w 2004 r., dominującym źródłem dochodów był udział we wpływach z PIT. Udział tego źródła dochodu, w dochodach własnych, zwiększył się ponad 3-krotnie w porównaniu do lat poprzednich.

Dochody z majątku powiatu, do których zalicza się m. in. dochody ze sprzedaży składników majątkowych, dochody z dzierżawy, leasingu oraz wynajmu stanowiły 7,1% dochodów własnych. Pozostałe dochody stanowiły 48,8% dochodów własnych.

Do dochodów pozostałych w powiatach zalicza się m. in.: wpływy z opłaty komunikacyjnej, które w strukturze dochodów pozostałych stanowiły 52,0%, wpływy z usług – 20,5%, wpływy z odsetek - 2,2%, wpływy z różnych dochodów – 4,8%. Powyższe źródła dochodów powiatów stanowiły łącznie 79,5% pozostałych dochodów tych jednostek.

Dochody powiatów za 2004 r., według źródeł ich pochodzenia, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Dochody ogółem	11 111 621	12 390 868	12 471 367	100,6	100,0	112,2
1. Dochody własne	1 256 164	2 945 836	3 105 859	105,4	24,9	247,2
z tego:						
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	145 305	1 285 947	1 288 342	100,2	10,3	886,6
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	-	71 470	94 261	131,9	0,8	-
- dochody z majątku powiatu	182 191	219 859	219 984	100,1	1,8	120,7
- pozostałe dochody	928 668	1 368 561	1 503 273	109,8	12,1	161,9
2. Dotacje celowe	3 619 004	3 105 341	3 025 233	97,4	24,3	83,6
z tego na zadania:						
- z zakresu administracji rządowej	1 395 900	1 310 969	1 283 948	97,9	10,3	92,0
w tym: inwestycyjne	31 145	60 826	60 319	99,2	0,5	193,7
- własne	2 067 172	1 555 507	1 515 180	97,4	12,1	73,3
w tym: inwestycyjne	271 789	263 705	226 383	85,8	1,8	83,3
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	11 188	20 724	20 207	97,5	0,2	180,6
w tym: inwestycyjne	92	1 105	1 093	98,9	0,0	*
- realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	88 681	156 870	147 555	94,1	1,2	166,4
w tym: inwestycyjne	26 298	42 621	40 008	93,9	0,3	152,1
- otrzymane z funduszy celowych	56 063	61 272	58 343	95,2	0,5	104,1
w tym: inwestycyjne	40 719	47 190	45 069	95,5	0,4	110,7
3. Subwencja ogólna	6 236 453	6 339 691	6 340 275	100,0	50,8	101,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.).

*) – wskaźnik powyżej 1000%

Z zestawienia wynika, że w stosunku do kwot zaplanowanych na 2004 r., w największym stopniu zostały wykonane dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (131,9% planu). Dochody własne zostały zrealizowane w 105,4%, a dotacje celowe zostały zrealizowane w 97,4%.

W 2004 roku – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki powiatów przekazane zostały udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 1.288.342 tys. zł, co stanowiło 100,2% kwoty zaplanowanej na ten cel przez powiaty.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wszystkie powiaty otrzymały z budżetu państwa subwencję ogólną. Subwencja ogólna dla powiatu składa się z części: oświatowej, równoważącej i wyrównawczej.

W 2004 roku – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki powiatów (bez części powiatowej przeznaczonej dla miast na prawach powiatu) przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w wysokości 6.181.189 tys. zł, co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel.

W 2004 r. na rachunki powiatów przekazano środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości 5.138.316 tys. zł, części wyrównawczej subwencji ogólnej w wysokości 636.735 tys. zł oraz z części równoważącej subwencji ogólnej w wysokości 406.138 tys. zł, co oznacza, że kwoty te zostały zrealizowane w pełnej wysokości środków zaplanowanych na ten cel dla tych jednostek.

Niezależnie od powyższego, w 2004 r. na rachunki budżetów powiatów została przekazana kwota:

- 113.696 tys. zł - z rezerwy subwencji ogólnej w wysokości 2% sumy planowanych części wyrównawczych subwencji ogólnej ustalonej dla gmin, powiatów i województw,
- 51.123 tys. zł - z rezerwy subwencji ogólnej na finansowanie inwestycji rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1999 r. na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach publicznych powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu oraz na dofinansowanie rzecznych przepraw promowych.

W grupie dochodów powiatów pochodzących z dotacji celowych, w 2004 r. roczny plan zasilenia w postaci dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej został zrealizowany w wysokości 97,9%, a na zadania własne powiatów w wysokości

97,4%. Z łącznej kwoty dotacji celowych otrzymanych przez powiaty w wysokości 3.025.233 tys. zł, na zadania inwestycyjne zostało przeznaczone 372.872 tys. zł, tj. 12,3% tej kwoty.

Największy udział w strukturze dotacji celowych ogółem miały dotacje na zadania własne (50,1%), które w strukturze dochodów ogółem stanowiły 12,1%.

Niewielki natomiast udział w finansowaniu zadań powiatów miały środki pochodzące z funduszy celowych w kwocie 58.343 tys. zł (tj. 1,9% łącznej kwoty dotacji celowych).

Dochody powiatów według działów w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	11 111 621	12 390 868	12 471 367	100,6	100,0	112,2
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	56 740	26 928	26 533	98,5	0,2	46,8
Leśnictwo	29 853	33 005	31 488	95,4	0,3	105,5
Rybołówstwo i rybactwo	7	7	7	100,0	0,0	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	1 172	69	19	27,5	0,0	1,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	356	159	167	105,0	0,0	46,9
Transport i łączność	215 309	271 770	231 832	85,3	1,9	107,7
Turystyka	1 799	1 260	934	74,1	0,0	51,9
Gospodarka mieszkaniowa	137 458	214 333	213 876	99,8	1,7	155,6
Działalność usługowa	79 777	100 151	99 585	99,4	0,8	124,8
Administracja publiczna	418 090	563 609	675 645	119,9	5,4	161,6
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	91	0	0	-	-	0,0
Obrona narodowa	0	14	14	100,0	0,0	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	649 279	725 434	724 567	99,9	5,8	111,6
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	250 273	1 591 930	1 667 166	104,7	13,4	666,1
Obsługa długu publicznego	34	205	341	166,3	0,0	*
Różne rozliczenia	6 255 807	6 363 363	6 367 894	100,1	51,1	101,8
Oświata i wychowanie	144 093	132 845	129 907	97,8	1,0	90,2
Szkolnictwo wyższe	268	7 399	5 876	79,4	0,0	*
Ochrona zdrowia	496 162	530 263	479 791	90,5	3,8	96,7
Pomoc społeczna	2 240 383	1 587 617	1 583 215	99,7	12,7	70,7
Pozostałe zadania w zakresie	-	72 406	72 790	100,5	0,6	-

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
polityki społecznej						
Edukacyjna opieka wychowawcza	101 376	134 272	126 811	94,4	1,0	125,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9 601	9 269	8 952	96,6	0,1	93,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	17 031	18 614	18 031	96,9	0,1	105,9
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	72	45	45	100,0	0,0	62,5
Kultura fizyczna i sport	6 589	5 901	5 881	99,7	0,0	89,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2004 i 2003 r. (Min. Fin.).

*) – wskaźnik powyżej 1000%

W strukturze dochodów zrealizowanych w 2004 r. przez powiaty, najwyższy udział miały następujące działy: Różne rozliczenia (51,1%), Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej (13,4%) i Pomoc społeczna (12,7%). Razem działy te stanowiły 77,2% łącznej kwoty zrealizowanych przez powiaty dochodów.

Dochody w dziale Różne rozliczenia zostały zrealizowane o 1,8% wyżej niż w 2003 r. Należy przy tym zaznaczyć, że w dziale Różne rozliczenia ujmowane są przede wszystkim kwoty subwencji ogólnej przekazywanej powiatom z budżetu państwa, które w tym dziale zajmują 99,6%.

W stosunku do 2003 r. ponad 6-krotnie wzrosły dochody wykonane w dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej. W dziale tym ujmowane są dochody z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz od osób prawnych, które stanowią 77,3% dochodów tego działu, oraz wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu na podstawie ustaw.

W dochodach powiatów w dziale Pomoc społeczna największą pozycję stanowią dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu (81,4%).

W niektórych działach daje się zauważyć wyższy wskaźnik wzrostu wykonanych dochodów w stosunku do roku poprzedniego, np. w dziale Gospodarka mieszkaniowa, Administracja publiczna, Obsługa długu publicznego, Szkolnictwo wyższe. Są to jednak działy, które w strukturze dochodów powiatów zajmują

nieznaczne miejsce, a wysoki wzrost dochodów w tych działach wynika z bardzo niskich kwot wykonania dochodów w roku 2003.

Przeciętny dochód ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, faktycznie osiągnięty przez powiaty w 2004 roku, wyniósł 492,5 zł.

Dochody przeliczone na 1 mieszkańca, według głównych grup dochodów dla powiatów, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Dochody wykonane powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2003	2004
OGÓŁEM	439,0	492,5
z tego:		
DOCHODY WŁASNE	49,6	122,6
DOTACJE CELOWE	143,0	119,5
SUBWENCJA OGÓLNA	246,4	250,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.).

Przy średnim zrealizowanym dochodzie ogółem dla wszystkich powiatów, przeliczonym na 1 mieszkańca, w wysokości 492,5 zł, w powiecie o najwyższym dochodzie (powiat lubaczowski), dochód ten był blisko dwukrotnie wyższy od średniej w kraju (175,1%) i blisko czterokrotnie wyższy (372,8%) niż w powiecie o najniższym dochodzie (powiat siedlecki).

Dochody powiatów na 1 mieszkańca w 2004 r. według województw ujęte zostały w załączniku do sprawozdania.

1.1. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe powiatów

Zgodnie z algorytmem podziału części oświatowej subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez powiaty w 2004 roku, przekazana została kwota 5.058.376 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z "Kryteriami podziału 1% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2004", Minister Finansów - na wniosek Ministra Edukacji Narodowej i Sportu - rozdysonował dla poszczególnych powiatów środki w wysokości 79.940 tys. zł (31,74% łącznej kwoty wymienionej rezerwy) na następujące tytuły:

- korekta bazy danych przyjętych do wyliczenia części oświatowej subwencji ogólnej na 2004 r. – 2.729 tys. zł,
- wzrost zadań edukacyjnych w I półroczu roku budżetowego – 4.942 tys. zł,

- wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych od dn. 1 września 2004 r. – 13.530 tys. zł,
- likwidacja szkód w szkołach i placówkach oświatowych wywołanych zdarzeniami losowymi – 4.909 tys. zł,
- dofinansowanie prac remontowych prowadzonych w szkołach i placówkach oświatowych mających na celu usunięcie zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów oraz pracowników szkół i placówek oświatowych – 26.628 tys. zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu szkolnego i pomocy naukowych do nowowytbudowanych szkół i placówek oświatowych – 13.989 tys. zł,
- dofinansowanie wzrostu zadań w związku ze wzrostem liczby uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – 409 tys. zł,
- dofinansowanie wydatków ponoszonych z tytułu odpraw dla zwalnianych nauczycieli w trybie art. 20 ustawy Karta Nauczyciela – 2.033 tys. zł,
- dofinansowanie kosztów adaptacji pomieszczeń szkolnych przeznaczonych na gabinety profilaktyczne – 542 tys. zł,
- dofinansowanie innych zadań o nietypowym charakterze (głównie dofinansowanie JST prowadzących szkoły artystyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz szkoły specjalne) – 10.229 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. na rachunki powiatów przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 5.138.316 tys. zł.

Z przeprowadzonej analizy danych ze sprawozdań powiatów wynika, że wydatki wykonane w 2004 r. na zadania bieżące w działach Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w relacji do otrzymanych przez powiaty dochodów z tytułu subwencji i dotacji na zadania bieżące stanowiły średnio 102,6%, przy czym poziom wydatków bieżących na zadania oświatowe w stosunku do otrzymanych kwot w formie subwencji i dotacji na zadania bieżące wynosił:

- poniżej 100%   - 111 powiatów,
- 100,0% - 110,0%   - 169 powiatów,
- 110,0% - 120,0%   - 28 powiatów,
- powyżej 120,0%   - 6 powiatów.

Realizacja przez powiaty wydatków bieżących w dziale Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w 2004 r. kształtowała się średnio na poziomie

99,3% ustalonego przez nie planu. Wydatki inwestycyjne kształtowały się na poziomie 88,5% planu.

1.2. Dotacje celowe dla powiatów

Zaplanowane przez powiaty na 2004 r. dochody z tytułu dotacji celowych wynosiły 3.105.341 tys. zł, a zostały zrealizowane w wysokości 3.025.233 tys. zł, czyli w 97,4%, z tego:

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące (własne, zlecone z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) zrealizowano w kwocie 2.531.540 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne (własne, zlecone z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) zrealizowano w kwocie 287.795 tys. zł, co stanowiło 88,4% planu,
- dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 107.547 tys. zł, co stanowiło 94,1% planu,
- dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 40.008 tys. zł, co stanowiło 93,9% planu,
- dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 13.274 tys. zł, co stanowiło 94,3% planu,
- dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 45.069 tys. zł, co stanowiło 95,5% planu.

W łącznej kwocie zrealizowanych dotacji celowych, na dotacje na zadania bieżące przypadała kwota 2.652.361 tys. zł, co stanowiło 87,7% otrzymanych przez powiaty dotacji. Dotacje na zadania inwestycyjne (372.872 tys. zł) stanowiły 12,3% łącznej kwoty dotacji.

W dochodach ogółem, zrealizowanych przez powiaty w 2004 r., dotacje stanowiły 24,3%, z tego:

- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań powiatów (własne, zlecone z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) – 22,6%,

- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego – 1,2%,
- dotacje z funduszy celowych - 0,5 %.

1.2.1. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiaty

Planowane przez powiaty dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zrealizowano ogółem w wysokości 1.283.948 tys. zł, co stanowiło 97,9% planu rocznego.

W ogólnej kwocie dochodów zrealizowanych przez powiaty, dotacje te stanowiły 10,3%, z tego dotacje do zadań bieżących – 9,8%, a do zadań inwestycyjnych - 0,5%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, według działów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem z tego:	1 310 969	1 283 948	97,9	1 250 143	1 223 629	97,9
Rolnictwo i łowiectwo	21 982	21 809	99,2	21 982	21 809	99,2
Leśnictwo	575	437	76,0	575	437	76,0
Gospodarka mieszkaniowa	23 192	22 690	97,8	21 952	21 455	97,7
Działalność usługowa	97 364	96 951	99,6	93 206	92 806	99,6
Administracja publiczna	64 123	64 097	100,0	64 123	64 097	100,0
Obrona narodowa	13	13	100,0	13	13	100,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	709 660	709 137	99,9	657 214	657 176	100,0
Ochrona zdrowia	330 249	306 232	92,7	330 249	306 232	92,7
Pomoc społeczna	34 360	33 418	97,3	31 425	30 487	97,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	29 441	29 155	99,0	29 394	29 108	99,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	10	9	90,0	10	9	90,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze wykonania dominowały dotacje na zadania bieżące, których udział wynosił 95,3% ogólnej kwoty zrealizowanych dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej.

W dotacjach na zadania bieżące, największy udział miały dotacje w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (53,7%), w dziale Ochrona zdrowia (25,0%) i w dziale Działalność usługowa (7,6%). Łącznie na zadania realizowane w tych działach przekazano dotacje w kwocie 1.056.214 tys. zł, co stanowiło 86,3% zrealizowanych dotacji na zadania bieżące.

Dotacje na zadania bieżące w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa przekazano w łącznej kwocie 657.176 tys. zł, co stanowiło 100% ich planu rocznego.

Dotacje na zadania bieżące w tym dziale były przeznaczone na utrzymanie komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej (99,6%) i na obronę cywilną oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (0,4%).

Dotacje na zadania bieżące w dziale Ochrona zdrowia przekazane zostały w wysokości 306.232 tys. zł, co stanowiło 92,7% planu. Dotacje te przeznaczone były na opłacenie składek na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego i na ratownictwo medyczne.

W ramach dotacji na zadania inwestycyjne z zakresu administracji rządowej, przekazano powiatom 60.319 tys. zł. Z kwoty tej 51.960 tys. zł, tj. 86,1%, przeznaczono na wydatki inwestycyjne w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.

Udział dotacji celowych na realizowane przez powiaty zadania z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach, w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne, oraz ich strukturę przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	95,3	4,7
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	1,7	1,8	-	100,0	100,0	-
Leśnictwo	.	.	-	100,0	100,0	-
Gospodarka mieszkaniowa	1,8	1,8	2,0	100,0	94,6	5,4
Działalność usługowa	7,5	7,6	6,9	100,0	95,7	4,3
Administracja publiczna	5,0	5,2	-	100,0	100,0	-
Obrona narodowa	.	.	-	100,0	100,0	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	55,2	53,7	86,1	100,0	92,7	7,3
Ochrona zdrowia	23,9	25,0	-	100,0	100,0	-
Pomoc społeczna	2,6	2,5	4,9	100,0	91,2	8,8

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2,3	2,4	0,1	100,0	99,8	0,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	.	.	-	100,0	100,0	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

1.2.2. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów

Planowane dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów zrealizowano ogółem w wysokości 1.515.180 tys. zł, co stanowiło 97,4% planu rocznego.

Z ogólnej kwoty dotacji na zadania własne, dotacje do zadań bieżących w wysokości 1.288.797 tys. zł stanowiły 85,1%, a dotacje do zadań inwestycyjnych w kwocie 226.383 tys. zł, stanowiły 14,9%.

Dotacje na zadania własne stanowiły 12,1% zrealizowanych dochodów ogółem, z tego dotacje do zadań bieżących 10,3%, a do zadań inwestycyjnych 1,8%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizowane zadania własne powiatów, według działów klasyfikacji budżetowej (plan i wykonanie), przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	1 555 507	1 515 180	97,4	1 291 801	1 288 797	99,8
z tego:						
Gospodarka mieszkaniowa	100	100	100,0	-	-	-
Transport i łączność	33 906	32 022	94,4	8 826	8 826	100,0
Turystyka	394	224	56,9	224	109	48,7
Administracja publiczna	170	163	95,9	59	53	89,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	675	654	96,9	475	475	100,0
Oświata i wychowanie	19 762	17 320	87,6	1 030	901	87,5
Szkolnictwo wyższe	34	33	97,1	34	33	97,1

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ochrona zdrowia	181 101	156 842	86,6	1 324	940	70,9
Pomoc społeczna	1 265 486	1 255 121	99,2	1 230 743	1 228 642	99,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	114	89	78,1	114	89	78,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	49 792	48 646	97,7	45 833	45 596	99,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	31	31	100,0	-	-	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 241	3 234	99,8	3 136	3 130	99,8
Kultura fizyczna i sport	701	701	100,0	3	3	100,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje na zadania bieżące zrealizowano w kwocie 1.288.797 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu rocznego. Największy udział w przekazanych dotacjach miały dotacje dla działu Pomoc społeczna (95,3% dotacji na zadania bieżące) oraz dla działu Edukacyjna opieka wychowawcza (3,5%).

Przekazane dotacje na zadania bieżące w dziale Pomoc społeczna wynosiły 1.228.642 tys. zł i przeznaczone zostały głównie na:

- utrzymanie domów pomocy społecznej. W 2004 r. na ten cel przekazano z budżetu państwa dotacje w kwocie 910.518 tys. zł (99,9% planu rocznego). Powiaty otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na pensjonariuszy, którzy zostali przyjęci do domów pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. lub na podstawie skierowań wystawionych przed tym dniem,
- utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych. W okresie sprawozdawczym przekazano na ten cel dotacje w wysokości 318.037 tys. zł (99,7% planu rocznego).

W dziale Edukacyjna opieka wychowawcza, dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące powiatów, zrealizowane w kwocie 45.596 tys. zł, przeznaczone były głównie na sfinansowanie stypendiów i pomocy materialnej dla młodzieży wiejskiej w ramach programu wyrównywania szans edukacyjnych uczniów pochodzących z terenów wiejskich.

Dotacje celowe na realizację inwestycji własnych powiatów przekazano w kwocie 226.383 tys. zł, co stanowiło 85,8% planu rocznego.

Największa część tych dotacji (68,9%) została przekazana dla działu Ochrona zdrowia. Na inwestycje realizowane w ramach tego działu przekazano dotacje w kwocie 155.902 tys. zł (głównie na finansowanie inwestycji realizowanych w szpitalach ogólnych).

Udział dotacji celowych na realizowane przez powiaty zadania własne w poszczególnych działach, w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz ich strukturę przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	86,9	13,1
z tego:						
Transport i łączność	2,1	0,7	10,2	100,0	27,6	72,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	.	.	0,1	100,0	72,6	27,4
Oświata i wychowanie	1,2	0,1	7,3	100,0	5,2	94,8
Ochrona zdrowia	10,4	0,1	68,9	100,0	0,6	99,4
Pomoc społeczna	82,8	95,3	11,7	100,0	97,9	2,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,2	3,5	1,4	100,0	93,7	6,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	0,3	0,1	100,0	96,8	3,2
Kultura fizyczna i sport	0,1	.	0,3	100,0	0,5	99,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

1.2.3. Pozostałe dotacje celowe

Poza omówionymi wyżej dotacjami celowymi z budżetu państwa, dochodami powiatów były również dotacje na zadania realizowane przez powiaty na podstawie porozumień z organami administracji rządowej i z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje otrzymane z funduszy celowych. Udział tych dotacji w zrealizowanych przez powiaty dochodach ogółem wynosił 1,9%.

Ogólna kwota otrzymanych przez powiaty w 2004 r. dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 226.105 tys. zł, co stanowiło 94,7% planu, z tego:

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej powiaty otrzymały 20.207 tys. zł, co stanowiło 97,5% ich planu rocznego. Porozumienia z organami administracji rządowej dotyczyły głównie zadań

z zakresu działu Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 11.905 tys. zł, Oświata i wychowanie – 3.590 tys. zł i dotyczyły dotacji przeznaczonych na działalność szkół artystycznych, działu Edukacyjna opieka wychowawca – 2.215 tys. zł z przeznaczeniem na kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży oraz na przejęte w drodze porozumień zadania urzędów wojewódzkich –3.207 tys. zł,

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego 147.555 tys. zł, co stanowiło 94,1% planu tych dotacji. Zawierane porozumienia między jednostkami samorządu terytorialnego dotyczyły głównie zadań realizowanych w zakresie działów: Transport i łączność (39,7% tych dotacji), Edukacyjna opieka wychowawcza (18,2%), Oświata i wychowanie (15,0%),
- z funduszy celowych 58.343 tys. zł, co stanowiło 95,2% kwoty planowanej. W kwocie tej największy udział miały dotacje w dziale Pomoc społeczna (17,0% tych dotacji), Oświata i wychowanie (16,7%) oraz w dziale Transport i łączność (14,2% tych dotacji).

2. Wydatki powiatów

Powiaty zrealizowały w 2004 r. wydatki w wysokości 12.444.702 tys. zł, co stanowiło 97,2% wydatków zaplanowanych na ten rok.

Wydatki bieżące powiatów zostały zrealizowane w wysokości 11.179.185 tys. zł, a wydatki majątkowe w wysokości 1.265.517 tys. zł.

W 2004 r. w porównaniu do roku 2003 wydatki ogółem tych jednostek zwiększyły się o 8,7%, natomiast wydatki bieżące były wyższe o 7,1%, a wydatki majątkowe o 25,4%.

Dane o zrealizowanych w 2004 r. wydatkach powiatów, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem	11 449 737	12 807 471	12 444 702	97,2	100,0	108,7
z tego:						
Wydatki majątkowe	1 009 208	1 416 796	1 265 517	89,3	10,2	125,4
w tym:						
wydatki na inwestycje	1 006 301	1 402 734	1 257 187	89,6	10,1	124,9

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki bieżące	10 440 529	11 390 675	11 179 185	98,1	89,8	107,1
z tego:						
Wydatki na wynagrodzenia w tym:	5 539 271	5 812 123	5 795 233	99,7	46,6	104,6
wynagrodzenia osobowe	5 119 168	5 383 501	5 366 958	99,7	43,1	104,8
Pochodne od wynagrodzeń	999 196	1 372 985	1 340 969	97,7	10,8	134,2
Dotacje	509 600	541 992	533 771	98,5	4,3	104,7
Wydatki na obsługę długu	56 419	81 514	74 029	90,8	0,6	131,2
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	18 146	46 631	20 399	43,7	0,2	112,4
Pozostałe wydatki	3 317 898	3 535 431	3 414 785	96,6	27,4	102,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

Należy zwrócić uwagę, iż w strukturze wydatków ogółem, wydatki majątkowe stanowią 10,2%. Wydatki majątkowe niemal w całości przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych. Natomiast na wydatki bieżące powiaty przeznaczyły 89,8% wydatków ogółem.

Strukturę wydatków powiatów, według rodzajów wydatków, w 2003 r. i 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Rok	
	2003	2004
	%%	
1	2	3
Wydatki ogółem	100,0	100,0
z tego:		
Wydatki majątkowe	8,8	10,2
w tym:		
wydatki na inwestycje	8,8	10,1
Wydatki bieżące	91,2	89,8
z tego:		
Wydatki na wynagrodzenia, w tym:	48,4	46,6
wynagrodzenia osobowe	44,7	43,1
Pochodne od wynagrodzeń	8,7	10,8
Dotacje	4,4	4,3
Wydatki na obsługę długu	0,5	0,6
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	0,2	0,2
Pozostałe wydatki	29,0	27,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 r. i 2004 r. (Min.Fin.)

W 2004 roku udział w wydatkach ogółem powiatów wydatków majątkowych był wyższy o 1,4 punktu w stosunku do roku ubiegłego. Natomiast udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem był niższy o 1,4 punktu niż w 2003 r. Udział

wydatków na wynagrodzenia w wydatkach ogółem powiatów był o 1,8 punktu niższy niż w ubiegłym roku. Niższe były również wydatki z tytułu wynagrodzeń osobowych (o 1,6 punktu) a pochodne od wynagrodzeń wyższe o 2,1 punktu. Wydatki z tytułu dotacji, na obsługę długu, poręczeń i gwarancji pozostały na poziomie ubiegłego roku.

Wydatki powiatów w 2004 r. według działów zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	11 449 737	12 807 471	12 444 702	97,2	100,0	108,7
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	55 026	24 943	24 447	98,0	0,2	44,4
Leśnictwo	31 362	47 425	45 319	95,6	0,4	144,5
Rybołówstwo i rybactwo	10	12	9	75,0	0,0	90,0
Przetwórstwo przemysłowe	1 382	518	451	87,1	0,0	32,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	258	274	236	86,1	0,0	91,5
Transport i łączność	1 046 659	1 272 085	1 212 582	95,3	9,7	115,9
Turystyka	3 375	3 966	3 335	84,1	0,0	98,8
Gospodarka mieszkaniowa	40 397	56 285	49 073	87,2	0,4	121,5
Działalność usługowa	86 708	108 688	107 548	99,0	0,9	124,0
Informatyka	12	19	17	89,5	0,0	141,7
Administracja publiczna	1 350 144	1 556 050	1 507 685	96,9	12,1	111,7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	142	-	-		0,0	0,0
Obrona narodowa	-	24	17	70,8	0,0	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	663 310	746 036	741 185	99,3	6,0	111,7
Wymiar sprawiedliwości	-	295	295	100,0	0,0	
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	-	2 662	2 491	93,6	0,0	
Obsługa długu publicznego	76 878	129 999	96 023	73,9	0,8	124,9
Różne rozliczenia	1 371	69 602	44 943	64,6	0,4	*
Oświata i wychowanie	4 187 446	4 550 072	4 504 727	99,0	36,2	107,6
Szkolnictwo wyższe	2 091	7 507	5 829	77,6	0,0	278,8
Ochrona zdrowia	608 169	677 063	605 497	89,4	4,9	99,6
Pomoc społeczna	2 297 102	2 073 327	2 042 811	98,5	16,4	88,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	354 387	345 992	97,6	2,8	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	912 651	1 028 893	1 010 642	98,2	8,1	110,7

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9 467	9 473	8 675	91,6	0,1	91,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	55 043	62 976	61 194	97,2	0,5	111,2
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	72	45	45	100,0	0,0	62,5
Kultura fizyczna i sport	20 662	24 845	23 634	95,1	0,2	114,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

*) – wskaźnik powyżej 1000%

W strukturze działowej wydatków powiatów przeważały wydatki w działach: Oświata i wychowanie – 36,2%, Pomoc społeczna – 16,4%, Administracja publiczna – 12,1%, Transport i Łączność – 9,7%, Edukacyjna opieka wychowawcza – 8,1%. Wydatki w tych działach stanowiły razem 82,5% wydatków ogółem.

Wydatki zrealizowane w dziale Oświata i wychowanie w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 7,6%. W tym dziale 59,3% wydatków stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników oraz 11,1% składki na ubezpieczenia społeczne. W dziale tym realizacja planu wydatków wyniosła 99,0%.

Wydatki zrealizowane w dziale Administracja publiczna w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 11,7%. W tym dziale 44,7% wydatków stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników oraz 28,1% zakup materiałów, wyposażenia i usług pozostałych. W dziale tym realizacja planu wydatków wyniosła 96,9%.

Wydatki zrealizowane w dziale Pomoc społeczna w 2004 r. zmniejszyły się w stosunku do 2003 r. o 11,1%. W tym dziale 35,9% wydatków stanowiły Wynagrodzenia osobowe pracowników oraz 17,1% Świadczenia społeczne. W dziale tym realizacja planu wydatków wyniosła 98,5%.

W dziale Różne rozliczenia wystąpił bardzo wysoki wskaźnik wzrostu realizacji wydatków w 2004 r. w stosunku do 2003 r. W 2003 r. zrealizowano wydatki w wysokości 1.371 tys. zł, a w 2004 r. realizacja wydatków w tym dziale wyniosła 44.943 tys. zł. W dziale tym 93,7% wydatków stanowiły wpłaty powiatów do budżetu państwa.

Duże zróżnicowanie dochodowe jednostek samorządu terytorialnego spowodowało konieczność wprowadzenia obowiązku dokonywania wpłat nie tylko przez gminy – jak było do końca 2003 r. – ale także przez powiaty i województwa.

Od 2004 r. wpłat dokonują m. in. powiaty, w których dochód podatkowy na 1 mieszkańca jest wyższy od 110% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca w kraju

W 2004 r. 16 powiatów dokonało wpłat do budżetu państwa, przeznaczonych na część równoważącą subwencji ogólnej w kwocie 42.134 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2004 r.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. wprowadziła zmianę sposobu finansowania szeregu zadań publicznych realizowanych przez powiaty. Dotychczasowe dotacje celowe z budżetu państwa przekazywane powiatom na zadania z zakresu administracji rządowej oraz na finansowanie lub dofinansowanie bieżących zadań własnych zostały zastąpione zwiększonymi dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego

Wydatki, których sposób finansowania zmienił się od 1 stycznia 2004 r. występują głównie w działach Pomoc społeczna i Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Poniżej przeanalizowano planowane i wykonane wydatki z budżetów powiatów na zadania, które do końca 2003 r. były finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa, a od 1 stycznia 2004 r. finansowane są ze zwiększonych dochodów własnych, uzupełnionych subwencją.

Wyszczególnienie	2003		2004		Dynamika wykonania (4:2)
	Wykonanie	Wykonania planu	Wykonanie	Wykonania planu	
	tys. zł	%%	tys. zł	%%	%%
1	2	3	4	5	6
Powiatowe centra pomocy rodzinie	81 279	99,1	88 673	99,1	109,1
Rodziny zastępcze	327 492	99,8	329 080	97,9	100,5
Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze	1 971	99,1	1 749	96,6	88,7
Powiatowe urzędy pracy	280 926	99,8	301 577	98,2	107,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W zakresie wykonanych wydatków na utworzenie i utrzymanie powiatowych centrów pomocy rodzinie w 2004 r. widoczne jest zwiększenie ich poziomu o 9,1% w porównaniu z 2003 r. W tym dziale na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne przeznaczone było łącznie 72,3% wydatków.

Wydatki na powiatowe centra pomocy rodzinie stanowiły 4,3% wydatków w dziale Pomoc społeczna.

Wydatki związane z rodzinami zastępczymi w 2004 r. zostały zrealizowane przez powiaty na poziomie wyższym niż w 2003 r. o 0,5%. W tym dziale 97,1% wydatków stanowiły świadczenia społeczne na rzecz osób fizycznych, przewidziane w obowiązujących przepisach i układach zbiorowych pracy. Wydatki na rodziny zastępcze stanowiły 16,1% wydatków w dziale Pomoc społeczna.

Wśród ogólnego wzrostu poziomu wykonanych nakładów na nowo przyjęte do finansowania z dochodów własnych zadania powiaty stopniowo zmniejszają wielkość wydatków jedynie w przypadku ośrodków adopcyjno–opiekuńczych o 11,3% w stosunku do 2003 r. W tym dziale na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne przeznaczono było łącznie 54,0% wydatków. Wydatki na powiatowe centra pomocy rodzinie stanowiły 0,1% wydatków w dziale Pomoc społeczna.

Dane dotyczące kwot poniesionych na realizację zadań przez powiatowe urzędy pracy wskazują także wzrost o 7,4% w stosunku do 2003 r. W tym dziale na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne przeznaczono było łącznie 76,0% wydatków. Wydatki na powiatowe centra pomocy rodzinie stanowiły 87,2% wydatków w dziale Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Wykonanie oraz strukturę działową wydatków majątkowych prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem z tego:	1 009 208	1 416 796	1 265 517	89,3	100,0	125,4
Rolnictwo i łowiectwo	1 535	515	501	97,3	0,0	32,6
Leśnictwo	1	35	35	100,0	0,0	*
Przetwórstwo przemysłowe	1 261	461	395	85,7	0,0	31,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	57	-	-	-	0,0	0,0
Transport i łączność	406 656	617 082	566 790	91,8	44,8	139,4
Turystyka	1 484	787	667	84,8	0,1	44,9
Gospodarka mieszkaniowa	6 368	12 000	9 001	75,0	0,7	141,3
Działalność usługowa	3 134	4 641	4 623	99,6	0,4	147,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Administracja publiczna	52 676	71 776	64 750	90,2	5,1	122,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	42 220	77 078	73 334	95,1	5,8	173,7
Różne rozliczenia	345	5 006	1 570	31,4	0,1	455,1
Oświata i wychowanie	144 363	180 287	160 196	88,9	12,7	111,0
Szkolnictwo wyższe	1 405	428	260	60,7	0,0	18,5
Ochrona zdrowia	267 462	275 289	233 140	84,7	18,4	87,2
Pomoc społeczna	51 229	109 903	95 066	86,5	7,5	185,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	8 782	7 614	86,7	0,6	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	18 600	36 472	31 604	86,7	2,5	169,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 672	4 990	4 948	99,2	0,4	185,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	780	2 227	2 196	98,6	0,2	281,5
Kultura fizyczna i sport	6 960	9 036	8 827	97,7	0,7	126,8

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

*) – wskaźnik powyżej 1000%.

W 2004 r., w porównaniu do 2003 r. najbardziej istotny wzrost w poziomie wydatków majątkowych nastąpił w działach Transport i łączność o 39,4%, Pomoc społeczna o 85,6% oraz Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa o 73,7%. Wydatki te stanowiły w roku 2004 58,1% wydatków ogółem. W niektórych działach daje się zauważyć wyższy wskaźnik wzrostu wykonanych wydatków w stosunku do roku poprzedniego, np. w dziale Leśnictwo z 1 tys. zł w roku 2003 na 35 tys. zł w roku 2004, jednak ich udział w wydatkach ogółem jest znikomy.

Plan wydatków majątkowych, w działach o wysokim udziale w wydatkach ogółem, został zrealizowany w następującym stopniu: Transport i łączność – 91,8%, Ochrona zdrowia – 84,7%, Oświata i wychowanie – 88,9% oraz Pomoc społeczna – 86,5%.

Wydatki powiatów na wynagrodzenia we wszystkich działach łącznie zaplanowane zostały w wysokości 5.812.123 tys. zł, natomiast wykonane zostały w wysokości 5.795.233 tys. zł, tj. w 99,7%. W porównaniu do roku 2003 były one wyższe o 4,6%.

Wykonanie oraz strukturę działową wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych w 2004 r. w powiatach prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	5 539 271	5 812 123	5 795 233	99,7	100,0	104,6
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	20 741	8	8	100,0	0,0	0,0
Leśnictwo	1 758	1 775	1 741	98,1	0,0	99,0
Transport i łączność	146 458	146 186	145 733	99,7	2,5	99,5
Turystyka	1	85	68	80,0	0,0	*
Gospodarka mieszkaniowa	241	502	485	96,6	0,0	201,2
Działalność usługowa	32 187	45 727	45 270	99,0	0,8	140,6
Administracja publiczna	672 278	732 077	724 203	98,9	12,5	107,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	452 025	473 591	473 551	100,0	8,2	104,8
Oświata i wychowanie	2 708 498	2 875 579	2 870 663	99,8	49,5	106,0
Szkolnictwo wyższe	-	16	13	81,3	0,0	-
Ochrona zdrowia	3 114	3 196	3 142	98,3	0,1	100,9
Pomoc społeczna	1 009 997	792 128	791 365	99,9	13,7	78,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		222 647	221 717	99,6	3,8	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	490 847	517 004	515 689	99,7	8,9	105,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7	16	16	100,0	0,0	228,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	638	636	631	99,2	0,0	98,9
Kultura fizyczna i sport	481	950	938	98,7	0,0	195,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

*) – Wskaźnik powyżej 1000%

Plan wydatków na wynagrodzenia w działach: Rolnictwo i łowiectwo, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa został wykonany w pełnej wysokości.

W strukturze wydatków na wynagrodzenia najwyższy udział stanowią wydatki w działach: Oświata i wychowanie (49,5%), Pomoc społeczna (13,7%), Administracja publiczna (12,5%), Edukacyjna opieka wychowawcza (8,9%). Łącznie w tych czterech działach powiaty zrealizowały 84,6% ogółu wydatków na wynagrodzenia.

Wydatki ogółem zrealizowane w 2004 r. przeliczone na 1 mieszkańca w powiatach, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł	
	2003	2004
Wydatki ogółem	452,3	491,4
z tego:		
Wydatki majątkowe	39,9	50,0
w tym:	39,8	49,6
wydatki na inwestycje		
Wydatki bieżące	412,4	441,4
z tego:		
Wydatki na wynagrodzenia	218,8	228,8
w tym: wynagrodzenia osobowe	202,2	211,9
Pochodne od wynagrodzeń	39,5	53,0
Dotacje	20,1	21,1
Wydatki na obsługę długu	2,2	2,9
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	0,7	0,8
Pozostałe wydatki	131,1	134,8

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów powiatów za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

Wydatki ogółem poniesione na 1 mieszkańca w powiecie o najwyższym wskaźniku (powiat lubaczowski) wynosiły w 2004 r. 909,4 zł, a w powiecie o najniższym wskaźniku (powiat siedlecki) – 232,0 zł, przy średniej krajowej kwocie wydatków poniesionych przez te jednostki na 1 mieszkańca w kraju wynoszącej 491,4 zł.

Wydatki powiatów na 1 mieszkańca w 2004 r. według województw ujęte zostały w załączniku do sprawozdania.

3. Wynik budżetów powiatów

W 2004 r. powiaty planowały deficyt w wysokości 416.603 tys. zł, w rezultacie ich budżety zamknęły się zbiorczo nadwyżką w kwocie 26.665 tys. zł.

W 2004 roku budżety 144 powiatów zamknęły się zbiorczo deficytem. Nadwyżka wystąpiła w 170 powiatach tj. 54% ogólnej liczby powiatów.

Strukturę powiatów, według relacji wyniku do dochodów, przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów powiatów			
	Razem	< 5%	5-10%	> 10%
1	2	3	4	5
Powiaty z nadwyżką budżetową	170	134	29	7
Powiaty z deficytem budżetowym	144	103	25	16

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

Wśród powiatów, które osiągnęły nadwyżkę budżetową najliczniejszą grupę stanowią powiaty, których wynik w relacji do dochodów wynosi mniej niż 5%, stanowią one 78,8% łącznej liczby powiatów z nadwyżką budżetową.

Wśród powiatów z deficytem budżetowym najliczniejszą grupę stanowią powiaty, których wynik w relacji do dochodów wynosi nie więcej niż 5%, stanowią one 71,5% łącznej liczby powiatów z deficytem budżetowym.

Powiaty w 2004 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 797.695 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 424.165 tys. zł.

Na podstawie sprawozdań, zestawiono poniżej strukturę przychodów i rozchodów powiatów w 2004 r.

Wyszczególnienie	Struktura %%
1	2
Przychody ogółem	100,0
z tego:	
Kredyty i pożyczki	74,1
Spląty pożyczek udzielonych	1,2
Nadwyżka budżetu powiatów z lat ubiegłych	3,7
Papiery wartościowe	2,3
Obligacje	6,2
Prywatyzacja majątku jednostek samorządu terytorialnego	0,0
Inne	12,4
Rozchody ogółem	100,0
z tego:	
Spląty kredytów i pożyczek	75,2
Pożyczki udzielone	12,2
Lokaty bankowe	4,4
Papiery wartościowe	0,7
Obligacje	5,4
Inne cele	2,1

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. powiaty wykazały największe przychody z tytułu kredytów i pożyczek (74,1%), w mniejszym stopniu z obligacji (6,2%) i nadwyżki z lat ubiegłych (3,7%).

Natomiast w rozchodach powiatów największy udział miały spląty kredytów i pożyczek (75,2%) oraz pożyczki udzielone (12,2%).

4. Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności powiatów

Ze sprawozdań powiatów o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych wynika, że na koniec 2004 r. stan zadłużenia tych jednostek wynosił 1.480.003 tys. zł. Całość tej kwoty stanowiło zadłużenie krajowe, w tym zobowiązania długoterminowe wyniosły 1.342.865 tys. zł, tj. 90,7%.

Zobowiązania wystąpiły w 298 powiatach. Wskaźnik zadłużenia powiatów liczony jako udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem powiatów w 2004 r. wynosił 11,9%. W 2003 r. wskaźnik ten wynosił 11,0%.

Z łącznej kwoty zobowiązań wykazanych przez powiaty, przypada na:

- kredyty i pożyczki – 79,2%,
- emisję papierów wartościowych – 20,0%,
- zobowiązania wymagalne – 0,8%.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę zadłużonych powiatów w relacji zadłużenia do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2003	314	301	172	74	35	10	8	1	1
2004	314	298	150	86	33	19	10	0	0

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów powiatów za 2004 r. (Min. Fin.)

Z zamieszczonych danych wynika, że najliczniejsza grupa powiatów znajduje się w przedziale o zadłużeniu stanowiącym mniej niż 10% dochodów ogółem. Liczba powiatów w tej grupie stanowiła w 2004 r. 47,8% łącznej liczby powiatów i 50,3% liczby powiatów zadłużonych. W stosunku do roku 2003 liczba powiatów zadłużonych zmniejszyła się o 3 jednostki. W 2004 r. żaden z powiatów nie przekroczył progu 50 %.

Z łącznej kwoty zobowiązań, na zobowiązania wymagalne przypada 12.275 tys. zł, tj. 0,8% kwoty zobowiązań ogółem.

Z danych wykazanych przez powiaty, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że jednostki te w 2004 r. udzieliły poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 61.865 tys. zł – co stanowiło 0,5% dochodów ogółem tych jednostek.

Ze sprawozdań powiatów o stanie należności wg tytułów, wynika, że na koniec 2004 r. kwota należności tych jednostek wynosiła 129.203 tys. zł. Należności ogółem od podmiotów krajowych wynosiły 128.731 tys. zł, z tego na należności długoterminowe przypadała kwota – 50.979 tys. zł.

Udział należności ogółem w wykonanych dochodach w 2004 r. wyniósł 1,04%.

W kwocie należności ogółem wykazanych przez powiaty przypada na:

- kredyty i pożyczki - 51,2%,

- depozyty - 1,2%.

Wymagalne należności w wysokości 61.543 tys. zł stanowiły 47,6% należności ogółem. Należności wymagalne w 44,0% dotyczyły należności z tytułu dostaw towarów i usług.

5. Przychody i wydatki powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych

Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych w powiatach, w porównaniu z planem, przedstawiały się w 2004 r. następująco:

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ogółem			
1. Przychody	474 364	451 045	95,1
w tym: dotacje z budżetów powiatów	63 183	62 929	99,6
2. Wydatki	490 472	445 960	90,9
w tym: wpłaty do budżetów powiatów	1 443	1 681	116,5
Zakłady budżetowe			
1. Przychody	95 436	95 185	99,7
w tym: dotacje z budżetów powiatów	61 108	60 908	99,7
2. Wydatki	95 192	94 102	98,9
w tym: wpłaty do budżetów powiatów	0	40	-
Gospodarstwa pomocnicze			
1. Przychody	171 929	163 595	95,2
W tym: dotacje z budżetów powiatów	2 064	2 010	97,4
2. Wydatki	170 427	160 102	93,9
w tym: wpłaty do budżetów powiatów	228	405	177,6
Środki specjalne			
1. Przychody	206 999	192 265	92,9
2. Wydatki	224 853	191 756	85,3
w tym : wpłaty do budżetów powiatów	1 216	1 236	101,6

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. w ogólnej kwocie łącznych przychodów zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych, środki specjalne stanowią 42,6%.

W ogólnej kwocie przychodów omawianych form organizacyjnych, przychody gospodarstw pomocniczych stanowią 36,3%, zaś przychody zakładów budżetowych stanowią 21,1%.

Dotacje dla powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych według działów przedstawiono poniżej.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2	Struktura
	tys. zł		%%	
1	2	3	4	5
Dotacje ogółem				
z tego:	63 183	62 928	99,6	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	5	0	0	0,0
Transport i łączność	190	190	100,0	0,3
Turystyka	70	53	75,7	0,1
Działalność usługowa	1 192	1 184	99,3	1,9
Administracja publiczna	145	145	100,0	0,2
Oświata i wychowanie	49 296	49 228	99,9	78,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	288	138	47,9	0,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	11 829	11 827	100,0	18,8
Rolnictwo i łowiectwo	7	10	142,8	0,0
Kultura fizyczna i sport	160	153	95,6	0,2

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje dla powiatowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych zostały zrealizowane w wysokości 62.928 tys. zł, tj. w 99,6% wielkości planowanych.

W strukturze działowej tych dotacji przeważają dotacje w dziale Oświata i wychowanie – 78,2%, Edukacyjna opieka społeczna – 18,8% oraz Działalność usługowa – 1,9% .

5.1. Zakłady budżetowe powiatów

W powiatach jedną z form organizacyjnych są zakłady budżetowe. W łącznej kwocie przychodów powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych, przychody zakładów budżetowych stanowiły tylko 21,1%. W 2004 r. przychody zakładów budżetowych powiatów wyniosły 95.185 tys. zł, z tego na dotacje z budżetów powiatów przypadło 60.908 tys. zł, tj. 64,0%. W stosunku do planu, zarówno przychody, jak i dotacje zostały zrealizowane w 99,7%.

Wydatki zakładów budżetowych wyniosły 94.102 tys. zł, tj. 98,9% planu, w tym wpłata do budżetów powiatów wyniosła 40 tys. zł.

5.2. Gospodarstwa pomocnicze powiatów

Gospodarstwa pomocnicze funkcjonują, między innymi, przy zespołach szkół zawodowych jako warsztaty szkolne.

W 2004 r. gospodarstwa pomocnicze zrealizowały przychody w wysokości 163.595 tys. zł (tj. 95,2% planu). Stanowiły one 36,3% przychodów ogółem powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych.

Dotacje z budżetów powiatów przekazane gospodarstwom pomocniczym powiatów zostały zrealizowane w 97,3%. W ogólnej kwocie przychodów gospodarstw pomocniczych, dotacje z budżetu powiatów w kwocie 2.010 tys. zł stanowiły 1,2%.

Wydatki gospodarstw pomocniczych wyniosły 160.102 tys. zł, w tym wpłata do budżetów powiatów 405 tys. zł, przy planie 228 tys. zł (tj. 177,8% planu).

Stan środków obrotowych zwiększył się z 19.819 tys. zł na początku roku do 20.957 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 1.138 tys. zł, czyli o 5,4%.

5.3. Środki specjalne powiatów

Przychody środków specjalnych stanowiły 42,6% ogółu przychodów powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych i zostały zrealizowane w 92,9% planu.

Zrealizowane wydatki wyniosły 191.756 tys. zł i były niższe o 14,7% niż planowano.

Stan środków obrotowych zwiększył się z 36.524 tys. zł na początku roku do 37.039 tys. zł na koniec 2004 roku, tj. o 515 tys. zł czyli o 1,4%. Stan środków obrotowych na koniec roku był wyższy o 239,9% niż planowano.

Wyniki finansowe powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych zamieszczono w tabeli w załączniku.

6. Fundusze celowe powiatów

W 2004 roku powiaty dysponowały środkami następujących funduszy celowych:

- Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Stan środków obrotowych funduszy celowych w powiatach na początek roku wynosił 157.972 tys. zł i zmniejszył się do 157.397 tys. zł na koniec 2004 roku, tj. o 575 tys. zł.

Przychody funduszy celowych stanowiły w 2004 roku kwotę 254.415 tys. zł. Wydatki wyniosły w 2004 roku 254.996 tys. zł, z czego dotacje ukształtowały się na poziomie 49.403 tys. zł, co stanowiło 19,4% ogółu rozdysponowanych środków.

Przychody i wydatki funduszy celowych powiatów w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Stan na początek roku	Przychody ogółem	Wydatki		Stan na koniec roku
			Ogółem	w tym: dotacje	
w tys. zł					
1	2	3	4	5	6
Ogółem z tego:	157 972	254 415	254 996	49 403	157 397
Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	87 901	152 809	143 103	1 068	97 607
Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	70 071	101 606	111 893	48 335	59 790

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej za 2004 r. (Min. Fin.)

6.1. Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Stan środków obrotowych Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym w powiatach na początek roku wynosił 87.901 tys. zł i zwiększył się do 97.607 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 9.706 tys. zł czyli o 11,0%. Przychody Funduszu wyniosły 152.809 tys. zł. Środki Funduszu zostały rozdysponowane w kwocie 143.103 tys. zł, w tym 1.068 tys. zł, tj. 0,7% wydatków, stanowiły dotacje.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Nr z 2000 r., Nr 100 poz. 1086 z późn. zm.), przychodami funduszy powiatowych są wpływy ze sprzedaży map, danych z ewidencji gruntów i budynków oraz innych materiałów i informacji z zasobów powiatowych, z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów i uzgadnianiem usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, a także inne wpływy.

Środki Funduszu są przeznaczone na uzupełnienie środków budżetowych niezbędnych do finansowania zadań związanych z aktualizacją i utrzymywaniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz zakup urządzeń i wyposażenie lokali niezbędnych do prowadzenia tego zasobu.

6.2. Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Stan środków obrotowych Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w powiatach na początek roku wynosił 70.071 tys. zł i zmniejszył się do 59.790 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 10.281 tys. zł czyli o 14,7%. Przychody wyniosły 101.606 tys. zł. Wydatki Funduszu wyniosły 111.893 tys. zł, w tym dotacje stanowiły 48.334 tys. zł, tj. 43,2%.

Środki powiatowych funduszy przeznacza się na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
- przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi,
- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza,
- przedsięwzięcia związane z ochroną wód,
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,
- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- wspieranie ekologicznych form transportu,
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
- prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy,
- inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Część III

Zbiorcze wykonanie budżetów miast na prawach powiatu

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów miast na prawach powiatu w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	27 416 757	31 633 914	31 753 774	100,4	115,8
Wydatki	28 196 603	33 712 288	32 136 737	95,3	114,0
Wynik	-779 845	-2 078 374	-382 963		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.).

Z danych prezentowanych przez miasta na prawach powiatu w rocznych sprawozdaniach budżetowych wynika, że jednostki te na rok 2004 planowały dochody ogółem w wysokości 31.633.914 tys. zł, wydatki w wysokości 33.712.288 tys. zł oraz wynik w postaci deficytu w kwocie 2.078.374 tys. zł.

W trakcie realizacji swych zadań w 2004 r., miasta na prawach powiatu faktycznie osiągnęły dochody w kwocie 31.753.774 tys. zł, co stanowiło 100,4% planu. Jednostki te zrealizowały w tym okresie wydatki w wysokości 32.136.737 tys. zł, tj. na poziomie 95,3% planu. W rezultacie budżety miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem w wysokości 382.963 tys. zł, tj. ponad 5-krotnie niższym niż planowano. W 2003 r. budżety miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem w wysokości 779.845 tys. zł.

1. Dochody miast na prawach powiatu

Strukturę dochodów miast na prawach powiatu przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów miast na prawach powiatu (%%)	
	2003	2004
DOCHODY OGÓŁEM	100,0	100,0
z tego:		
DOCHODY WŁASNE	56,2	64,3
DOTACJE	11,8	11,0
SUBWENCJE	32,0	24,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu, dochody własne stanowią 64,3%, dotacje celowe – 11,0%, a subwencja ogólna – 24,7%.

W 2004 r. udział dochodów własnych w dochodach ogółem wzrósł o 8,1 punktu procentowego w stosunku do roku 2003. Zadania miast na prawach powiatu finansowane w postaci zasileń zewnętrznych, tj. poprzez dotacje celowe i subwencję ogólną, stanowiły łącznie w 2004 r. 35,7% dochodów ogółem. Zadania miast na prawach powiatu realizowane były głównie z dochodów własnych.

Ograniczenie zakresu dotacji na finansowanie i dofinansowywanie zadań własnych oraz niektórych zadań z zakresu administracji rządowej i subwencji zrekompensowane zostało odpowiednio zwiększonymi udziałami we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i od osób prawnych.

W porównaniu do 2003 r. w 2004 r. udziały miast na prawach powiatu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wzrosły w części gminnej z 27,6% do 35,72% a w części powiatowej z 1% do 8,42%. Natomiast udziały miast na prawach powiatu w części gminnej we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych wzrosły z 5% do 6,71%. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r., od 1 stycznia 2004 r. nowym dochodem miast na prawach powiatu jest 1,4%-owy udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i 5%-owy udział w dochodzie uzyskiwanym w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

Dochody miast na prawach powiatu, według źródeł ich pochodzenia, w roku 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Dochody ogółem	27 416 757	31 633 914	31 753 774	100,4	100,0	115,8
z tego:						
1. Dochody własne	15 426 713	20 160 318	20 408 769	101,2	64,3	132,3
z tego:						
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej – cz. gminna	489 264	626 092	858 888	137,2	2,7	175,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej – cz. powiatowa	-	140 930	204 378	145,0	0,6	-
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – cz. gminna	4 718 120	6 387 986	6 309 699	98,8	19,9	133,7
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fiz. – cz. powiatowa	170 946	1 508 286	1 487 337	98,6	4,7	870,1
- podatek rolny	14 675	14 915	15 827	106,1	0,0	107,9
- podatek od nieruchomości	4 095 013	4 337 400	4 452 321	102,6	14,0	108,7
- podatek leśny	1 025	975	1 052	107,9	0,0	102,6
- podatek od środków transportowych	238 021	241 919	254 987	105,4	0,8	107,1
- podatek od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą opłacaną w formie karty podatkowej	75 805	79 239	65 977	83,3	0,2	87,0
- podatek od spadków i darowizn	112 817	122 730	142 194	115,9	0,4	126,0
- podatek od czynności cywilnoprawnych	578 970	586 408	649 589	110,8	2,0	112,2
- opłata skarbową	249 702	309 299	293 295	94,8	0,9	117,5
- dochody z majątku	1 629 353	2 069 568	1 904 837	92,0	6,0	116,9
- pozostałe dochody	3 053 001	3 734 572	3 768 390	100,9	11,9	123,4
2. Dotacje celowe ogółem	3 225 953	3 611 308	3 482 312	96,4	11,0	107,9
z tego:						
- część gminna	1 369 564	1 949 346	1 838 147	94,3	5,8	134,2
z tego na zadania:						
- z zakresu administracji rządowej	927 438	1 634 060	1 575 249	96,4	5,0	169,8
w tym: inwestycyjne	4 751	5 604	5 581	99,6	0,0	117,5
- własne	434 241	308 079	256 035	83,1	0,8	59,0
w tym: inwestycyjne	145 660	185 375	138 715	74,8	0,4	95,2
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	7 884	7 208	6 862	95,2	0,0	87,0
w tym: inwestycyjne	88	400	360	90,0	0,0	409,1
- część powiatowa	1 754 043	1 445 452	1 431 756	99,1	4,5	81,6
z tego na zadania:						
- z zakresu administracji rządowej	690 587	716 188	710 507	99,2	2,2	102,9
w tym: inwestycyjne	11 756	24 174	24 070	99,6	0,1	204,7
- własne	980 734	695 975	688 406	98,9	2,2	70,2
w tym: inwestycyjne	164 914	154 262	149 234	96,7	0,5	90,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	82 722	33 289	32 843	98,7	0,1	39,7
w tym: inwestycyjne	500	0	0	-	0,0	0,0
- pozostałe z tego na zadania:	102 346	216 511	212 410	98,1	0,7	207,5
- realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	50 264	114 553	108 238	94,5	0,3	215,3
w tym: inwestycyjne	29 862	77 180	71 012	92,0	0,2	237,8
- otrzymane z funduszy celowych	52 082	101 958	104 172	102,2	0,3	200,0
w tym: inwestycyjne	14 851	25 865	24 460	94,6	0,1	164,7
3. Subwencja ogólna	8 764 091	7 862 287	7 862 693	100,0	24,8	89,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Z powyższego zestawienia wynika, że w 2004 r. zrealizowano dochody w wysokości 100,4% planu rocznego. W odniesieniu do kwot zrealizowanych przez te jednostki w 2003 r. dochody ogółem wzrosły o 15,8%.

Dochody własne miast na prawach powiatu zrealizowane zostały w 101,2% planu rocznego, dochody z tytułu dotacji celowych w 96,4% planu, a z tytułu przekazanej z budżetu państwa łącznej kwoty subwencji ogólnej zostały zrealizowane w 100,0% rocznych kwot zaplanowanych przez te jednostki.

W grupie dochodów własnych miast na prawach powiatu najpoważniejszy udział miały następujące dochody:

- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (łącznie część gminna i powiatowa) - 38,2%,
- podatek od nieruchomości - 21,8%,
- pozostałe dochody - 17,8%,
- dochody z majątku - 9,3%,
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (łącznie część gminna i powiatowa) - 5,2%,
- podatek od czynności cywilnoprawnych - 3,2%.

Dochody z majątku miast na prawach powiatu stanowią 9,3%, a pozostałe dochody – 17,8% dochodów własnych tych jednostek. W dochodach ogółem dochody z tych źródeł stanowią odpowiednio: 6,0% oraz 11,5%.

Do dochodów z majątku miast na prawach powiatu należą dochody pochodzące z dzierżawy i leasingu, wpływy z usług, wpływy ze sprzedaży wyrobów i składników majątkowych oraz dywidendy od spółek.

Na poziom realizacji dochodów własnych zasadniczy wpływ mają organy miast na prawach powiatu, gdyż - zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi - mają decydujący wpływ na wysokość obowiązujących w danym mieście stawek podatkowych oraz na wielkość udzielonych ulg, odroczeń, umorzeń oraz zwolnień.

Ze sprawozdań miast na prawach powiatu wynika, że skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatków, jak również udzielonych przez miasta ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych), wyniosły w 2004 r. łącznie - 692.609 tys. zł.

Skutki udzielonych przez miasta na prawach powiatu w 2004 r. ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz obniżenia górnych stawek podatków prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie	Obniżenie górných stawek podatków	Ulg, odroczenia, umorzenia, zwolnienia	Wskaźnik (3+4+5):(2)	Wskaźnik (4+5):(3)
	tys. zł				%%	
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM	31 633 914	31 753 774	327 954	364 655	102,6	2,2
DOCHODY WŁASNE	20 160 318	20 408 769	327 954	364 655	104,7	3,4
z tego:						
Podatek rolny	14 915	15 830	245	581	111,7	5,2
Podatek od nieruchomości	4 337 400	4 452 321	283 527	258 600	115,1	12,2
Podatek leśny	975	1 052	0	23	110,3	2,2
Podatek od środków transportowych	241 919	254 987	42 016	12 013	127,7	21,2
Podatek od dział. gosp. Osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	79 239	65 977	1	2 328	86,2	3,5
Podatek od spadków i darowizn	122 730	142 194	0	6 424	121,1	4,5
Podatek od czynności cywilnoprawnych	586 408	649 589	0	123	110,8	0,0
Wpływy z opłaty skarbowej	309 299	293 295	0	423	95,0	0,1
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	31 191	34 191	0	2 395	117,3	7,0
Wpływy z opłaty targowej	92 498	95 378	68	323	103,5	0,4
Dochody z majątku	2 069 568	1 904 837	0	19	92,0	0,0

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie	Obniżenie górných stawek podatków	Ulgi, odroczenia, umorzenia, zwolnienia	Wskaźnik (3+4+5):(2)	Wskaźnik (4+5):(3)
1	2	3	4	5	6	7
Pozostałe dochody	3 610 883	3 638 821	2 098	81 403	103,1	2,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2004 r. (Min. Fin.)

Z łącznej kwoty, udzielonych przez miasta na prawach powiatu w 2004 r., ulg oraz obniżeń górnych stawek podatków w wysokości 692.609 tys. zł, na ulgi, odroczenia, umorzenia, zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych) przypada 364.655 tys. zł (52,6%), zaś na obniżenia górnych stawek podatków 327.954 tys. zł (47,4%). W odniesieniu do wykonania przez miasta dochodów ogółem, łączna kwota udzielonych ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień oraz obniżenia górnych stawek podatkowych stanowiła 2,2%, natomiast w odniesieniu do kwoty dochodów własnych – 3,4%.

Największy udział w łącznej kwocie ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień, miały w 2004 r. ulgi w podatku od nieruchomości – 78,3%, pozostałe dochody – 12,1% oraz ulgi w podatku od środków transportowych – 7,8%.

Również w łącznej kwocie obniżenia górnych stawek podatkowych największy udział miały obniżenia tych stawek w podatku od nieruchomości (86,5%) oraz podatku od środków transportowych (12,8%).

Łączna kwota udzielonych w 2004 r. ulg i obniżeń górnych stawek, w porównaniu do dochodów wykonanych, stanowiła z tytułu: podatku od środków transportowych – 21,2%, podatku od nieruchomości – 12,2%, wpływów z opłaty eksploatacyjnej – 7,0%, podatku rolnego – 5,2% i były to najwyższe wskaźniki ulg i obniżeń w grupie dochodów własnych.

Przy obliczaniu dochodów podatkowych, stanowiących podstawę do ustalania dla miast na prawach powiatu subwencji wyrównawczej, uwzględniane były skutki - udzielonych przez właściwe organy miast - ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień oraz obniżenia górnych stawek podatków. W przeciwnym bowiem razie budżet państwa refundowałby miastu skutki decyzji jej organów.

W 2004 r. na rachunki miast na prawach powiatu – zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów - przekazane zostały udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej - dla gminy i powiatu – wysokości 7.797.036 tys. zł, przy czym na część gminną przypada kwota 6.309.699 tys. zł, natomiast na część powiatową – 1.487.337 tys. zł.

Natomiast z tytułu subwencji ogólnej w 2004 r., na rachunki miast na prawach powiatu przekazane zostały środki w wysokości 7.592.161 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu określonego dla tych jednostek na ten rok.

W 2004 r. na rachunki miast na prawach powiatu przekazano środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w wysokości 7.439.790 tys. zł, z tytułu części wyrównawczej subwencji ogólnej w wysokości 44.514 tys. zł oraz części równoważącej subwencji ogólnej w wysokości 97.063 tys. zł, co oznacza, że kwoty te zostały zrealizowane w pełnej wysokości środków zaplanowanych na ten cel dla tych jednostek.

Ponadto zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – w 2004 r. miasta na prawach powiatu w części gminnej otrzymały część rekompensującą subwencji ogólnej z tytułu ostatecznego rozliczenia części rekompensującej subwencji ogólnej za 2003 r. określonej w art. 24 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz. U. nr 150, poz. 983 z późn. zm.). W 2004 roku – według danych Ministerstwa Finansów z tego tytułu na rachunki miasta na prawach powiatu została przekazana kwota 10.794 tys. zł.

Niezależnie od powyższego, w 2004 r. na rachunki budżetów miast na prawach powiatu została przekazana kwota:

- 66.399 tys. zł - z rezerwy subwencji ogólnej w wysokości 2% sumy planowanych części wyrównawczych subwencji ogólnej ustalonej dla gmin, powiatów i województw,
- 144.950 tys. zł - na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu,
- 39.869 tys. zł - na dofinansowanie budowy modernizacji, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu,
- 19.314 tys. zł - na utrzymanie rzecznej przeprawy promowej w Świnoujściu.

Roczny plan dochodów z tytułu dotacji celowych dla miast na prawach powiatu (łącznie dla części gminnej i powiatowej) został zrealizowany w omawianym okresie na poziomie 96,4%, przy czym kwota dotacji z budżetu państwa przeznaczonych dla części gminnej stanowiła 52,8%, a dla części powiatowej – 47,2% łącznej kwoty dotacji celowych dla tych jednostek. Należy przy tym zaznaczyć, że dotacje celowe otrzymane przez miasta na prawach powiatu na podstawie porozumień między

jednostkami samorządu terytorialnego oraz z funduszy celowych stanowiły w łącznej kwocie dotacji celowych tych jednostek 0,7%.

Dotacje dla części gminnej tych jednostek na zadania z zakresu administracji rządowej przekazano w 96,4%, a na zadania własne 83,1% planu rocznego. Dla części powiatowej dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej przekazano 99,2%, a na zadania własne 98,9% planu rocznego.

Z łącznej kwoty dotacji celowych, otrzymanych przez miasta na prawach powiatu w wysokości 3.482.312 tys. zł – 9,1% stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne.

Największy udział w strukturze zrealizowanych dotacji celowych ogółem dla miast na prawach powiatu zajmowały dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej, przekazane w kwocie 2.285.756 tys. zł (65,6%), które w strukturze zrealizowanych dochodów ogółem tych jednostek stanowiły 7,2%.

Niewielki natomiast udział w finansowaniu zadań miast na prawach powiatu miały dotacje z funduszy celowych, w kwocie 104.172 tys. zł, które stanowiły 3,0% łącznej kwoty dotacji celowych tych jednostek i 0,3% dochodów ogółem tych jednostek.

Dochody miast na prawach powiatu w roku 2004 - według działów - przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	27 416 757	31 633 914	31 753 774	100,4	100,0	115,8
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	12 189	478	470	98,3	0,0	3,9
Leśnictwo	1 319	1 242	1 234	99,4	0,0	93,6
Rybołówstwo i rybactwo	31	23	29	126,1	0,0	93,5
Górnictwo i kopalnictwo	419	174	530	304,6	0,0	126,5
Przetwórstwo przemysłowe	2 212	561	354	63,1	0,0	16,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	73 359	142 045	141 772	99,8	0,4	193,3
Handel	4 543	5 505	5 129	93,2	0,0	112,9
Hotele i restauracje	115	60	60	100,0	0,0	52,2
Transport i łączność	1 145 056	1 451 063	1 304 253	89,9	4,1	113,9
Turystyka	679	1 618	1 105	68,3	0,0	162,7
Gospodarka mieszkaniowa	2 301 382	2 736 065	2 629 745	96,1	8,3	114,3
Działalność usługowa	54 391	55 779	56 764	101,8	0,2	104,4
Informatyka	31	769	769	100,0	0,0	*
Administracja publiczna	281 785	287 403	355 259	123,6	1,1	126,1

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	23 268	20 783	20 627	99,2	0,1	88,6
Obrona narodowa	24	26	42	161,5	0,0	175,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	470 028	519 925	521 320	100,3	1,6	110,9
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	11 316 538	15 093 283	15 511 869	102,8	48,9	137,1
Obsługa długu publicznego	55	-	35		0,0	63,6
Różne rozliczenia	8 835 025	7 948 847	7 971 646	100,3	25,1	90,2
Oświata i wychowanie	201 815	179 178	183 909	102,6	0,6	91,1
Szkolnictwo wyższe	9	921	836	90,8	0,0	*
Ochrona zdrowia	166 800	179 845	174 187	96,9	0,5	104,4
Pomoc społeczna	1 970 150	2 279 192	2 216 296	97,2	7,0	112,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	46 352	46 343	100,0	0,1	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	131 703	44 574	43 610	97,8	0,1	33,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	327 718	516 862	453 691	87,8	1,4	138,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	42 345	49 420	48 744	98,6	0,2	115,1
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	13 268	13 718	12 604	91,9	0,0	95,0
Kultura fizyczna i sport	40 502	58 205	50 542	86,8	0,2	124,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.).

* – wskaźnik powyżej 1000%

W strukturze dochodów zrealizowanych w 2004 roku przez miasta na prawach powiatu, najwyższy udział miały następujące działy: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej (48,9%), Różne rozliczenia (25,1%), Gospodarka mieszkaniowa (8,3%), Pomoc społeczna (7,0%), Transport i łączność (4,1%). Razem działy te stanowiły 93,4% łącznej kwoty zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu dochodów.

W 2004 r. dochody zrealizowane w dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej wzrosły w stosunku do 2003 r. o 37,1%. W tym dziale 50,3% dochodów stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych oraz 28,7% podatek od nieruchomości. Realizacja planu dochodów w tym dziale wyniosła 102,8%.

W 2004 r. dochody zrealizowane w dziale Gospodarka mieszkaniowa wzrosły w stosunku do 2003 r. o 14,3%. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r., od 1 stycznia 2004 r. zwiększone zostały udziały miast na prawach powiatu w dochodach uzyskiwanych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa na terenie tych jednostek z 5% do 25%. W dziale Gospodarka mieszkaniowa 73,1% dochodów stanowiły łącznie wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości, Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze, a także Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości. Realizacja planu dochodów wyniosła 96,1%.

Dochody zrealizowane w dziale Różne rozliczenia w 2004 r. spadły w stosunku do 2003 r. o 9,8%. W tym dziale 95,2% dochodów stanowiły Subwencje ogólne z budżetu państwa. Realizacja planu dochodów wyniosła 100,3%.

W niektórych działach daje się zauważyć wysokie wskaźniki wykonania dochodów w 2004 r. w stosunku do roku poprzedniego, np. w dziale Szkolnictwo wyższe dochody wzrosły z 9 tys. zł w 2003 r. do 836 tys. zł, w dziale Informatyka z 31 tys. zł do 769 tys. zł, w działach Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę oraz Turystyka wskaźnik wzrostu w stosunku do 2003 r. wyniósł ponad 150%. Jednak udział dochodów w tych działach w dochodach miast na prawach powiatu ogółem jest znikomy.

Przeciętny dochód ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, osiągnięty przez miasta na prawach powiatów w 2004 r., wyniósł 2.468,0 zł.

Zrealizowane przez miasta na prawach powiatu w omawianym okresie dochody ogółem, przeliczone na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Dochody wykonane miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2003	2004
OGÓŁEM z tego:	2 124,4	2 468,0
DOCHODY WŁASNE	1 195,3	1 586,3
DOTACJE CELOWE	250,0	270,7
SUBWENCJA OGÓLNA	679,1	611,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 i 2004 r. (GUS, Min. Fin.).

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w 2004 r., w przeliczeniu na 1 mieszkańca, z tytułu dochodów własnych miast na prawach powiatu przypada 1.586,3 zł, z subwencji ogólnej – 611,1 zł, a z tytułu dotacji celowych – 270,7 zł, przy średniej wielkości dochodów ogółem dla tych jednostek osiągniętej w wysokości 2.468,0 zł.

Przy średnim zrealizowanym dochodzie ogółem dla wszystkich miast na prawach powiatu, przeliczonym na 1 mieszkańca - w wysokości 2.468,0 zł, w mieście na prawach powiatu o najwyższym dochodzie, dochód ten jest o 33,5% wyższy od średniej w kraju i o 62,7% wyższy niż w mieście na prawach powiatu o najniższym dochodzie.

Zestawienie dochodów na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu w układzie wojewódzkim zaprezentowano w załączniku do sprawozdania.

1.1. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe dla miast na prawach powiatu

Zgodnie z algorytmem podziału części oświatowej subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez miasta na prawach powiatu w 2004 roku, przekazana została kwota 7.397.012 tys. zł,

Dodatkowo zgodnie z "Kryteriami podziału 1% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2004", Minister Finansów - na wniosek Ministra Edukacji Narodowej i Sportu - rozdysonował dla poszczególnych miast na prawach powiatu środki w wysokości 42.778 tys. zł (16,99 % łącznej kwoty wymienionej rezerwy) na następujące tytuły:

- korekta bazy danych przyjętych do wyliczenia części oświatowej subwencji ogólnej na 2004 r. – 1.533 tys. zł,
- wzrost zadań edukacyjnych w I półroczu roku budżetowego – 338 tys. zł,
- wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych od dnia 1 września 2004 r. – 997 tys. zł,
- likwidacja szkód w szkołach i placówkach oświatowych wywołanych zdarzeniami losowymi – 915 tys. zł,
- dofinansowanie prac remontowych prowadzonych w szkołach i placówkach oświatowych mających na celu usunięcie zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów oraz pracowników szkół i placówek oświatowych – 11.102 tys. zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu szkolnego i pomocy naukowych do nowowytbudowanych szkół i placówek oświatowych – 4.742 tys. zł,

- dofinansowanie wzrostu zadań w związku ze wzrostem liczby uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – 316 tys. zł,
- dofinansowanie wydatków ponoszonych z tytułu odpraw dla zwalnianych nauczycieli w trybie art. 20 ustawy Karta Nauczyciela – 8.930 tys. zł,
- dofinansowanie kosztów adaptacji pomieszczeń szkolnych przeznaczonych na gabinety profilaktyczne – 440 tys. zł,
- dofinansowanie innych zadań o nietypowym charakterze (głównie dofinansowanie JST prowadzących szkoły artystyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, szkoły specjalne oraz dofinansowanie kosztów dodatkowej bezpłatnej nauki języka polskiego dla cudzoziemców) – 13.465 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. na rachunki miast na prawach powiatu przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 7.439.790 tys. zł.

Z przeprowadzonej analizy danych ze sprawozdań w miastach na prawach powiatu wynika, że wydatki wykonane w 2004 r. na zadania bieżące w działach Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza, w relacji do otrzymanych przez miasta na prawach powiatu dochodów z tytułu subwencji i dotacji na zadania bieżące stanowiły średnio 136,0%, przy czym poziom wydatków bieżących na zadania oświatowe w stosunku do otrzymanych kwot w formie subwencji i dotacji na zadania bieżące wynosił:

- 100,0% - 110,0%   - 4 miasta,
- 110,0% - 120,0%   - 18 miast,
- powyżej 120,0%   - 43 miasta.

Realizacja przez miasta na prawach powiatu wydatków bieżących w dziale Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w 2004 r. kształtowała się średnio na poziomie 99,3% ustalonego przez nie planu. Wydatki inwestycyjne kształtowały się na poziomie 91,7% planu.

1.2. Dotacje celowe dla miast na prawach powiatu

Planowane przez miasta na prawach powiatu, dotacje celowe w wysokości 3.611.308 tys. zł w 2004 roku zostały zrealizowane w kwocie 3.482.312 tys. zł, co stanowiło 96,4% planu rocznego, z tego:

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące (własne, z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami

administracji rządowej) zrealizowano w kwocie 2.951.942 tys. zł, co stanowiło 97,5% planu,

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne (własne oraz z zakresu administracji rządowej) zrealizowano w kwocie 317.960 tys. zł, co stanowiło 86% planu,
- dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 37.226 zł, co stanowiło 99,6% planu,
- dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 71.012 tys. zł, co stanowiło 92% planu,
- dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 79.712 tys. zł, co stanowiło 104,8% planu,
- dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 24.460 tys. zł, co stanowiło 94,6% planu.

W łącznej kwocie zrealizowanych dotacji 93,9% (3.269.902 tys. zł) stanowiły dotacje celowe z budżetu państwa.

1.2.1. Dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, według działów oraz w podziale na zadania gminne i powiatowe, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	2 350 248	2 285 756	97,3	2 320 469	2 256 104	97,2
z tego:						
Zadania gminne	1 634 060	1 575 249	96,4	1 628 456	1 569 668	96,4
Gospodarka mieszkaniowa	3 814	7 135	187,1	3 810	7 131	187,2
Administracja publiczna	56 470	56 469	100,0	56 436	56 436	100,0
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	20 783	20 627	99,2	20 783	20 627	99,2
Obrona narodowa	20	20	100,0	20	20	100,0

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	232	231	99,6	187	186	99,5
Oświata i wychowanie	472	455	96,4	438	421	96,1
Ochrona zdrowia	139	121	87,1	139	121	87,1
Pomoc społeczna	1 479 278	1 417 354	95,8	1 474 489	1 412 587	95,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	46	46	100,0	46	46	100,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	182	167	91,8	182	167	91,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	72 551	72 551	100,0	71 853	71 853	100,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	67	67	100,0	67	67	100,0
Kultura fizyczna i sport	6	6	100,0	6	6	100,0
Zadania powiatowe	716 188	710 507	99,2	692 013	686 436	99,2
Rolnictwo i łowiectwo	118	117	99,2	118	117	99,2
Leśnictwo	19	19	100,0	19	19	100,0
Gospodarka mieszkaniowa	31 857	31 393	98,5	31 830	31 367	98,5
Działalność usługowa	28 404	28 140	99,1	27 287	27 024	99,0
Administracja publiczna	31 117	31 100	99,9	31 117	31 100	99,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	497 537	497 512	100,0	474 763	474 740	100,0
Różne rozliczenia	1 609	1 609	100,0	1 609	1 609	100,0
Ochrona zdrowia	97 268	93 129	95,7	97 268	93 129	95,7
Pomoc społeczna	12 479	11 886	95,2	12 274	11 781	96,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15 780	15 602	98,9	15 728	15 550	98,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2004 r. (Min. Fin.)

Z powyższego zestawienia wynika, iż w 2004 r. uzyskane dochody z tytułu dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej wynosiły 97,3% planu rocznego, przy czym:

- dotacje na zadania bieżące przekazano w 97,2% planu rocznego,
- dotacje na zadania inwestycyjne przekazano w 99,6% planu rocznego.

W dotacjach na realizację zadań gminnych, najwięcej środków (90,0%) przeznaczono na zadania z zakresu Pomocy społecznej. W 2004 r. dotacje te przekazano w kwocie 1.417.354 tys. zł, co stanowiło 95,8% planu rocznego.

Dotacje te przeznaczone zostały głównie na wypłatę świadczeń rodzinnych, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

(zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne), na opłacenie składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, a także na koszty obsługi realizacji świadczeń rodzinnych oraz na utrzymanie terenowych ośrodków pomocy społecznej, a także na wypłatę świadczeń pieniężnych z opieki społecznej i składek na ubezpieczenia społeczne.

W dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska dotacje wynosiły 100,0% planu rocznego i w całości przeznaczone zostały na spłatę zobowiązań budżetu państwa wobec gmin za oświetlenie ulic, placów i dróg w 2003 r.

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej, do zadań gminnych należało również szereg spraw o charakterze administracyjnym, w tym: ewidencja ludności, zadania wykonywane przez kierowników urzędu stanu cywilnego. Przekazana w okresie sprawozdawczym dotacja na te zadania wyniosła 56.469 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu rocznego.

Dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat zrealizowano w kwocie 710.507 tys. zł, co stanowiło 99,2% planu rocznego, przy czym na zadania bieżące dotacje wyniosły 686.436 tys. zł, tj. 99,2% planowanej kwoty dotacji przeznaczonych na te zadania, a na zadania inwestycyjne 24.071 tys. zł (99,6%).

W dotacjach na zadania powiatu, największą pozycję (70,0%) stanowiły dotacje w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, które przekazano miastom na prawach powiatu w kwocie 497.512 tys. zł, co stanowiło 100% rocznego planu na ten cel. Były one przeznaczone na utrzymanie komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej.

Udział dotacji celowych w poszczególnych działach gospodarki narodowej na zadania inwestycyjne i bieżące z zakresu administracji rządowej wykonywane przez miasta na prawach powiatu w podziale na zadania gminne i powiatowe przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Zadania gminne	100,0	100,0	100,0	100,0	99,6	0,4
Gospodarka mieszkaniowa	0,5	0,5	1,4	100,0	99,1	0,9
Administracja publiczna	3,6	3,6	0,7	100,0	99,0	1,0

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1,3	1,3	-	100,0	100,0	-
Pomoc społeczna	90,0	90,0	85,4	100,0	99,7	0,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,6	4,6	12,5	100,0	99,0	1,0
Zadania powiatowe	100,0	100,0	100,0	100,0	96,6	3,4
Gospodarka mieszkaniowa	4,4	4,6	0,1	100,0	99,9	0,1
Działalność usługowa	4,0	3,9	4,6	100,0	96,0	4,0
Administracja publiczna	4,4	4,5	-	100,0	100,0	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	70,0	69,2	94,6	100,0	95,4	4,6
Różne rozliczenia	0,2	0,2	-	100,0	100,0	-
Ochrona zdrowia	13,1	13,5	-	100,0	100,0	-
Pomoc społeczna	1,7	1,7	0,5	100,0	99,1	0,9
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2,2	2,3	0,2	100,0	99,7	0,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2004 r. (Min. Fin.)

1.2.2. Dotacje z budżetu państwa na zadania własne

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych miast na prawach powiatu, według działów oraz w podziale na zadania gminy i powiatu, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	1 004 054	944 441	94,1	664 417	656 493	98,8
z tego:						
Zadania gminne	308 079	256 035	83,1	122 704	117 321	95,6
Przetwórstwo przemysłowe	60	60	100,0	60	60	100,0
Transport i łączność	158 025	115 162	72,9	247	247	100,0
Turystyka	184	180	97,8	184	180	97,8
Gospodarka mieszkaniowa	1 000	990	99,0	-	-	-
Administracja publiczna	138	138	100,0	138	138	100,0
Oświata i wychowanie	6 695	6 115	91,3	3 163	2 598	82,1
Ochrona zdrowia	1 532	741	48,4	363	72	19,8
Pomoc społeczna	118 885	113 797	95,7	118 085	113 597	96,2

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 937	1 926	99,4	120	110	91,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14 151	12 007	84,8	156	131	84,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 380	3 833	87,5	188	188	100,0
Kultura fizyczna i sport	1 092	1 086	99,5	-	-	-
Zadania powiatowe	695 975	688 406	98,9	541 713	539 172	99,5
Przetwórstwo przemysłowe	383	173	45,2	-	-	-
Transport i łączność	123 184	121 266	98,4	390	390	100,0
Administracja publiczna	30	30	100,0	30	30	100,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	45	45	100,0	45	45	100,0
Oświata i wychowanie	5 419	5 352	98,8	327	320	97,9
Ochrona zdrowia	19 897	16 017	80,5	2 284	404	17,7
Pomoc społeczna	529 200	528 278	99,8	522 752	522 142	99,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	13 048	13 025	99,8	13 027	13 004	99,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 211	683	56,4	-	-	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 858	2 837	99,3	2 858	2 837	99,3
Kultura fizyczna i sport	700	700	100,0	-	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2004 r. (Min. Fin.)

Otrzymane przez miasta na prawach powiatu, w 2004 r., dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne, wyniosły 944.441 tys. zł, co stanowiło 95,0 % planu rocznego.

Z kwoty tej 656.493 tys. zł (tj. 69,5%) stanowiły dotacje do zadań bieżących, a dotacje na zadania inwestycyjne –287.948 tys. zł (30,5%).

Biorąc pod uwagę strukturę otrzymanych przez miasta dotacji pod względem podziału na zadania gminne i powiatowe 72,9% dotacji dotyczyło zadań powiatowych, a 27,1% zadań gminnych.

Dotacje na bieżące zadania własne realizowane przez miasta na prawach powiatu przeznaczone były przede wszystkim na Pomoc społeczną (96,8% kwoty dotacji na bieżące zadania własne) i przeznaczone zostały na wypłatę zasiłków z pomocy społecznej, opłatę składek na ubezpieczenie społeczne, a także na prowadzenie działalności ośrodków pomocy społecznej.

W zakresie dotacji na zadania bieżące powiatu, największy udział stanowiły dotacje w dziale Pomoc społeczna (76,8% łącznej kwoty dotacji).

Dotacje w dziale Pomoc społeczna przeznaczone były głównie na utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych i utrzymanie ponadgminnych domów pomocy społecznej.

Dotacje na własne zadania inwestycyjne przekazano miastom na prawach powiatu w kwocie 287.948 tys. zł, co stanowiło 84,8% planu rocznego, z tego:

- na zadania gminne 138.714 tys. zł, co stanowiło 96,0% planu rocznego - najpoważniejszą pozycję stanowiły środki przeznaczone na dofinansowanie inwestycji w dziale Transport i łączność (82,9%) oraz w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (8,6%),
- na zadania powiatowe 149.234 tys. zł, co stanowiło 96,7% planu rocznego. W ogólnej kwocie dotacji do własnych zadań inwestycyjnych powiatu 81,0% stanowiły dotacje do zadań inwestycyjnych na drogach publicznych oraz dotacje w Ochronie zdrowia (10,5%). Były to głównie inwestycje realizowane w poprzednich latach jako inwestycje wieloletnie, dotyczące budowy dróg w miastach na prawach powiatu województwa śląskiego oraz budowy szpitali.

Część dotacji na własne zadania inwestycyjne w miastach na prawach powiatu znalazła się w wydatkach niewygasających. Dotacje te będą zatem wykorzystane w roku 2005.

Struktura dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu oraz udział dotacji celowych na zadania inwestycyjne i bieżące przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
%%						
1	2	3	4	5	6	7
Zadania gminne	100,0	100,0	100,0	100,0	69,5	30,5
Transport i łączność	45,0	0,2	82,9	100,0	0,2	99,8
Turystyka	0,1	0,1	-	100,0	100,0	-
Gospodarka mieszkaniowa	0,3		0,7	100,0		100,0
Administracja publiczna	0,1	0,1	-	100,0	100,0	-
Oświata i wychowanie	2,4	2,2	2,5	100,0	42,5	57,5
Ochrona zdrowia	0,3	0,1	0,5	100,0	9,7	90,3
Pomoc społeczna	44,4	96,9	0,1	100,0	99,8	0,2
Edukacyjna opieka	0,8	0,1	1,3	100,0	5,7	94,3

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
%%						
1	2	3	4	5	6	7
wychowawcza						
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,7	0,1	8,6	100,0	1,1	98,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,5	0,2	2,6	100,0	4,9	95,1
Kultura fizyczna i sport	0,4	-	0,8	100,0	-	100,0
Zadania powiatowe	100,0	100,0	100,0	100,0	78,3	21,7
Przetwórstwo przemysłowe	0,1	-	0,1	100,0	-	100,0
Transport i łączność	17,7	17,7	81,0	100,0	0,3	99,7
Oświata i wychowanie	0,8	0,8	3,4	100,0	6,0	94,0
Ochrona zdrowia	2,9	2,3	10,5	100,0	2,5	97,5
Pomoc społeczna	76,0	76,8	4,0	100,0	98,8	1,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,9	1,9	-	100,0	100,0	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,1	-	0,5	100,0	-	100,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,4	0,5	-	100,0	100,0	-
Kultura fizyczna i sport	0,1	-	0,5	100,0	-	100,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2004 r. (Min. Fin.)

1.2.3. Pozostałe dotacje celowe

Dochodami miast na prawach powiatu są również dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje otrzymane z funduszy celowych. W 2004 r. udział tych dotacji w dochodach zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu wynosił 0,8%.

Ogólna kwota otrzymanych przez miasta na prawach powiatu dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 252.115 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu, z tego:

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej została przekazana dotacja w wysokości 39.705 tys. zł, co stanowiło 98,0% ich planu rocznego. Porozumienia te dotyczyły głównie zadań z zakresu Kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (79,9% dotacji) oraz Działalności usługowej – utrzymanie cmentarzy (31,3%),

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego została przekazana dotacja w wysokości 108.238 tys. zł, co stanowiło 94,5% planu tych dotacji. Zawierane między jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia dotyczyły głównie realizacji zadań z zakresu Transportu i łączności (28,0% tych dotacji), Ochrony zdrowia (23,8%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (11,9%), Gospodarki mieszkaniowej (7% tych dotacji),
- z funduszy celowych została przekazana dotacja w wysokości 104.172 tys. zł, tj. 102,2 % planu. W kwocie tej dotacji, największy udział miały dotacje w dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (62,9% dotacji), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (18,5%), Pomoc społeczna (7,8% dotacji), Edukacyjna opieka wychowawcza (2,0%) oraz Oświata i wychowanie (1,2%).

2. Wydatki miast na prawach powiatu

Łączne wydatki miast na prawach powiatu w 2004 r. zostały zrealizowane w wysokości 32.136.737 tys. zł. Kwota ta stanowiła 95,3% łącznej kwoty wydatków zaplanowanych na ten rok i była wyższa o 14,0% od wydatków zrealizowanych w 2003 r.

Wydatki na zadania bieżące poniesione przez miasta na prawach powiatu wynosiły 27.427.106 tys. zł i stanowiły 85,3% ogólnej kwoty wydatków poniesionych przez te jednostki. Wydatki bieżące w odniesieniu do kwoty planowanej na 2004 r. zostały zrealizowane w 97,3%. W porównaniu z 2003 r. były one wyższe o 12,1%.

Wydatki majątkowe zrealizowane przez miasta na prawach powiatu w tym okresie wynosiły 4.709.631 tys. zł i stanowiły 14,7% wydatków ogółem. Wydatki majątkowe zrealizowano w 85,3% kwoty zaplanowanej na 2004 r., przy czym wydatki inwestycyjne w kwocie 4.495.897 tys. zł stanowiły 95,5% wydatków majątkowych oraz 14,0% wydatków ogółem. W porównaniu do 2003 r. wydatki majątkowe były wyższe o 25,9%. Wyższe wykonanie wydatków majątkowych wynikało głównie ze wzrostu poziomu realizacji wydatków inwestycyjnych, które były wyższe w stosunku do 2003 r. o 25,6%.

Dane o zrealizowanych w 2003 i 2004 r. wydatkach miast na prawach powiatu przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem	28 196 602	33 712 288	32 136 737	95,3	100,0	114,0
z tego:						
Wydatki majątkowe	3 739 548	5 521 105	4 709 631	85,3	14,7	125,9
w tym: inwestycyjne	3 579 965	5 283 817	4 495 897	85,1	14,0	125,6
Wydatki bieżące	24 457 054	28 191 183	27 427 106	97,3	85,3	112,1
z tego:						
Wynagrodzenia	9 645 375	10 201 879	10 126 090	99,3	31,5	105,0
w tym:						
Wynagrodzenia osobowe	8 953 438	9 472 255	9 399 087	99,2	29,2	105,0
Pochodne od wynagrodzeń	1 820 452	2 059 354	2 022 490	98,2	6,3	111,1
Dotacje	2 205 553	2 489 227	2 467 064	99,1	7,7	111,9
Wydatki na obsługę długu	435 500	487 574	449 936	92,3	1,4	103,3
Wydatki z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	7 108	68 130	7 346	10,8	0,0	103,3
Pozostałe wydatki	10 343 066	12 885 019	12 354 181	95,9	38,4	119,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

Strukturę wydatków miast na prawach powiatu, według rodzajów wydatków, w 2004 r. i 2003 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2003	2004
	%%	
WYDATKI OGÓŁEM	100,0	100,0
z tego:		
Wydatki majątkowe	13,3	14,7
w tym inwestycyjne	12,7	14,0
Wydatki bieżące, z tego:	86,7	85,3
Wynagrodzenia, w tym:	34,2	31,5
Wynagrodzenia osobowe	31,8	29,2
Pochodne od wynagrodzeń	6,5	6,3
Dotacje	7,8	7,7
Wydatki na obsługę długu	1,5	1,4
Pozostałe wydatki	36,7	38,4

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków ogółem, zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu w 2004 r., udział wydatków majątkowych i inwestycyjnych, zwiększył się o odpowiednio 1,4 i 1,3 punktu w porównaniu do 2003 r.. Zmniejszył się natomiast o 1,4 punktu udział wydatków na zadania bieżące. W omawianym okresie zmniejszyły się nieznacznie w strukturze wydatków ogółem udziały wydatków na wynagrodzenia,

pochodne od wynagrodzeń, dotacje oraz wydatki na obsługę długu. W stosunku do 2003 r. o 1,7 punktu wzrósł natomiast udział pozostałych wydatków.

W 2004 r. miasta na prawach powiatu poniosły wydatki na obsługę długu w wysokości 449.936 tys. zł oraz z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji w kwocie 7.346 tys. zł. Wydatki te stanowiły 1,4% wydatków ogółem oraz 1,7% wydatków bieżących.

Wydatki miast na prawach powiatu zestawione - według działów - zawiera poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	28 196 602	33 712 288	32 136 737	95,3	100,0	114,0
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	48 579	40 367	39 102	96,9	0,1	80,5
Leśnictwo	5 457	5 770	5 598	97,0	0,0	102,6
Górnictwo i kopalnictwo	252	44	38	86,4	0,0	15,1
Przetwórstwo przemysłowe	3 471	3 223	2 796	86,8	0,0	80,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	22 783	20 940	18 847	90,0	0,1	82,7
Handel	8 369	7 782	7 369	94,7	0,0	88,1
Hotele i restauracje	470	-	-	-	0,0	0,0
Transport i łączność	4 744 000	5 812 089	5 438 843	93,6	17,0	114,6
Turystyka	12 994	18 288	17 183	94,0	0,1	132,2
Gospodarka mieszkaniowa	1 328 752	1 802 437	1 614 696	89,6	5,0	121,5
Działalność usługowa	168 103	219 983	193 324	87,9	0,6	115,0
Informatyka	2 228	5 851	5 063	86,5	0,0	227,2
Administracja publiczna	2 235 690	2 538 396	2 372 621	93,5	7,4	106,1
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	23 268	20 816	20 657	99,2	0,1	88,8
Obrona narodowa	115	183	87	47,5	0,0	75,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	766 749	872 547	851 224	97,6	2,6	111,0
Wymiar sprawiedliwości	266	-	-	-	0,0	0,0
Dochody od osób prawnych, od osób fiz. i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz	-	33 788	30 309	89,7	0,1	-

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	4:3	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
wydatki związane z ich poborem						
Obsługa długu publicznego	443 217	555 116	454 987	82,0	1,4	102,7
Różne rozliczenia	147 304	776 660	705 423	90,8	2,2	478,9
Oświata i wychowanie	8 928 278	11 057 416	10 960 646	99,1	34,2	122,8
Szkolnictwo wyższe	8 300	12 433	9 244	74,4	0,0	111,4
Ochrona zdrowia	455 369	645 865	607 427	94,0	1,9	133,4
Pomoc społeczna	3 447 918	4 137 055	4 020 319	97,2	12,5	116,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	296 725	289 815	97,7	0,9	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	2 492 999	1 095 771	1 081 820	98,7	3,4	43,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 480 474	2 041 206	1 782 266	87,3	5,5	120,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	863 626	1 028 025	1 005 648	97,8	3,1	116,4
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	72 922	77 047	75 675	98,2	0,2	103,8
Kultura fizyczna i sport	484 647	586 464	525 709	89,6	1,6	108,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków ogółem miast na prawach powiatu przeważają wydatki w następujących działach: Oświata i wychowanie – 34,2%, Transport i łączność – 17,0%, Pomoc społeczna – 12,5%, Administracja publiczna – 7,4%. Wydatki miast na prawach powiatu w tych działach stanowiły 70,9% ogółu wydatków tych jednostek.

Wydatki w dziale Oświata i wychowanie, zrealizowane w tym okresie w łącznej kwocie 10.960.646 tys. zł tj. 99,1% planu wzrosły w stosunku do 2003 r. o 22,8% i w większości przeznaczone zostały na wynagrodzenia osobowe, w tym na dodatkowe wynagrodzenia roczne dla nauczycieli oraz pracowników zatrudnionych w administracji i obsłudze szkół i placówek oświatowych i wychowawczych.

W 2004 r. wydatki zrealizowane w dziale Transport i łączność wzrosły w stosunku do 2003 r. o 14,6%. W tym dziale 79,7% wydatków stanowiły łącznie wydatki na inwestycje oraz zakup usług pozostałych. Realizacja planu wydatków wyniosła 93,6%.

Wydatki zrealizowane w dziale Pomoc społeczna w 2004 r. wzrosły w stosunku do 2003 r. o 16,6%. W tym dziale 61,6% wydatków wiązała się ze świadczeniami społecznymi na rzecz osób fizycznych, w tym w szczególności z wypłatą: dodatków mieszkaniowych, zapomóg dla podopiecznych ośrodków pomocy społecznej, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz innych świadczeń wypłacanych w ramach pomocy społecznej. Realizacja planu wydatków wyniosła 97,2%.

W dziale Różne rozliczenia wystąpił bardzo wysoki wskaźnik wzrostu realizacji wydatków w 2004 r. w stosunku do 2003 r. W 2003 r. zrealizowano wydatki w wysokości 147.304 tys. zł, a w 2004 r. realizacja wydatków w tym dziale wyniosła 705.423 tys. zł. W dziale tym 96,5% wydatków stanowiły wpłaty miast na prawach powiatu do budżetu państwa.

Duże zróżnicowanie dochodowe jednostek samorządu terytorialnego spowodowało konieczność wprowadzenia obowiązku dokonywania wpłat nie tylko przez gminy – jak było do końca 2003 r. – ale także przez powiaty i województwa. W związku z powyższym miasta na prawach powiatu od 2004 r. dokonują wpłat zarówno w części gminnej jak i powiatowej.

W 2004 r. 39 miast na prawach powiatu dokonało wpłat do budżetu państwa, przeznaczonych na część równoważącą subwencji ogólnej w kwocie 680.701 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2004 r.

Wydatki, których sposób finansowania zmienił się od 1 stycznia 2004 r. występują głównie w działach Pomoc społeczna i Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Poniżej przeanalizowano planowane i wykonane wydatki z budżetów miast na prawach powiatu na zadania, które do końca 2003 r. były finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa, a od 1 stycznia 2004 r. finansowane są ze zwiększonych dochodów własnych.

Wyszczególnienie	2003		2004		Dynamika wykonania (4:2)
	Wykonanie	Wykonania planu	Wykonanie	Wykonania planu	
	tys. zł	%%	tys. zł	%%	%%
1	2	3	4	5	6
Powiatowe centra pomocy rodzinie	5 929	100,0	5 624	99,3	94,9
Rodziny zastępcze	178 501	99,4	183 182	98,2	102,6
Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze	12 186	99,0	12 466	99,2	102,3
Powiatowe urzędy pracy	87 438	97,6	93 739	97,8	107,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów w 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Wydatki związane z rodzinami zastępczymi w 2004 r. zostały zrealizowane przez miasta na prawach powiatu na poziomie wyższym niż w 2003 r. o 2,6%. W tym dziale 96,5% wydatków stanowiły świadczenia społeczne na rzecz osób fizycznych, przewidziane w obowiązujących przepisach i układach zbiorowych pracy. Wydatki na rodziny zastępcze stanowiły 4,6% wydatków w dziale Pomoc społeczna.

W zakresie wykonanych wydatków na ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w 2004 r. widoczne jest zwiększenie ich poziomu o 2,3% w porównaniu z 2003 r. W tym dziale na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne przeznaczono łącznie 60,7% wydatków. Wydatki na powiatowe centra pomocy rodzinie stanowiły 0,1% wydatków w dziale Pomoc społeczna.

Wśród ogólnego wzrostu poziomu wykonanych nakładów na nowo przyjęte do finansowania z dochodów własnych zadania miasta na prawach powiatu stopniowo zmniejszają wielkość wydatków jedynie w przypadku powiatowych centrów pomocy rodzinie o 5,1% w stosunku do 2003 r. W tym dziale na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne przeznaczono łącznie 75,3% wydatków. Wydatki na powiatowe centra pomocy rodzinie stanowiły 0,1% wydatków w dziale Pomoc społeczna.

Dane dotyczące kwot poniesionych na realizację zadań na powiatowe urzędy pracy wskazują także wzrost o 7,2% w stosunku do 2003 r. W tym dziale na wynagrodzenia osobowe pracowników i składki na ubezpieczenia społeczne przeznaczono łącznie 63,1% wydatków. Wydatki na powiatowe centra pomocy rodzinie stanowiły 32,3% wydatków w dziale Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Wydatki majątkowe miast na prawach powiatu wzrosły z 3.739.548 tys. zł w 2003 r. do 4.709.631 tys. zł w 2004 r. i stanowiły w 2004 r. 14,7% wydatków ogółem tych jednostek.

Wykonanie oraz strukturę działową wydatków majątkowych zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu w 2004 r. prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	3 739 548	5 521 105	4 709 631	85,3	100,0	125,9
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	13 570	18 081	17 248	95,4	0,4	127,1
Leśnictwo	0	187	187	100,0	0,0	-

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Górnictwo i kopalnictwo	29			-	0,0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	2 741	1 846	1 536	-	0,0	56,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	10 975	6 546	5 741	87,7	0,1	52,3
Handel	3 490	2 590	2 545	98,3	0,1	72,9
Transport i łączność	1 827 801	2 529 652	2 221 825	87,8	47,2	121,6
Turystyka	980	4 372	4 156	95,1	0,1	424,1
Gospodarka mieszkaniowa	372 368	565 656	463 247	81,9	9,8	124,4
Działalność usługowa	27 296	39 191	31 280	79,8	0,7	114,6
Informatyka	1 625	4 493	3 748	83,4	0,1	230,6
Administracja publiczna	84 265	153 806	122 338	79,5	2,6	145,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	67 182	96 820	86 876	89,7	1,8	129,3
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	-	363	362	99,7	0,0	-
Różne rozliczenia	2 468	25 885	9 753	37,7	0,2	395,2
Oświata i wychowanie	266 361	348 436	321 654	92,3	6,8	-
Szkolnictwo wyższe	4 668	5 608	3 044	54,3	0,1	65,2
Ochrona zdrowia	118 726	193 253	181 464	93,9	3,9	152,8
Pomoc społeczna	43 752	67 359	61 545	91,4	1,3	140,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	9 092	8 280	91,1	0,2	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	42 504	19 412	16 056	82,7	0,3	37,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	589 028	1 034 969	822 693	79,5	17,5	139,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	59 769	130 828	116 623	89,1	2,5	195,1
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	5 638	5 867	5 446	92,8	0,1	96,6
Kultura fizyczna i sport	194 312	256 793	201 984	78,7	4,3	103,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W roku 2004 w stosunku do roku 2003 r. znacznie wzrosła realizacja wydatków majątkowych w niektórych działach.

W dziale Turystyka w 2003 r. zrealizowano wydatki majątkowe w wysokości 980 tys. zł, a w 2004 r. 4.156 tys. zł. Wskaźnik realizacji wydatków majątkowych w 2004 r. w stosunku do roku 2003 wyniósł więc 424,1%.

W 2003 r. w dziale Różne rozliczenia wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 2.468 tys. zł, a w 2004 r. 9.753 tys. zł. Wskaźnik wykonania wydatków w 2004 r. w stosunku do roku 2003 wyniósł 395,2%.

W dziale Informatyka w 2003 r. miasta na prawach powiatu zrealizowały wydatki w kwocie 1.625 tys. zł, a w 2004 r. – 3.748 tys. zł. Wskaźnik realizacji wydatków majątkowych w 2004 r. w stosunku do roku 2003 wyniósł 230,6%.

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez miasta na prawach powiatu na wydatki majątkowe dotyczyła działów: Transport i łączność (47,2%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (17,5%), Gospodarka mieszkaniowa (9,8%) oraz Oświata i wychowanie (6,8%). Łącznie, wydatki na inwestycje w tych działach stanowiły 81,3% wszystkich wydatków inwestycyjnych tych jednostek.

Wykonanie oraz strukturę działową wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych w 2004 r. przez miasta na prawach powiatu prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem z tego:	9 645 375	10 201 879	10 126 090	99,3	100,0	105,0
Rolnictwo i łowiectwo	8 492	0	0	-	0,0	0,0
Leśnictwo	365	368	367	99,7	0,0	100,5
Przetwórstwo przemysłowe	121	159	159	100,0	0,0	131,4
Handel	1 516	1 433	1 429	99,7	0,0	94,3
Hotele i restauracje	179	-	-	-	0,0	0,0
Transport i łączność	96 008	100 628	98 964	98,3	1,0	103,1
Turystyka	2 265	2 348	2 313	98,5	0,0	102,1
Gospodarka mieszkaniowa	20 693	24 746	24 568	99,3	0,2	118,7
Działalność usługowa	49 364	56 108	55 062	98,1	0,5	111,5
Administracja publiczna	1 275 746	1 370 210	1 328 383	96,9	13,1	104,1
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 194	1 411	1 408	99,8	0,0	117,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	486 738	523 352	521 282	99,6	5,1	107,1
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki	-	2 098	1 762	84,0	0,0	-

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan po zmianach 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
związane z ich poborem						
Oświata i wychowanie	5 598 690	6 440 722	6 420 583	99,7	63,4	114,7
Ochrona zdrowia	32 600	33 271	32 794	98,6	0,3	100,6
Pomoc społeczna	842 131	740 726	737 454	99,6	7,3	87,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	132 203	131 794	99,7	1,3	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 103 678	626 172	623 949	99,6	6,2	56,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	58 685	71 030	69 373	97,7	0,7	118,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 596	2 027	1 976	97,5	0,0	54,9
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	23 552	25 859	25 839	99,9	0,3	109,7
Kultura fizyczna i sport	39 762	47 008	46 631	99,2	0,5	117,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków na wynagrodzenia miast na prawach powiatu przeważają wydatki w działach: Oświata i wychowanie (63,4%), Administracja publiczna (13,1%), Pomoc społeczna (7,3%) oraz Edukacyjna opieka wychowawcza (6,2%). Łącznie w tych czterech działach miasta na prawach powiatu zrealizowały 90,0% wszystkich wydatków na wynagrodzenia.

Wydatki ogółem zrealizowane w 2003 r. i 2004 r. przeliczone na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wydatki wykonane miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2003	2004
1	2	3
Wydatki ogółem	2 184,9	2 497,8
z tego:		
Wydatki majątkowe	289,8	366,1
w tym:		
Wydatki na inwestycje	277,4	349,4
Wydatki bieżące	1 895,1	2 131,7
z tego:		
Wydatki na wynagrodzenia	747,4	787,0
w tym:		
Wynagrodzenia osobowe	693,8	730,5

Wyszczególnienie	Wydatki wykonane miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2003	2004
1	2	3
Pochodne od wynagrodzeń	141,1	157,2
Dotacje	170,9	191,8
Wydatki na obsługę długu	33,7	35,0
Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	0,6	0,6
Pozostałe wydatki	801,4	960,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

Miasta na prawach powiatu w 2004 r. zrealizowały wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wysokości 2.497,8 zł.

Wydatki ogółem poniesione na 1 mieszkańca w mieście na prawach powiatu o najwyższym wskaźniku (Płock) w wysokości 3.462,1 zł były wyższe o 38,6% niż średnia krajowa i o 68,3% wyższe niż w mieście o najniższym wskaźniku (Piekary Śląskie).

Zestawienie wydatków na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu w układzie wojewódzkim zaprezentowano w załączniku do sprawozdania.

3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu

W 2004 roku budżety miast na prawach powiatu zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 382.963 tys. zł tj. blisko 6-krotnie niższym niż planowano.

Nadwyżkę budżetową wypracowało 30 miast na prawach powiatu, tj. 46,2% ogólnej liczby miast na prawach powiatu. Deficyt wystąpił w 35 miastach na prawach powiatu tj. 53,8% ogólnej liczby miast na prawach powiatu.

Strukturę miast na prawach powiatu, według relacji wyniku do ich dochodów, przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów miast na prawach powiatu			
	Razem	< 5%	5-10%	> 10%
1	2	3	4	5
Miasta na prawach powiatu z nadwyżką budżetową	30	20	9	1
Miasta na prawach powiatu z deficytem budżetowym	35	24	8	3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2004 r. (Min. Fin.)

Wśród miast na prawach powiatu z nadwyżką budżetową najliczniejszą grupę stanowią miasta, których wynik w relacji do dochodów ogółem wyniósł mniej niż 5,0%, stanowiły one 66,7% łącznej liczby miast na prawach powiatu z nadwyżką budżetową.

Wśród miast na prawach powiatu z deficytem budżetowym najliczniejszą grupę stanowiły miasta, których wynik w relacji do dochodów ogółem wyniósł nie więcej niż 5,0%, stanowiły one 68,7% łącznej liczby miast na prawach powiatu z deficytem budżetowym.

Miasta na prawach powiatu w 2004 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 3.368.889 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 1.370.030 tys. zł.

Na podstawie sprawozdań zestawiono poniżej strukturę przychodów i rozchodów miast na prawach powiatu.

Wyszczególnienie	2003	2004
	%%	
Przychody ogółem	100,0	100,0
z tego:		
Kredyty i pożyczki	49,8	62,9
Spląty pożyczek udzielonych	0,1	0,1
Nadwyżka budżetu miasta na prawach powiatu z lat ubiegłych	2,7	2,5
Środki ze sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez miasto na prawach powiatu	0,0	1,4
Obligacje jednostek samorządu terytorialnego	15,0	7,8
Środki z prywatyzacji majątku miasta na prawach powiatu	3,2	2,1
Inne źródła	29,1	23,2
Rozchody ogółem	100,0	100,0
z tego:		
Spląty kredytów i pożyczek	87,9	91,3
Pożyczki udzielone	1,2	1,2
Lokaty bankowe	2,8	1,7
Wykup papierów wartościowych	1,3	0,9
Wykup obligacji samorządowych	6,8	4,9

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2003 r. i 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. miasta na prawach powiatu wykazały największe przychody z tytułu kredytów i pożyczek (62,9%), w mniejszym stopniu emisji obligacji - (7,8%) i prywatyzacji majątku (2,1%).

Natomiast w rozchodach miast na prawach powiatu największy udział miały spląty kredytów i pożyczek (91,3%) oraz wykup obligacji samorządowych (4,9%).

4. Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności miast na prawach powiatu

Ze sprawozdań miast na prawach powiatu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych wynika, iż na koniec 2004 r. stan zadłużenia tych jednostek wynosił 9.511.342 tys. zł. Zobowiązania ogółem wobec podmiotów krajowych wynosiły 7.968.327 tys. zł, w tym długoterminowe – 7.342.590 tys. zł.

Zobowiązania wystąpiły we wszystkich miastach na prawach powiatu. Udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem miast na prawach powiatu w 2004 r. wynosił 30,0% i w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszył się o 2,1 punktu.

Z kwoty zobowiązań wykazanych przez miasta na prawach powiatu przypada na:

- kredyty i pożyczki - 78,02%,
- emisję papierów wartościowych - 20,90%,
- przyjęte depozyty - 0,03%,
- zobowiązania wymagalne - 1,05%.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę zadłużonych miast na prawach powiatu w relacji zadłużenia do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2003	65	65	7	17	21	9	6	5	-
2004	65	65	9	15	19	16	4	2	-

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2004 r. (Min. Fin.)

Z zamieszczonych danych wynika, że w 2004 r. wszystkie miasta na prawach powiatu wykazały w sprawozdaniach zadłużenie. W 2004 r. najliczniejsza grupa miast na prawach powiatu znajduje się w przedziale o zadłużeniu do 30% dochodów ogółem. Jednostki w tej grupie stanowiły w 2004 r. 66,2% łącznej liczby jednostek zadłużonych. W roku 2004 żadne miasto na prawach powiatu nie znalazło się w grupie powyżej 60%. Zmniejszyła się również liczba miast na prawach powiatu zadłużonych powyżej 50%.

Z łącznej kwoty zobowiązań, na zobowiązania wymagalne, przypadało 99.486 tys. zł, tj. 1,0% kwoty zobowiązań ogółem.

Ze sprawozdań miast na prawach powiatów o stanie należności wynika, że na koniec 2004 r. kwota należności tych jednostek wynosiła 3.754.978 tys. zł, przy czym należności od podmiotów krajowych stanowiły kwotę 3.754.689 tys. zł. Na należności długoterminowe przypadała kwota 26.840 tys. zł.

Udział należności ogółem w wykonanych dochodach w 2003 r. wynosił 11,8%.

Wymagalne należności w wysokości 3.706.645 tys. zł stanowiły 98,7% należności ogółem. Należności wymagalne w 29,3% dotyczyły należności z tytułu dostaw towarów i usług.

Z danych wykazanych przez miasta na prawach powiatu, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że jednostki te w 2004 r. udzieliły poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 76.253 tys. zł – co stanowiło 0,2% dochodów ogółem tych jednostek.

5. Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych funkcjonujących w miastach na prawach powiatu

Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych w miastach na prawach powiatu w 2004 r. w porównaniu z planem, przedstawiały się następująco.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ogółem			
1. Przychody	6 186 221	6 034 784	97,6
w tym: dotacje z budżetów miast	1 438 203	1 429 060	99,4
2. Wydatki	6 207 641	5 917 851	95,3
w tym: wpłaty do budżetów miast	8 463	37 632	444,7
Zakłady budżetowe			
1. Przychody	5 274 072	5 154 330	97,7
w tym: dotacje z budżetów miast	1 430 354	1 421 235	99,4
2. Wydatki	5 195 761	5 057 826	97,3
w tym: wpłaty do budżetów miast	6 503	35 087	539,6
Gospodarstwa pomocnicze			
1. Przychody	179 414	176 732	98,5
w tym: dotacje z budżetów miast	7 638	7 569	99,1
2. Wydatki	179 104	173 393	96,8
w tym: wpłaty do budżetów miast	0	0	-
Środki specjalne			
1. Przychody	732 735	703 722	96,0
2. Wydatki	832 776	686 632	82,5
w tym : wpłaty do budżetów miast	1 960	2 545	129,8

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych miast na prawach powiatu według działów przedstawiono poniżej.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2	Struktura
	tys. zł		%%	
1	2	3	4	5
Dotacje ogółem				
z tego:	1 438 204	1 429 061	99,4	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	35	35	100,0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	107	107	100,0	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 529	1 479	96,7	0,1
Transport i łączność	204 599	202 190	98,8	14,1
Turystyka	599	480	80,1	0,0
Gospodarka mieszkaniowa	232 195	228 263	98,3	16,0
Działalność usługowa	3 634	3 633	100,0	0,3
Administracja publiczna	581	581	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	801 659	800 315	99,8	56,0
Ochrona zdrowia	5 763	5 763	100,0	0,4
Pomoc społeczna	1350	1347	99,8	0,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	36 521	36 480	99,9	2,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	33 582	33 480	99,7	2,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	48 900	47 899	98,0	3,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	523	523	100,0	0,0
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	211	256	121,3	0,0
Kultura fizyczna i sport	66 415	66 230	99,7	4,6

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje ogółem dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych miast na prawach powiatu zostały zrealizowane w wysokości 1.429.061 tys. zł, tj. w 99,4%.

W strukturze działowej tych dotacji przeważają dotacje na Oświatę i wychowanie – 56,0%, Gospodarkę mieszkaniową – 16,0% i Transport i łączność – 14,1%.

5.1. Zakłady budżetowe miast na prawach powiatu

Jedną z form organizacyjnych w miastach na prawach powiatu są zakłady budżetowe.

W ogólnej kwocie przychodów miast na prawach powiatu, przychody zakładów budżetowych stanowiły 85,4% i kierowano do nich 99,5% ogółu dotacji z budżetów miast na prawach powiatu.

W tej formie organizacyjnej funkcjonują:

- przedszkola i żłobki,
- zakłady administracji komunalnej zasobów mieszkaniowych,
- targowiska miejskie,
- komunikacja miejska,
- zakłady usług pogrzebowych,
- zakłady utylizacji odpadów,
- zakłady gospodarki mieszkaniowej,
- inne, świadczące usługi bytowe dla ludności.

W 2004 r. przychody zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wyniosły 5.154.330 tys. zł, z tego na dotacje z budżetów miast przypadło 1.421.235 tys. zł, tj. 27,6%. W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 97,7%, w tym dotacje w 99,4%.

Wydatki zakładów budżetowych wyniosły 5.057.826 tys. zł, tj. 97,7% planu, w tym wpłaty do budżetów miast wyniosła 35.086 tys. zł, tj. 539,5% planu.

Deficyt stanu środków obrotowych zmniejszył się z 56.224 tys. zł na początku roku do 2.924 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 53.300 tys. zł czyli o 94,8%.

5.2. Gospodarstwa pomocnicze miast na prawach powiatu

Gospodarstwa pomocnicze tworzone są w miastach na prawach powiatu np. przy szkołach zawodowych - warsztaty szkolne, itp.

W 2004 r. gospodarstwa pomocnicze zrealizowały przychody w wysokości 176.732 tys. zł (98,5% planu). Przychody te stanowiły 2,9% przychodów ogółem miast na prawach powiatu.

Dotacje z budżetów miast przekazane gospodarstwom pomocniczym zostały zrealizowane w 99,1%. W ogólnej kwocie przychodów gospodarstw pomocniczych dotacje z budżetów miast w kwocie 7.569 tys. zł stanowiły 0,5%.

Wydatki gospodarstw pomocniczych wyniosły 173.393 tys. zł. W 2004 r. gospodarstwa pomocnicze nie dokonały wpłat do budżetów miast na prawach powiatu.

Stan środków obrotowych zmniejszył się z 11.571 tys. zł na początku roku do 9.998 tys. zł na końcu roku 2004, tj. o 1.573 tys. zł czyli o 13,6%.

5.3. Środki specjalne miast na prawach powiatu

Przychody środków specjalnych, zrealizowane w wysokości 703.722 tys. zł, stanowiły 11,7% przychodów ogółem zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych miast na prawach powiatu i w stosunku do planu zostały zrealizowane w 96,0%.

Zrealizowane wydatki wyniosły 686.632 tys. zł i były niższe o 11,5% niż planowano.

Stan środków obrotowych wzrósł z 159.902 tys. zł na początku roku do 176.993 tys. zł na końcu roku 2004, tj. o 17.091 tys. zł czyli o 10,7%. Stan środków obrotowych na koniec roku był o 301,6% wyższy niż planowano.

Wyniki finansowe zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych miast na prawach powiatu zamieszczono w tabeli w załączniku.

6. Fundusze celowe miast na prawach powiatu

W 2004 roku miasta na prawach powiatu dysponowały środkami następujących funduszy celowych:

- Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Stan środków funduszy celowych w 2004 roku zmniejszył się z 335.421 tys. zł na początek roku do 331.712 tys. zł na koniec 2004 roku, tj. o 3.709 tys. zł, czyli o 1,1%. Przychody z tytułu funduszy celowych ogółem wyniosły w 2004 roku 377.450 tys. zł. Natomiast wydatki wyniosły 381.159 tys. zł, w tym dotacje 68.774 tys. zł, tj. 18,0% ogółu rozdysponowanych środków.

Przychody i wydatki funduszy celowych miast na prawach powiatu w 2004 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Stan na początek roku	Przychody ogółem	Wydatki		Stan na koniec roku
			Ogółem	w tym: dotacje	
tys. zł					
1	2	3	4	5	6
Ogółem	335 421	377 450	381 159	68 774	331 712
z tego:					
Gminny Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	953	1.098	847	0	1 204
Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	29 592	41 566	33 850	0	37 307
Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	49 465	69 199	59 130	13 772	59 535

Wyszczególnienie	Stan na początek roku	Przychody ogółem	Wydatki		Stan na koniec roku
			Ogółem	w tym: dotacje	
tys. zł					
1	2	3	4	5	6
Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	256 364	266 686	288 179	55 002	234 870

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej za 2004 r. (Min. Fin.)

6.1. Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Stan środków Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym w miastach na prawach powiatu zwiększył się z 29.592 tys. zł na początek roku do 37.307 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 7.715 tys. zł, czyli o 26,1%. Przychody w 2004 roku wyniosły 41.566 tys. zł. Wydatki wyniosły 33.850 tys. zł, dotacji w 2004 r. nie udzielono.

6.2. Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Stan środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w miastach na prawach powiatu zwiększył się z 49.465 tys. zł na początek roku do 59.535 tys. zł na koniec 2004 roku, tj. o 10.070 tys. zł, czyli o 20,4%. Przychody, wynoszące 69.199 tys. zł, zostały rozdysponowane w kwocie 59.130 tys. zł.

6.3. Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Środki tego Funduszu stanowiły główną pozycję i wyniosły 74,4% przychodów oraz 70,9% wydatków ogółu funduszy celowych, którymi dysponowały w 2004 roku miasta na prawach powiatu. Stan środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska zmniejszył się z 256.364 tys. zł na początek roku do 234.870 tys. zł na koniec 2004 roku, tj. o 21.494 tys. zł, czyli o 8,4%. Przychody Funduszu wyniosły 266.686 tys. zł, a rozdysponowano 288.179 tys. zł.

Część IV

Zbiorcze wykonanie budżetów województw

Z danych przedstawionych przez województwa w rocznych sprawozdaniach z wykonania ich budżetów za 2004 r. wynika, że jednostki te planowały dochody w wysokości 6.565.305 tys. zł, natomiast wydatki w wysokości 6.488.354 tys. zł oraz wynikający z tych wielkości wynik w postaci nadwyżki w wysokości 76.951 tys. zł.

W trakcie realizacji swoich zadań w 2004 r., jednostki te faktycznie osiągnęły dochody ogółem w kwocie 6.970.306 tys. zł, co stanowiło 106,2% kwot zaplanowanych na ten rok. Wydatki zostały w tym okresie zrealizowane w wysokości 5.863.585 tys. zł, tj. 90,4% planu rocznego. W rezultacie województwa osiągnęły wynik w postaci nadwyżki w wysokości 1.106.721 tys. zł.

W porównaniu do roku 2003 realizacja zarówno dochodów jak i wydatków była wyższa odpowiednio o 52,7% i 24,4%.

Zwiększenie kwoty dochodów ogółem województw o 52,7% było związane ze wzrostem kwot dochodów własnych (prawie 6-krotnym), a w szczególności wzrostem kwot udziałów w podatku dochodowym od osób prawnych (ponad 40-krotnym), udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych o 11,7% oraz pozostałych dochodów o 33,0%.

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów województw w 2004 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	4 565 750	6 565 305	6 970 306	106,2	152,7
Wydatki	4 712 741	6 488 354	5 863 585	90,4	124,4
Wynik	- 146 991	76 951	1 106 721		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min Fin)

1. Dochody województw

Po wprowadzeniu zmian systemowych wynikających z ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w zasadniczy sposób zmieniła się struktura dochodów województw, co prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów województw w latach 2003 - 2004	
	2003	2004
	%%	
1	2	3
DOCHODY OGÓŁEM	100,0	100,0
z tego:		
DOCHODY WŁASNE	15,9	59,1
DOTACJE	51,0	22,4
SUBWENCJE	33,1	18,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r., w porównaniu do 2003 r. udział dochodów własnych wzrósł prawie 4-krotnie, natomiast zmniejszył się ponad 2-krotnie udział dotacji oraz blisko 2-krotnie udział subwencji ogólnej.

Oznacza to, że zadania województw finansowane były głównie z dochodów własnych. W strukturze dochodów własnych województw w 2004 r. dominowały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

Ograniczenie zakresu dotacji na finansowanie i dofinansowanie zadań własnych oraz niektórych zadań z zakresu administracji rządowej i subwencji zrekompensowane zostało odpowiednio zwiększonymi udziałami we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych

Od 1 stycznia 2004 r. udział województw we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych zwiększył się z 1,5% do 15,9%.

Od 2004 r. finansowanie ustawowych uprawnień do przejazdów realizowanych przez przewoźników wykonujących krajowe przewozy autobusowe jest zadaniem własnym województw. W stanie prawnym obowiązującym do końca 2003 r. powyższe zadanie województwa realizowały jako zadanie z zakresu administracji rządowej i na ten cel otrzymywały dotacje celowe z budżetu państwa.

Od 2004 r. organizowanie i dotowanie regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich wykonywanych w ramach obowiązku służby publicznej oraz nabywanie kolejowych pojazdów szynowych jest finansowane z dochodów własnych samorządu województwa. Do końca 2003 r. na realizację tego zadania własnego województwa otrzymywały dotacje celową z budżetu państwa.

Zadania własne województwa w zakresie służby medycy pracy zostały od 2004 r. przekazane do finansowania ze środków budżetu samorządu województwa. Na powyższe zadania własne, do końca 2003 r., województwa otrzymywały dotacje celowe z budżetu państwa.

Część środków przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego do końca 2003 r. w formie dotacji celowych z budżetu państwa została włączona w 2004 r. w skład części oświatowej subwencji ogólnej, którą stosownie zwiększono.

Ponadto na realizację zadań własnych województwa w zakresie polityki rynku pracy jednostki te otrzymały zwiększone dochody własne, zamiast dotychczasowych dotacji celowych z budżetu państwa.

Dochody województw w 2004 r. według źródeł ich pochodzenia przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM						
z tego:	4 565 750	6 565 305	6 970 306	106,2	100,0	152,7
1. Dochody własne						
z tego:	724 995	3 249 976	4 121 250	126,8	59,1	568,5
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	71 459	2 540 599	3 368 617	132,6	48,3	*
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	474 375	494 616	527 445	106,6	7,6	111,2
- dochody z majątku województwa	51 977	65 562	56 108	85,6	0,8	107,9
- pozostałe dochody	127 184	149 199	169 080	113,3	2,4	132,9
2. Dotacje celowe						
z tego na zadania:	2 330 320	2 025 282	1 559 009	77,0	22,4	66,9
- z zakresu administracji rządowej	960 837	652 699	629 941	96,5	9,0	65,6
w tym: inwestycyjne	337 693	369 806	356 764	96,5	5,1	105,6
- własne	1 079 494	790 251	476 545	60,3	6,8	44,1
w tym: inwestycyjne	584 740	684 879	412 110	60,2	5,9	70,5
- realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	12 077	312 132	186 968	59,9	2,7	*
w tym: inwestycyjne	5 702	104 478	71 143	68,1	1,0	*
- realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	204 940	203 471	202 442	99,5	2,9	98,8
w tym: inwestycyjne	191 834	188 736	188 166	99,7	2,7	98,1
- otrzymane z funduszy celowych	72 972	66 729	63 112	94,6	0,9	86,5
w tym: inwestycyjne	62 962	59 502	56 313	94,6	0,8	89,4
3. Subwencja ogólna	1 510 435	1 290 047	1 290 047	100,0	18,5	85,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min Fin)

* - wskaźnik powyżej 1000%

W stosunku do kwot zaplanowanych na 2004 rok, dochody z tytułu subwencji ogólnej zostały zrealizowane w 100,0%, a dochody własne i dotacje celowe odpowiednio w: 126,8% i 77,0%.

Zmiany w źródłach dochodów województw znajdują odzwierciedlenie w strukturze dochodów własnych, co przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów własnych województw w latach 2003 – 2004	
	2003	2004
	%%	
1	2	3
RAZEM DOCHODY WŁASNE z tego:	100,0	100,0
Podatek dochodowy od osób fizycznych	65,4	12,8
Podatek dochodowy od osób prawnych	9,9	81,7
Dochody z majątku	7,2	1,4
Pozostałe dochody	17,5	4,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min Fin)

W strukturze dochodów własnych, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych stanowiły 81,7%, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – 12,8%, dochody z majątku województwa – 1,4%, a pozostałe dochody – 4,1%.

W strukturze dochodów własnych województw w 2004 r. dominowały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych. Spadek udziału wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w strukturze dochodów własnych województw, wiąże się ze znaczącym zwiększeniem dochodów własnych województw opartych na wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

Dochody województw z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, zostały zrealizowane w wysokości 3.368.617 tys. zł, tj 132,6% planu rocznego.

Według danych Ministerstwa Finansów, w 2004 r. na rachunki województw przekazane zostały udziały we wpływach z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej wysokości 527.445 tys. zł, tj. 106,6% kwot planowanych przez województwa.

Największy spadek dochodów z tytułu subwencji nastąpił w województwach, gdzie planowana subwencja na 2004 r. stanowiła 85,4% kwoty planowanej na 2003 r. Zmniejszenie wielkości subwencji ogólnej dla województw jest spowodowane

likwidacją części drogowej subwencji ogólnej, której udział w łącznej kwocie subwencji (bez części oświatowej) stanowił ok. 80%. Likwidacja części drogowej subwencji ogólnej została zrekompensowana głównie zwiększonym udziałem we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

Od 2004 r. subwencja ogólna dla województwa składa się z części: oświatowej, regionalnej i wyrównawczej.

Przekazana w 2004 r. - według danych Ministerstwa Finansów - kwota z tytułu poszczególnych części subwencji ogólnej przeznaczonych dla województw wyniosła dla:

- części oświatowej - 461.241 tys. zł,
- części regionalnej - 299.668 tys. zł,
- części wyrównawczej - 499.288 tys. zł

Zgodnie z art. 26 ust 2 pkt 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa utworzono rezerwę subwencji ogólnej na finansowanie inwestycji rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1999 r. na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach publicznych powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu oraz na dofinansowanie rzecznych przepraw promowych.

W ustawie budżetowej na rok 2004, środki na ww. rezerwę zaplanowano w rezerwach celowych w wysokości - 285.106 tys. zł. O taką kwotę został zwiększony plan subwencji ogólnej na 2004 r.

Rezerwa ta przeznaczona była na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1999 r.,
- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu,
- 3) budowy, modernizacji, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Na podstawie art. 26 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy, rezerwą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa ta została w całości rozdysponowana i przekazana w pełnej wysokości do właściwych samorządów według harmonogramu zaproponowanego przez Ministra Infrastruktury. Środki rezerwy subwencji przyznano między innymi dla 14 województw w wysokości 29.850 tys. zł

Dochody z tytułu przekazanych z budżetu państwa poszczególnych części subwencji ogólnej zostały zrealizowane w 100,0% kwot zaplanowanych dla tych jednostek na 2004 r.

W grupie dochodów pochodzących z dotacji celowych przeznaczonych na zadania realizowane przez samorząd województwa, roczny plan został zrealizowany przez te jednostki w następującym stopniu:

- z zakresu administracji rządowej - 96,5%,
- na zadania własne - 60,3%,
- na podstawie porozumień z organami administracji rządowej - 59,9%,
- na podstawie porozumień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego - 99,5%.

W strukturze dotacji celowych, największą pozycję stanowiły dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej, które wyniosły 40,4% ogółu dotacji celowych oraz dotacje na zadania własne województw 30,6%.

Z łącznej kwoty - przekazanych w omawianym okresie - dotacji celowych ogółem w wysokości 1.559.009 tys. zł, na zadania inwestycyjne przypadło 1.084.496 tys. zł, tj. 69,6%.

Niewielki udział w finansowaniu zadań województw miały środki pochodzące z funduszy celowych, zrealizowane w wysokości 63.112 tys. zł, co stanowiło 4,0% łącznej kwoty zrealizowanych przez województwa dotacji celowych.

Dochody województw w 2004 r. według działów zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	4 565 750	6 565 305	6 970 306	106,2	100,0	152,7
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	484 655	526 016	509 234	96,8	7,3	105,1
Leśnictwo	9	8	12	150,0	0,0	133,3
Rybołówstwo i rybactwo	6 600	18	18	100,0	0,0	0,3
Przetwórstwo przemysłowe	76 416	200 688	106 332	53,0	1,5	139,1
Transport i łączność	1 100 936	632 775	395 581	62,5	5,7	35,9

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Turystyka	2 420	3 818	2 057	53,9	0,0	85,0
Gospodarka mieszkaniowa	38 242	67 028	55 526	82,8	0,8	145,2
Działalność usługowa	15 265	13 093	12 170	93,0	0,2	79,7
Informatyka	0	1 320	1 303	98,7	0,0	-
Nauka	2	2 395	104	4,3	0,0	*
Administracja publiczna	30 549	25 496	25 298	99,2	0,4	82,8
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2	0	0	-	0,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	95	2	2	100,0	0,0	2,1
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	578 193	3 051 265	3 916 159	128,3	56,2	677,3
Różne rozliczenia	1 527 825	1 307 816	1 332 450	101,9	19,1	87,2
Oświata i wychowanie	13 334	18 991	16 681	87,8	0,2	125,1
Szkolnictwo wyższe	14 911	9 978	6 749	67,6	0,1	45,3
Ochrona zdrowia	374 900	334 254	287 241	85,9	4,1	76,6
Pomoc społeczna	55 241	8 471	6 887	81,3	0,1	12,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	71 246	50 268	70,6	0,7	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	2 604	34 347	9 419	27,4	0,1	361,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	60 788	34 643	25 367	73,2	0,4	41,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	167 296	187 309	179 493	95,8	2,6	107,3
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0	5	5	100,0	0,0	-
Kultura fizyczna i sport	15 467	34 323	31 949	93,1	0,5	206,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin)

* - Wskaźnik powyżej 1000%

Jak z powyższego zestawienia wynika w 2004 r. w niektórych działach daje się zauważyć bardzo wysoki wskaźnik wzrostu wykonanych dochodów w stosunku do roku poprzedniego, dotyczy to np. działu Nauka, Edukacyjna opieka wychowawcza (361,7%) i Kultura fizyczna i sport (206,6%).

Są to jednak działy, które w większości, w strukturze dochodów województw zajmują nieznaczne miejsce.

W 2004 r. w strukturze dochodów województw najpoważniejszy udział miały następujące działy:

- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek, nie posiadających osobowości prawnej - 56,2%,
- Różne rozliczenia - 19,1%,
- Rolnictwo i łowiectwo - 7,3%,
- Transport i łączność - 5,7%,
- Ochrona zdrowia - 4,1%,
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - 2,6%,
- Przetwórstwo przemysłowe - 1,5%.

Łącznie, dochody w działach wymienionych powyżej, stanowiły 96,5% dochodów ogółem tych jednostek.

W dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek, nie posiadających osobowości prawnej, odnotowano ponad 6-krotny wzrost dochodów w porównaniu do 2003 r. W tym dziale wykazywane są m. in. dochody z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz od osób prawnych.

W dziale Różne rozliczenia województwa ujmują kwoty subwencji ogólnej, w podziale na część regionalną, oświatową oraz wyrównawczą.

Należy też podkreślić, że realizacja dochodów w dwóch z wyżej wymienionych działów tj. Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek, nie posiadających osobowości prawnej i Różne rozliczenia charakteryzuje się również wysokim wskaźnikiem wykonania rocznego planu. W dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek, nie posiadających osobowości prawnej wskaźnik ten był równy 128,3%, w dziale Różne rozliczenia - 101,9%.

Ponad dwukrotny wzrost dochodów zrealizowały województwa w dziale Kultura fizyczna i sport (206,6%) w porównaniu do 2003 r.

W dziale Oświata i wychowanie dochody województw zostały zrealizowane w wysokości 16.681 tys. zł, tj. o 25,1% wyższe niż w 2003 r.

Przeciętny dochód ogółem osiągnięty przez województwa za 2004 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtował się na poziomie 182,5 zł. W porównaniu do roku 2003, dochód ten wzrósł o 52,7%.

Najwyższy dochód - w przeliczeniu na 1 mieszkańca – zrealizowany przez województwo mazowieckie (288,5 zł), w stosunku do średniego dochodu na 1 mieszkańca obliczonego dla wszystkich województw w kraju (182,5 zł), był wyższy

o 58,1%, natomiast w stosunku do najniższego dochodu, zrealizowanego przez województwo łódzkie (125,2 zł), był ponad dwukrotnie wyższy (230,4%).

Dochody ogółem województw, przeliczone na 1 mieszkańca, według ich źródeł, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Dochody województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)	
	2003	2004
1	2	3
DOCHODY OGÓŁEM	119,5	182,5
1. Dochody własne z tego:	19,0	107,9
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	1,9	88,2
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	12,4	13,8
- dochody z majątku województwa	1,4	1,5
- pozostałe dochody	3,3	4,4
2. Dotacje celowe	61,0	40,8
w tym: inwestycyjne	31,0	28,4
3. Subwencja ogólna	39,5	33,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin)

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że najwyższe dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnięte zostały z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych – 88,2 zł.

Zestawienie dochodów na 1 mieszkańca w województwach zaprezentowano w załączniku do sprawozdania.

1.1. Część oświatowa subwencji ogólnej i dotacje na zadania oświatowe województw

Zgodnie z algorytmem podziału części oświatowej subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych, prowadzonych przez województwa w 2004 roku, przekazana została kwota 457.987 tys. zł,

W ramach części oświatowej subwencji ogólnej województwa otrzymały środki na realizację zadań szkolnych i pozaszkolnych, związanych z prowadzeniem zakładów kształcenia i placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych oraz szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowych o znaczeniu regionalnym.

Dodatkowo zgodnie z "Kryteriami podziału 1% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2004", Minister Finansów - na wniosek Ministra Edukacji Narodowej

i Sportu - rozdysponował dla poszczególnych województw środki w wysokości 3.254 tys. zł (1,29% łącznej kwoty wymienionej rezerwy) na następujące tytuły:

- korekta bazy danych przyjętych do wyliczenia części oświatowej subwencji ogólnej na 2004 r. – 72 tys. zł,
- wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych od dn. 1 września 2004 r. – 1.311 tys. zł,
- dofinansowanie prac remontowych prowadzonych w szkołach i placówkach oświatowych mających na celu usunięcie zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów oraz pracowników szkół i placówek oświatowych – 772 tys. zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu szkolnego i pomocy naukowych do nowowytbudowanych szkół i placówek oświatowych – 405 tys. zł,
- dofinansowanie wzrostu zadań w związku ze wzrostem liczby uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – 1 tys. zł,
- dofinansowanie wydatków ponoszonych z tytułu odpraw dla zwalnianych nauczycieli w trybie art. 20 ustawy Karta Nauczyciela – 356 tys. zł,
- dofinansowanie kosztów adaptacji pomieszczeń szkolnych przeznaczonych na gabinety profilaktyczne – 4 tys. zł,
- dofinansowanie innych zadań o nietypowym charakterze (głównie dofinansowanie JST prowadzących młodzieżowe ośrodki wychowawcze i szkoły specjalne) – 333 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 r. na rachunki województw przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej kwocie 461.241 tys. zł.

Z przeprowadzonej analizy danych ze sprawozdań województw wynika, że wydatki wykonane w 2004 r. na zadania bieżące w działach Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w relacji do otrzymanych przez województwa dochodów z tytułu subwencji i dotacji na zadania bieżące stanowiły średnio 115,6%, przy czym poziom wydatków bieżących na zadania oświatowe w stosunku do otrzymanych kwot w formie subwencji i dotacji na zadania bieżące wynosił:

– poniżej 100%	- 1 województwo,
– 100,0% - 110,0%	- 3 województwa,
– 110,0% - 120,0%	- 5 województw,
– powyżej 120,0%	- 7 województw.

Realizacja przez województwa wydatków bieżących w działach Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w 2004 r. kształtowała się średnio na poziomie 94,2% ustalonego przez nie planu. Wydatki inwestycyjne kształtowały się na poziomie 89,9% planu.

1.2. Dotacje celowe dla województw

Samorządy województw zaplanowały na 2004 r. dochody z tytułu dotacji celowych w wysokości 2.025.282 tys. zł. W 2004 r. dotacje te zostały zrealizowane w wysokości 1.559.009 tys. zł, co stanowiło 77,0 % planu rocznego, z tego:

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące (własne, z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) zrealizowane zostały w wysokości 453.438 tys. zł, tj. 76,1% planu rocznego,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne (własne, z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) zrealizowane zostały w wysokości 840.017 tys. zł, czyli 72,5% planu rocznego,
- dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały w wysokości 14.276 tys. zł, tj. 96,9% planu rocznego,
- dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały w wysokości 188.166 tys. zł, co stanowiło 99,7% planu rocznego,
- dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 6.799 tys. zł, czyli mniej o 5,9% niż planowano,
- dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowane zostały w wysokości 56.313 tys. zł, co stanowiło 94,6% planu rocznego.

Z ogólnej kwoty zrealizowanych dotacji celowych w wysokości 1.559.009 tys. zł, na dotacje na zadania bieżące przypadła kwota 474.513 tys. zł, co stanowiło 76,8% planu rocznego tej dotacji, a na zadania inwestycyjne 1.084.496 tys. zł, czyli 77,1% planowanej dotacji na ten cel.

W strukturze zrealizowanych przez województwa dochodów ogółem, dotacje celowe stanowiły 22,4%.

1.2.1. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej

Planowane przez samorzady województw dochody z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wykonano ogółem w wysokości 629.941 tys. zł, co stanowiło 96,5% planu rocznego.

Wysokość dotacji celowych przekazanych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, w podziale na zadania inwestycyjne i bieżące, w poszczególnych działach, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej		
	Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne
tys. zł			
1	2	3	4
Ogółem	629 941	273 177	356 764
z tego:			
Rolnictwo i łowiectwo	441 742	88 658	353 084
Transport i łączność	29 215	29 215	-
Działalność usługowa	6 357	6 357	-
Ochrona zdrowia	128 141	128 141	-
Pomoc społeczna	391	211	180
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	20 518	20 518	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 500	-	3 500
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	77	77	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w 43,4% przeznaczone były na wykonywanie zadań bieżących, natomiast 56,6% stanowiły dotacje na inwestycje.

W przekazanych dotacjach celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, główną pozycję stanowiły dotacje w dziale:

- Rolnictwo i łowiectwo przeznaczone przede wszystkim na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (259.787 tys. zł), oraz na budowę i utrzymanie urządzeń melioracji wodnych (179.146 tys. zł),
- Transport i łączność (29.215 tys. zł), które w całości przeznaczone zostały na spłatę zobowiązań Skarbu Państwa za 2003 r. w zakresie dopłat do ulg

ustawowych w publicznym transporcie autobusowym (od 2004r. zadanie to jest finansowane z dochodów własnych województw),

- Ochrona zdrowia (128.141 tys. zł), w tym na finansowanie staży podyplomowych lekarzy, lekarzy stomatologów, pielęgniarek i położnych (127.343 tys. zł).

Łącznie, dotacje dla ww. działów przekazano w kwocie 599.098 tys. zł, co stanowiło 97,2% ich planu rocznego.

Pozostałe dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez województwa (tj. 30.843 tys. zł), przeznaczone były m. in. na finansowanie zadań związanych z prowadzeniem wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, opracowania kartograficzne oraz realizację zadań wynikających z ustawy o służbie zastępczej.

W porównaniu do 2003 r., przekazane w 2004 r. samorządom województw dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej były niższe o 34,4%. Jest to głównie wynikiem zmian zasad finansowania dopłat do ulg ustawowych w publicznym transporcie autobusowym. Zadanie to od 2004 r. jest zadaniem własnym samorządów województw, finansowanym z ich dochodów własnych.

1.2.2. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań własnych

Planowane na 2004 r. dochody samorządów województw z tytułu dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych wyniosły 790.251 tys. zł. Dotacje te, w strukturze planowanych dochodów ogółem, stanowiły 12,0 %.

W 2004 r., dochody z tytułu dotacji, przekazanych na realizację zadań własnych, zostały wykonane w wysokości 476.545 tys. zł, co stanowiło 60,3% planu rocznego tych dotacji, przy czym:

- dotacje celowe na realizację bieżących zadań własnych wyniosły 64.436 tys. zł, co stanowiło 61,2% ich planu,
- dotacje celowe na realizację zadań inwestycyjnych wyniosły 412.109 tys. zł, co stanowiło 60,2% ich planu.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych, według działów, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym: na zadania bieżące		
	Plan	Wykonanie	3:2	Plan	Wykonanie	6:5
	tys. zł		%%	tys. zł		%%
	1	2	3	4	5	6
Ogółem	790 251	476 545	60,3	105 372	64 436	61,2
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	9 000	8 936	99,3			
Przetwórstwo przemysłowe	90 193	82 003	90,9	52 559	45 335	86,3
Transport i łączność	330 176	113 308	34,3	700	700	100,0
Turystyka	2 851	1 098	38,5	890	848	95,3
Gospodarka mieszkaniowa	920	920	100,0			
Działalność usługowa	3 466	2 868	82,7	466	23	4,9
Informatyka	1 320	1 303	98,7	60	60	100,0
Nauka	1 113	104	9,3	1 113	104	9,4
Administracja publiczna	3 119	2 620	84,0	1 177	710	60,3
Oświata i wychowanie	7 991	5 803	72,6	1 295	1 009	77,9
Szkolnictwo wyższe	7 275	6 120	84,1	2 115	960	45,4
Ochrona zdrowia	189 244	146 233	77,3	2 654	1 228	46,3
Pomoc społeczna	7 401	5 925	80,1	365	354	97,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	10 993	1 745	15,9	10 985	1 739	15,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	28 423	8 892	31,3	28 423	8 892	31,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	45	43	95,6	45	43	95,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	79 261	72 054	90,9	2 505	2 411	96,2
Kultura fizyczna i sport	17 460	16 570	94,9	20	20	100,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min. Fin.)

Strukturę dotacji celowych na zadania własne samorządów województw przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan			Wykonanie		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,1	-	1,3	1,9	-	2,2
Przetwórstwo przemysłowe	11,4	49,9	5,5	17,2	70,4	8,9
Transport i łączność	41,8	0,7	48,1	23,8	1,1	27,3
Turystyka	0,4	0,8	0,3	0,2	1,3	0,1
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	-	0,1	0,2	-	0,2
Informatyka	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,3
Nauka	0,1	1,1	-	.	0,2	-

Wyszczególnienie	Plan			Wykonanie		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Działalność usługowa	0,5	0,5	0,4	0,6	.	0,7
Administracja publiczna	0,4	1,1	0,3	0,5	1,1	0,5
Oświata i wychowanie	1,0	1,2	1,0	1,2	1,6	1,2
Szkolnictwo wyższe	0,9	2,0	0,8	1,3	1,5	1,2
Ochrona zdrowia	24,0	2,5	27,2	30,7	1,9	35,2
Pomoc społeczna	0,9	0,3	1,0	1,2	0,5	1,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1,4	10,4	.	0,4	2,7	.
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,6	27,0	-	1,9	13,8	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	.	.	-	.	0,1	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	10,0	2,4	11,2	15,1	3,7	16,9
Kultura fizyczna i sport	2,2	.	2,6	3,5	.	4,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min. Fin.).

W strukturze zrealizowanych dotacji celowych na zadania własne samorządów województw dominowały dotacje w dziale:

- Ochrona zdrowia - 30,7%,
- Transport i łączność - 23,8%,
- Przetwórstwo przemysłowe - 17,2%,
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - 15,1%.

Łącznie, na finansowanie zadań realizowanych w tych działach, przekazano dotacje w kwocie 413.598 tys. zł, co stanowiło 86,8% kwoty dotacji celowych na zadania własne.

W 2004 r., udział dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne województw, w podziale na dotacje na zadania bieżące oraz na zadania inwestycyjne, ukształtował się następująco:

Wyszczególnienie	Plan			Wykonanie		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania :	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	100,0	13,3	86,7	100,0	13,5	86,5
Rolnictwo i łowiectwo	100,0	-	100,0	100,0	-	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	100,0	58,3	41,7	100,0	55,3	44,7

Wyszczególnienie	Plan			Wykonanie		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania :	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%					
1	2	3	4	5	6	7
Transport i łączność	100,0	0,2	99,8	100,0	0,6	99,4
Turystyka	100,0	31,2	68,8	100,0	77,2	22,8
Gospodarka mieszkaniowa	100,0	-	100,0	100,0	-	100,0
Działalność usługowa	100,0	13,4	86,6	100,0	0,8	99,2
Informatyka	100,0	4,5	95,5	100,0	4,6	95,4
Nauka	100,0	100,0	-	100,0	100,0	-
Administracja publiczna	100,0	37,7	62,3	100,0	27,1	72,9
Oświata i wychowanie	100,0	16,2	83,8	100,0	17,4	82,6
Szkolnictwo wyższe	100,0	29,1	70,9	100,0	15,7	84,3
Ochrona zdrowia	100,0	1,4	98,6	100,0	0,8	99,2
Pomoc społeczna	100,0	4,9	95,1	100,0	6,0	94,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	100,0	99,9	0,1	100,0	99,7	0,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	100,0	100,0	-	100,0	100,0	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100,0	100,0	-	100,0	100,0	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	100,0	3,2	96,8	100,0	3,3	96,7
Kultura fizyczna i sport	100,0	0,1	99,9	100,0	0,1	99,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje celowe z budżetu państwa, na dofinansowanie bieżących zadań własnych samorządów województw w 2004 r., przekazane w kwocie 64.436 tys. zł, głównie przeznaczone były na dofinansowanie zadań w dziale:

- Przetwórstwo przemysłowe, dotyczących m.in. rozwoju przedsiębiorczości, na które przekazano 45.335 tys. zł, tj. 70,4% omawianych dotacji,
- Edukacyjna opieka wychowawcza – 8.892 tys. zł, głównie na pomoc materialną dla uczniów.

Łącznie, na wyżej omówione cele, z budżetu państwa przekazano dotacje w kwocie 54.227 tys. zł, co stanowiło 84,2% dotacji do własnych zadań bieżących województw. W porównaniu do 2003 r., dotacje z budżetu państwa do bieżących zadań własnych samorządów województw przekazane w 2004 r. były niższe o 87,0%. Wynika to ze zmian zasad finansowania zadań samorządów województw dotyczących: organizowania i dotowania kolejowych regionalnych przewozów pasażerskich, medycyny pracy oraz wojewódzkich urzędów pracy – od 2004 r. dotacje celowe na finansowanie tych zadań zastąpiono zwiększonymi dochodami własnymi samorządów województw.

Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie inwestycji własnych województw zaplanowano w kwocie 684.879 tys. zł. W 2004 r. dochody województw z tego tytułu wyniosły 412.109 tys. zł, co stanowiło 60,2% ich planu rocznego.

Należy jednak uwzględnić, iż w wykazach wydatków budżetu państwa, które nie wygasły z upływem 2004 r., ujęte zostały dotacje na ww. cele w kwocie 345.505 tys. zł, w tym dotacja w kwocie 211 mln zł na finansowanie inwestycji dla regionalnych pasażerskich przewozów kolejowych, które samorzady województw mogą wykorzystać do 30 czerwca 2006 r.

W układzie działów klasyfikacji budżetowej, wysokość planowanych i przekazanych dotacji na inwestycje własne zawiera poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik (3:2)	Struktura wykonania
	tys. zł		%%	
1	2	3	4	5
Ogółem	684 879	412 109	60,2	100,0
z tego:				
Rolnictwo i łowiectwo	9 000	8 936	99,3	2,2
Przetwórstwo przemysłowe	37 634	36 668	97,4	8,9
Transport i łączność	329 476	112 608	34,2	27,3
Turystyka	1 961	251	12,8	0,1
Gospodarka mieszkaniowa	920	920	100,0	0,2
Działalność usługowa	3 000	2 845	94,8	0,7
Informatyka	1 260	1 243	98,7	0,3
Administracja publiczna	1 942	1 909	98,3	0,5
Oświata i wychowanie	6 696	4 794	71,6	1,2
Szkolnictwo wyższe	5 160	5 160	100,0	1,2
Ochrona zdrowia	186 590	145 004	77,7	35,2
Pomoc społeczna	7 036	5 572	79,2	1,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7	6	85,7	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	76 757	69 643	90,7	16,9
Kultura fizyczna i sport	17 440	16 550	94,9	4,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min. Fin.)

Z powyższego zestawienia wynika, iż wśród dotacji celowych z budżetu państwa na inwestycje własne samorządów województw, najwięcej środków było przeznaczonych na realizowane inwestycje w ramach działu Ochrona zdrowia (35,2%), Transport i łączność (27,3%) i oraz działu Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (16,9%).

1.2.3. Pozostałe dotacje celowe

Przekazane w 2004 r. dotacje na realizację przez samorzady województw zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej oraz z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, jak również dotacje z funduszy celowych, wyniosły 452.523 tys. zł, co stanowiło 29,0% ogólnej kwoty dotacji celowych.

W grupie tej, największą pozycję stanowiły dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego. Wyniosły one 202.442 tys. zł, z tego na zadania bieżące – 14.276 tys. zł, a na zadania inwestycyjne – 188.166 tys. zł.

Zawierane przez województwa porozumienia z innymi jednostkami samorządu terytorialnego dotyczyły w szczególności:

- zadań realizowanych na drogach publicznych (92,8% omawianej dotacji),
- zadań z zakresu kultury (3,8% omawianej dotacji).

Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej wyniosły 186.968 tys. zł, co stanowiło 99,5% planowanej na ten cel kwoty dotacji, a dotacje z funduszy celowych 63.113 tys. zł, co stanowiło 94,6% kwoty planowanej.

2. Wydatki województw

Łączne wydatki województw na 2004 r. zostały zrealizowane w wysokości 5.863.585 tys. zł, tj. 90,4% planu i były wyższe niż w 2003 roku o 24,4%.

Dane o zrealizowanych w roku 2004 wydatkach województw przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM					
z tego:	4 712 741	6 488 354	5 863 585	90,4	124,4
Wydatki majątkowe					
w tym:	1 570 718	2 172 475	1 741 291	80,2	110,9
inwestycyjne	1 545 991	2 119 878	1 689 791	79,7	109,3
Wydatki bieżące	3 142 023	4 315 879	4 122 294	95,5	131,2
z tego:					
Wynagrodzenia,	699 199	768 952	758 650	98,7	108,5
w tym:					
wynagrodzenia osobowe	651 440	716 999	707 425	98,7	108,6

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Pochodne od wynagrodzeń	134 827	152 054	147 428	97,0	109,3
Dotacje	1 337 309	1 786 106	1 708 045	95,6	127,7
Wydatki na obsługę długu	20 040	29 416	25 758	87,6	128,5
Wydatki z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	846	20 111	1 956	9,7	231,2
Pozostałe wydatki	949 802	1 559 240	1 480 458	94,9	155,9

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min.Fin.)

W łącznej kwocie wykonanych przez województwa wydatków - wydatki bieżące zostały wykonane w wysokości 4.122.294 tys. zł, tj. 95,5% planu rocznego, zaś wydatki majątkowe w wysokości 1.741.291 tys. zł, tj. 80,2% planu rocznego. Wydatki na zadania inwestycyjne stanowiły 97,0% wydatków majątkowych.

W stosunku do roku 2003 wydatki majątkowe województw wzrosły o 10,9%, w tym inwestycyjne o 9,3%. Na wydatki bieżące województwa przeznaczyły o 31,2% środków więcej.

W 2004 r. najwyższe wykonanie wydatków bieżących odnotowano w grupie wynagrodzeń – 98,7% planu rocznego, pochodnych od wynagrodzeń – 97,0% planu rocznego oraz dotacji – 95,6% planu rocznego.

Strukturę wydatków województw, według rodzajów wydatków, w 2004 i 2003 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2003	2004
	%%	
1	2	3
WYDATKI OGÓŁEM	100,0	100,0
z tego:		
Wydatki majątkowe	33,3	29,7
w tym:		
inwestycyjne	32,8	28,8
Wydatki bieżące	66,7	70,3
z tego:		
wynagrodzenia, w tym:	14,8	12,9
wynagrodzenia osobowe	13,8	12,1
Pochodne od wynagrodzeń	2,9	2,5
Dotacje	28,4	29,1
Wydatki na obsługę długu	0,4	0,4
Pozostałe wydatki	20,2	25,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Uwzględniając strukturę poniesionych wydatków, na wydatki bieżące przeznaczono 70,3%, a na wydatki majątkowe 29,7% środków finansowych ogółem. Udział wydatków majątkowych w porównaniu do 2003 roku zmniejszył się o 3,6 punktu, zaś wydatków bieżących zwiększył o 3,6 punktu.

W grupie wydatków bieżących, w 2004 r., największy udział miały dotacje - 29,1% oraz pozostałe wydatki – 25,3% wydatków ogółem.

Wydatki województw w roku 2004 według działów zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	4 712 741	6 488 354	5 863 585	90,4	100,0	124,4
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	587 770	638 790	620 681	97,2	10,6	105,6
Leśnictwo	510	370	370	100,0	0,0	72,5
Rybołówstwo i rybactwo	6 601	18	18	100,0	0,0	0,3
Przetwórstwo przemysłowe	80 091	207 563	110 293	53,1	1,9	137,7
Transport i łączność	1 750 487	2 348 573	2 081 265	88,6	35,5	118,9
Turystyka	7 680	10 870	8 672	79,8	0,1	112,9
Gospodarka mieszkaniowa	24 202	35 370	31 163	88,1	0,5	128,8
Działalność usługowa	62 921	57 577	52 540	91,3	0,9	83,5
Informatyka	0	1 441	1 424	98,8	0,0	-
Nauka	170	4 346	1 425	32,8	0,0	838,2
Administracja publiczna	310 382	436 897	407 783	93,3	7,0	131,4
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2	0	0	-	0,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 687	2 076	1 955	94,2	0,0	115,9
Obsługa długu publicznego	27 471	57 557	35 157	61,1	0,6	128,0
Różne rozliczenia	52	398 402	380 578	95,5	6,5	*
Oświata i wychowanie	439 560	489 516	484 593	99,0	8,3	110,2
Szkolnictwo wyższe	16 574	22 136	18 748	84,7	0,3	113,1
Ochrona zdrowia	501 780	583 918	520 694	89,2	8,9	103,8
Pomoc społeczna	71 508	25 196	23 073	91,6	0,4	32,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	163 724	136 422	83,3	2,3	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	44 959	109 267	78 712	72,0	1,3	175,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	60 867	39 377	28 510	72,4	0,5	46,8

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	662 977	778 436	765 622	98,4	13,1	115,5
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0	5	5	100,0	0,0	-
Kultura fizyczna i sport	54 490	76 929	73 882	96,0	1,3	135,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

* - wskaźnik powyżej 1000%

W dziale Różne rozliczenia wystąpił bardzo wysoki wskaźnik wzrostu realizacji wydatków w 2004 r. w stosunku do roku 2003. W 2003 r. zrealizowano wydatki w wysokości 52 tys. zł, a w 2004 r. realizacja wydatków w tym dziale wyniosła 380.578 tys. zł. W dziale tym 32 tys. zł wydano na zakup usług zwykłych, natomiast 380.546 tys. zł stanowiły wpłaty województw do budżetu państwa.

Od 2004 r. wpłat dokonują m. in. województwa, w których dochód podatkowy na 1 mieszkańca województwa jest wyższy od 110% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca w kraju.

W 2004 r. wpłat z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej miało dokonywać tylko województwo mazowieckie.

W związku ze zmianami granic województw, stosownie do art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w części objętej zmianami administracyjnymi, kwota wpłat województwa mazowieckiego z przeznaczeniem na część regionalną w 2004 roku, została rozdzielona między województwa: świętokrzyskie i podlaskie, proporcjonalnie do liczby ich mieszkańców wg stanu na 31 grudnia 2002 r. z uwzględnieniem zmian w podziale administracyjnym kraju, wyszacowanych przez Główny Urząd Statystyczny, a więc została zmniejszona o 71 tys. zł, natomiast wpłatami zostały objęte:

- województwo mazowieckie – 380.475 tys. zł,
- województwo świętokrzyskie – 55 tys. zł,
- województwo podlaskie – 16 tys. zł.

Z obowiązku dokonania wpłat do budżetu państwa przeznaczonych na część regionalną subwencji ogólnej dla województw wywiązały się województwa, dokonując wpłat w kwocie 380.546 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2004 rok.

W dziale Nauka w 2003 r. wydatki województw zostały zrealizowane w wysokości 170 tys. zł, a w 2004 r. – 1.425 tys. zł. Wskaźnik wzrostu wydatków w 2004 r. w stosunku do 2003 r. wyniósł 838,2%. W 2004 r. środki w tym dziale zostały przeznaczone na dotacje podmiotowe z budżetu dla jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych (21,8%) oraz dla publicznych szkół wyższych (15,6%), a także na dotacje celowe dla gmin na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego (17,0%).

W dziale Edukacyjna opieka wychowawcza wskaźnik wzrostu wydatków województw w tym dziale w 2004 r. w stosunku do 2003 r. wyniósł 175,1%. Wydatki tego działu w 2004 r. w 40,0% zostały przeznaczone na dotacje dla powiatów na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego, stypendia dla uczniów oraz na wynagrodzenia osobowe pracowników – 30,7%.

W dziale Gospodarka mieszkaniowa wskaźnik wzrostu wydatków w 2004 r. w stosunku do 2003 r. wyniósł 128,8%. Wydatki tego działu w 2004 r. w 84,6% zostały przeznaczone na finansowanie kosztów inwestycji jednostek budżetowych i zakup usług pozostałych.

W dziale Przetwórstwo przemysłowe wskaźnik wzrostu wydatków w stosunku do roku 2003 wyniósł 137,7%. W 2004 r. w 89,7% środki te przeznaczone były na dotacje celowe z budżetu, zakup usług pozostałych, a także na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

W dziale Transport i łączność wskaźnik wzrostu wydatków w 2004 r. w stosunku do roku 2003 wyniósł 118,9%. Wydatki tego działu w 2004 r. w 26,2% zostały przeznaczone na inwestycje jednostek budżetowych i w 37,6% na dotacje podmiotowe i przedmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych.

W dziale Szkolnictwo wyższe w 2003 r. zostały zrealizowane wydatki w kwocie 16.574 tys. zł, a w 2004 r. – 18.748 tys. zł. Wskaźnik realizacji tych wydatków w 2004 r. w stosunku do roku 2003 wyniósł 113,1%. W 45,3% były to wydatki inwestycyjne, w 33,5% dotacje celowe.

W dziale Rolnictwo i łowiectwo realizacja wydatków w 2003 r. wyniosła 587.770 tys. zł, a w 2004 r. – 620.681 tys. zł. Wskaźnik wzrostu wydatków zrealizowanych w 2004 r. w stosunku do 2003 r. wyniósł 105,6%. W 2004 r. wydatki poniesione w tym dziale zostały przeznaczone na inwestycje jednostek budżetowych (67,2%), wynagrodzenia osobowe i zakup usług remontowych.

W 2004 r., w dziale Rybołówstwo i rybactwo odnotowano największy spadek wydatków w stosunku do roku 2003. W 2003 r. wydatki w tym dziale wynosiły 6.601 tys. zł, a w 2004 r. – 18 tys. zł, tj. 0,3% wydatków 2003 r.

W stosunku do 2003 r., wydatki spadły też w działach Pomoc społeczna (o 67,7%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (o 53,2%), Leśnictwo (o 27,5%) oraz Działalność usługowa (o 16,5%).

Najwyższy udział w zrealizowanych wydatkach ogółem w 2004 r. stanowiły wydatki poniesione w następujących działach: Transport i łączność – 35,5%, Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 13,1%, Rolnictwo i łowiectwo – 10,6%, Ochrona zdrowia – 8,9%, Oświata i wychowanie – 8,3% oraz Administracja publiczna – 7,0%. Łącznie, udział wymienionych działów wynosił 83,4% poniesionych przez te jednostki wydatków ogółem.

W działach Leśnictwo, Rybołówstwo i rybactwo oraz Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody - wydatki zaplanowane na 2004 r. zostały zrealizowane w pełnej wysokości.

Wśród najistotniejszych w strukturze wydatków działach, najwyższe wydatki, w stosunku do planu rocznego, zostały zrealizowane w działach: Oświata i wychowanie – 99,0%, Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 98,4%, Rolnictwo i łowiectwo – 97,2%, Administracja publiczna – 93,3%, Ochrona zdrowia – 89,2%.

W związku ze zmianami systemowymi dotyczącymi sposobu finansowania niektórych zadań własnych i zadań z zakresu administracji rządowej poniżej przedstawiono planowane i wykonane wydatki na zadania, których sposób finansowania uległ zmianie od 1 stycznia 2004 r.

Wyszczególnienie	2003		2004		Dynamika wykonania (4 : 2)
	Wykonanie	Wykonanie planu	Wykonanie	Wykonanie planu	
	tys. zł	%%	tys. zł	%%	%%
1	2	3	4	5	6
Przewozy regionalne	335 043	98,6	523 365	70,4	156,2
Przewozy autobusowe	398 263	99,5	451 874	98,6	113,5
Zatrudnienie i przeciwdziałanie bezrobociu	53 717	99,6	108 005	85,0	201,1
Zadania określone w ustawie o służbie medycyny pracy	66 087	99,6	62 741	99,2	94,9

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r. województwa zrealizowały wydatki na zadania w zakresie organizowania i dotowania przewozów regionalnych wyższe o 56,2 % niż w 2003 r.

W 2004 r. wydatki na finansowanie ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów były o 13,5% wyższe niż w 2003 r.

Na zadania w zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, w 2004 r., województwa zrealizowały wydatki dwukrotnie wyższe niż w 2003 r.

Natomiast wydatki zrealizowane przez województwa w 2004 r. na zadania w zakresie służby medycyny pracy były niższe niż w 2003 r. o 5,1%.

Wydatki majątkowe województw wyniosły w omawianym okresie 1.741.291 tys. zł i w odniesieniu do kwoty zaplanowanej na 2004 r. zostały wykonane w 80,2% i stanowiły 29,7% wydatków ogółem tych jednostek.

Wykonanie oraz strukturę działową wydatków majątkowych zrealizowanych przez województwa w 2004 r. prezentuje poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	1 570 718	2 172 476	1 741 291	80,2	100,0	110,9
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	389 336	436 816	419 437	96,0	24,1	107,7
Leśnictwo	20	0	0	-	0,0	0,0
Rybołówstwo i rybactwo	6 600	0	0	-	0,0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	22 104	118 600	41 416	34,9	2,4	187,4
Transport i łączność	654 125	945 686	691 625	73,1	39,8	105,7
Turystyka	1 915	2 306	596	25,8	0,0	31,1
Gospodarka mieszkaniowa	10 712	21 232	19 385	91,3	1,1	181,0
Działalność usługowa	18 117	4 681	4 256	90,9	0,2	23,5
Informatyka	0	1 369	1 352	98,8	0,1	-
Administracja publiczna	21 444	60 109	57 793	96,1	3,3	269,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	655	801	794	99,1	0,0	121,2
Różne rozliczenia	0	686	0	0,0	0,0	-
Oświata i wychowanie	8 592	20 078	17 996	89,6	1,0	209,5
Szkolnictwo wyższe	15 586	9 392	9 392	100,0	0,5	60,3
Ochrona zdrowia	243 848	304 933	256 726	84,2	14,8	105,3
Opieka społeczna	3 984	8 464	6 899	81,5	0,4	173,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	12 503	11 964	95,7	0,7	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	2 708	532	532	100,0	0,0	19,6

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	57 883	35 083	24 821	70,7	1,4	42,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	97 247	153 680	143 234	93,2	8,3	147,3
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0	5	5	100,0	0,0	-
Kultura fizyczna i sport	15 842	35 520	33 068	93,1	1,9	208,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

W 2004 r., w porównaniu do 2003 r., najwyższą dynamikę wzrostu wydatków majątkowych odnotowano w działach:

Administracja publiczna – 269,5%,

Oświata i wychowanie – 209,5%,

Kultura fizyczna i sport – 208,7%,

Gospodarka mieszkaniowa – 181,0%,

Pomoc społeczna – 173,2%

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez województwa na wydatki majątkowe dotyczyła działów: Transport i łączność (39,8%), Rolnictwo i łowiectwo (24,1%), Ochrona zdrowia (14,8%) oraz Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (8,3%). Łącznie, wydatki na inwestycje w tych działach stanowiły 86,7% wszystkich wydatków majątkowych tych jednostek.

Wykonanie oraz strukturę działową wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych przez województwa w 2004 r. prezentuje poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	699 199	768 952	758 650	98,7	100,0	108,5
z tego:						
Rolnictwo i łowiectwo	69 626	70 169	70 152	100,0	9,2	100,8
Przetwórstwo przemysłowe	0	179	179	100,0	0,0	-
Leśnictwo	172	177	177	100,0	0,0	102,9
Transport i łączność	89 195	94 669	93 810	99,1	12,4	105,2
Działalność usługowa	21 177	21 244	21 229	99,9	2,8	100,2
Administracja publiczna	157 480	189 101	182 289	96,4	24,0	115,8

Wyszczególnienie	Wykonanie 2003	Plan (po zmianach) 2004	Wykonanie 2004	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika wykonania (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Oświata i wychowanie	292 370	308 160	307 149	99,7	40,5	105,1
Ochrona zdrowia	4 944	6 558	6 500	99,1	0,9	131,5
Opieka społeczna	37 605	6 923	6 823	98,6	0,9	18,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	44 949	43 689	97,2	5,8	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	26 578	26 386	26 218	99,4	3,5	98,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0	367	365	99,5	0,0	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	52	70	70	100,0	0,0	134,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Wydatki na wynagrodzenia we wszystkich działach łącznie zaplanowane w wysokości 768.952 tys.zł, wykonane zostały w wysokości 758.650 tys. zł, tj. w 98,7% planu rocznego.

W strukturze wydatków na wynagrodzenia przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez województwa na wydatki na wynagrodzenia dotyczyła działów: Oświata i wychowanie (40,5%), Administracja publiczna (24,0%), Transport i łączność (12,4%), Rolnictwo i łowiectwo (9,2%), Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (5,8%). Łącznie, wydatki na wynagrodzenia w tych działach stanowiły 91,9% wszystkich wydatków na wynagrodzenia zrealizowanych przez te jednostki.

Wykonane w 2004 r. wydatki ogółem województw przeliczone na 1 mieszkańca wyniosły 153,5 zł i były wyższe niż w 2003 r. o 30,2 zł.

Wydatki ogółem zrealizowane w 2004 r. przeliczone na 1 mieszkańca w województwach, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie

Wyszczególnienie	Wydatki województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)	
	2003	2004
1	2	3
Wydatki ogółem	123,3	153,5
z tego:		
Wydatki majątkowe , w tym:	41,1	45,6
inwestycyjne	40,5	44,2
Wydatki bieżące , z tego:	82,2	107,9
wynagrodzenia, w tym:	18,3	19,9
wynagrodzenia osobowe	17,0	18,5

Wyszczególnienie	Wydatki województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)	
	2003	2004
1	2	3
Pochodne od wynagrodzeń	3,5	3,9
Dotacje	35,0	44,7
Wydatki na obsługę długu	0,5	0,7
Pozostałe wydatki	24,9	38,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min.Fin.)

Wydatki ogółem – w przeliczeniu na 1 mieszkańca – poniesione przez województwo o najwyższym wskaźniku w wysokości 209,9 zł były o 36,7% wyższe niż średnie wydatki tych jednostek obliczonych dla kraju oraz dwukrotnie wyższe niż w województwie o najniższym wskaźniku.

3. Wynik budżetów województw

W 2004 r. samorzady województw zrealizowały zbiorczo nadwyżkę w wysokości 1.106.721 tys. zł, przy planowanej nadwyżce w wysokości 76.951 tys. zł.

Z 16 samorządów województw, 14 województw wypracowało nadwyżkę budżetową na kwotę 1.118.817 tys. zł, a 2 województwa zamknęły rok deficytem na kwotę 12.097 tys. zł.

Województwa zrealizowały w 2004 r. przychody w łącznej wysokości 150.009 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 154.892 tys. zł.

Na podstawie sprawozdań zestawiono poniżej strukturę przychodów i rozchodów województw.

Wyszczególnienie	Struktura %%
1	2
Przychody ogółem	100,0
z tego:	
Kredyty i pożyczki	38,8
Spląty pożyczek udzielonych	2,4
Nadwyżka budżetu województw z lat ubiegłych	8,5
Obligacje	0,0
Inne	50,3
Rozchody ogółem	100,0
z tego:	
Spląty kredytów i pożyczek	77,1
Pożyczki udzielone	7,6
Lokaty w bankach	12,3
Inne	3,0

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów województw za 2004 r. (Min Fin)

W 2004 r województwa wykazały przychody z tytułu kredytów i pożyczek (38,8%).

Natomiast w rozchodach województw największy udział miały spłaty kredytów i pożyczek (77,1%), lokaty bankowe (12,3%) i udzielone pożyczki (7,6%).

4. Zobowiązania według tytułów dłużnych i należności województw

Ze sprawozdań województw o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych wynika, iż na koniec 2004 r. stan zadłużenia tych jednostek wynosił 561.451 tys. zł i były to wyłącznie zobowiązania wobec podmiotów krajowych, z tego na zobowiązania długoterminowe przypadła kwota 520.424 tys. zł.

Zobowiązania wystąpiły we wszystkich województwach. Wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem w wykonanych dochodach ogółem w 2004 r. wynosił 8,1% i w stosunku do 2003 r. zmalał o 6,0 punktu.

W kwocie zobowiązań ogółem, wykazanych przez województwa, przypada na:

- kredyty i pożyczki - 75,5%,
- emisję papierów wartościowych - 21,4%,
- zobowiązania wymagalne- 3,1%.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę zadłużonych województw w relacji zadłużenia do wykonanych dochodów tych jednostek.

Wyszczególnienie	Liczba jednostek					
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%
2003	16	16	6	5	4	1
2004	16	16	9	5	1	1

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2003 i 2004 r. (Min. Fin.)

Z zamieszczonych danych wynika, że w 2004 r. wszystkie województwa wykazały w sprawozdaniach zadłużenie. Najliczniejsza grupa tych jednostek znajduje się, zarówno w 2003 jak i w 2004 r., w przedziale o zadłużeniu poniżej 20% dochodów ogółem. Liczba jednostek w tej grupie stanowiła w 2004 r. 87,5% zadłużonych jednostek. W 2004 r. zmniejszyła się liczba województw o zadłużeniu powyżej 20% dochodów ogółem.

Zobowiązania wymagalne w wysokości 17.245 tys. zł stanowiły 3,1% zobowiązań ogółem. Zobowiązania wymagalne w 56,1% dotyczyły zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług.

Z danych wykazanych przez województwa, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że jednostki te w 2004 r. udzieliły poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 43.713 tys. zł – co stanowiło 0,6% dochodów ogółem tych jednostek.

Ze sprawozdań województw o stanie należności wg tytułów wynika, iż na koniec 2004 r. kwota należności tych jednostek wynosiła 91.281 tys.zł. Całość tej kwoty stanowiły należności krajowe, z tego na należności długoterminowe przypadała kwota 12.622 tys. zł.

Należności wystąpiły we wszystkich województwach. Udział należności ogółem w wykonanych dochodach ogółem w 2004 r. wynosił 1,3%.

W kwocie należności ogółem wykazanych przez województwa 33,2% przypadało na kredyty i pożyczki.

Wymagalne należności w wysokości 60.917 tys. zł stanowiły 66,7% należności ogółem. Należności wymagalne w 63,2% dotyczyły należności z tytułu dostaw towarów i usług.

5. Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych województw

Przychody i wydatki jednostek organizacyjnych w województwach w 2004 r., w porównaniu z planem, przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Ogółem			
1. Przychody	325 477	288 699	88,7
w tym: dotacje z budżetów województw	14 470	14 132	97,7
2. Wydatki	331 712	288 251	86,9
w tym: wpłaty do budżetów województw	130	148	113,8
Zakłady budżetowe			
1. Przychody	140 909	120 578	85,6
w tym: dotacje z budżetów województw	13 950	13 612	97,6
2. Wydatki	138 242	120 743	87,3
w tym: wpłaty do budżetów województw	0	0	-

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Gospodarstwa pomocnicze			
1. Przychody	99 682	94 047	94,3
w tym: dotacje z budżetów województw	520	520	100,0
2. Wydatki	99 606	94 246	94,6
w tym: wpłaty do budżetów województw	10	0	-
Środki specjalne			
1. Przychody	84 886	74 074	87,3
w tym: dotacje z budżetów województw	0	0	-
2. Wydatki	93 865	73 261	78,0
w tym :wpłaty do budżetów województw	120	148	123,3

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje dla wojewódzkich zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych według działów przedstawiono poniżej.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	3:2	Struktura
	w tys. zł		%%	
1	2	3	4	5
Dotacje ogółem	14 470	14 132	97,7	100,0
z tego:				
Rolnictwo i łowiectwo	1 487	1 487	100,0	10,5
Przetwórstwo przemysłowe	120	120	100,0	0,8
Transport i łączność	858	858	100,0	6,1
Gospodarka mieszkaniowa	142	134	94,4	0,9
Działalność usługowa	1 409	1 312	93,1	9,3
Administracja publiczna	130	130	100,0	0,9
Oświata i wychowanie	7 810	7 810	100,0	55,3
Kultura fizyczna i sport	2 514	2 281	90,7	16,1

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych za 2004 r. (Min. Fin.)

Dotacje dla wojewódzkich zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych zostały zrealizowane w wysokości 14.132 tys. zł, tj. w 97,7% planu.

W strukturze działowej tych dotacji przeważają dotacje na Oświatę i wychowanie – 55,3%, Kulturę fizyczną i sport 16,1% i Rolnictwo i łowiectwo – 10,5%.

5.1. Zakłady budżetowe województw

W województwach jedną z form organizacyjnych są zakłady budżetowe. W ogólnej kwocie przychodów: zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych województw, przychody zakładów budżetowych województw stanowiły 41,8%, a kierowano do nich 96,3% dotacji z budżetów województw.

W 2004 r. przychody zakładów budżetowych województw wyniosły 120.578 tys. zł, z tego z dotacji z budżetów województw pochodziło 13.612 tys. zł, tj. 11,3%. W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 85,6%, a dotacje w 97,6%.

Wydatki zakładów budżetowych wyniosły 120.743 tys. zł, tj. 87,% planu, przy czym na 2004 r. nie planowano, ani też nie dokonano wpłat do budżetów województw.

Deficyt stanu środków obrotowych zakładów budżetowych województw zwiększył się z 8 tys. zł na początku roku do w wysokości 79 tys. zł na koniec roku 2004, tj. blisko dziesięciokrotnie.

5.2. Gospodarstwa pomocnicze województw

W 2004 r. gospodarstwa pomocnicze zrealizowały przychody w wysokości 94.047 tys. zł, tj. 94,3% planu. Stanowiły one 32,6% przychodów zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych województw.

Dotacje z budżetów województw przekazane zostały gospodarstwom pomocniczym w wysokości 520 tys. zł, tj. 100,0% planu. W ogólnej kwocie przychodów gospodarstw pomocniczych, dotacje z budżetów województw stanowiły 3,7%.

Wydatki gospodarstw pomocniczych wyniosły 94.247 tys. zł, przy czym nie dokonano wpłaty do budżetów województw, przy planie 10 tys. zł .

Stan środków obrotowych zmniejszył się z 2.053 tys. zł na początku roku do 1.574 tys. zł na końcu roku 2004, tj. o 479 tys. zł czyli o 23,3%.

5.3. Środki specjalne województw

Przychody środków specjalnych województw zrealizowane w wysokości 74.074 tys. zł, stanowiły 25,7% przychodów: zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych województw i zostały zrealizowane w 87,3% wielkości planowanej.

Zrealizowane wydatki wyniosły 73.261 tys. zł i były niższe o 22,0% niż planowano.

Stan środków obrotowych wzrósł z kwoty 19.518 tys. zł na początku roku do 20.331 tys. zł na koniec roku 2004, tj. o 813 tys. zł czyli o 4,2%. Stan środków obrotowych na koniec roku był o 202,9% wyższy niż planowano.

Wyniki finansowe wojewódzkich zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych zamieszczono w tabeli w załączniku.

6. Fundusze celowe województw

W 2004 roku w województwach występowały dwa fundusze celowe:

- Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych,
- Wojewódzki Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,

Stan środków funduszy celowych ogółem w województwach zmniejszył się z 84.687 tys. zł na początek roku do 70.416 tys. zł na koniec roku 2003, tj. o 14.271 tys. zł, czyli o 16,9%. Przychody funduszy wyniosły 147.978 tys. zł. Środki funduszy celowych w województwach zostały rozdysponowane w kwocie 162.250 tys. zł, w tym 65.757 tys. zł, tj. 40,5% w formie dotacji.

6.1. Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Stan środków Funduszu w województwach w 2004 r. zwiększył się z kwoty 47.381 tys. zł na początek roku do 47.873 tys. zł na koniec 2004 roku, tj. o 492 tys. zł, czyli o 1,0%. Przychody Terenowego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w 2004 roku w województwach wyniosły 122.086 tys. zł. Środki te zostały rozdysponowane w kwocie 121.594 tys. zł, z czego 71.381 tys. zł, tj. 58,7%, stanowiły dotacje.

6.2. Wojewódzki Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Stan środków Funduszu zwiększył się z 23.035 tys. zł na początek 2004 r. do 27.414 tys. zł na koniec roku, tj. o 4.378 tys. zł, czyli o 19,0%. Przychody Wojewódzkiego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym w 2004 roku wyniosły 37.148 tys. zł.

Środki Funduszu zostały rozdysponowane w kwocie 32.769 tys. zł, przy czym Fundusz nie otrzymał ani też nie udzielił dotacji.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Nr z 2000 r., Nr 100 poz. 1086 z późn. zm.), przychodami funduszy

wojewódzkich są wpływy ze sprzedaży map oraz innych materiałów i informacji z zasobów wojewódzkich, z opłat za czynności związane z prowadzeniem tych zasobów, wpłaty z funduszy powiatowych w wysokości 10,0% ich wpływów, a także inne wpływy. Fundusze wojewódzkie mogą być uzupełniane dotacją z funduszu centralnego.

Środki Funduszu są przeznaczone na uzupełnienie środków budżetowych niezbędnych na finansowanie zadań związanych z aktualizacją i utrzymaniem państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz zakup urządzeń i wyposażenie lokali niezbędnych do prowadzenia tego zasobu.

Część V

Zbiornicze informacje dotyczące środków na realizację projektów i programów realizowanych z udziałem środków z Unii Europejskiej i innych środków zagranicznych

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą również być:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o Narodowym Planie Rozwoju umożliwia beneficjentom, którymi są również jednostki samorządu terytorialnego, otrzymywanie z budżetu państwa środków na uzupełnienie wkładu własnego, wymaganego przy realizacji projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych, współfinansowanych z publicznych środków wspólnotowych oraz projektów realizowanych w ramach strategii wykorzystania Funduszu Spójności.

Ze sprawozdań rocznych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2004r. wynika, iż przekazane jednostkom samorządu terytorialnego środki, zarówno na współfinansowanie programów pomocy przedakcesyjnej, jak i programów i projektów realizowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, wyniosły 1.452.321 tys. zł, co stanowiło 70,1% ich planu rocznego, z tego:

- środki z Unii Europejskiej - 411.353 tys. zł (tj. 28,3%),
- środki z budżetu państwa przekazane jako współfinansowanie programów pomocy przedakcesyjnej, programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE, na pokrycie kosztów operacyjnych, a także wydatków ponoszonych w związku z działaniami integracyjnymi - 427.422 tys. zł (tj. 29,4%),
- środki z pożyczek i kredytów zagranicznych - 412.593 tys. zł (tj. 28,4%),
- środki z budżetu państwa przekazane jako współfinansowanie działań realizowanych z udziałem pożyczek i kredytów zagranicznych - 186.815 tys. zł (tj. 12,9%),
- środki pochodzące z darowizn i grantów przyznanych przez poszczególne kraje lub instytucje - 9.953 tys. zł (tj. 0,7%),

- środki z budżetu państwa przekazane jako współfinansowanie darowizn, grantów
- 4.185 tys. zł (tj. 0,3%).

Z ww. kwoty przekazano:

- gminom – 553.541 tys. zł,
- powiatom – 115.868 tys. zł,
- miastom na prawach powiatu – 358.933 tys. zł,
- województwom – 423.979 tys. zł.

W relacji do dochodów ogółem poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego, środki na finansowanie programów pomocy przedakcesyjnej, jak i programów i projektów realizowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, stanowiły:

- w gminach – 0,6%,
- w powiatach – 0,9%,
- w miastach na prawach powiatu – 1,1%,
- w województwach – 6,1%.

Część VI

Zbiornicze wykonanie budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego

Związki jednostek samorządu terytorialnego zostały objęte obowiązkiem sporządzania sprawozdań z wykonania swoich budżetów od 2000 r.

Z wykazanych w sprawozdaniach danych ze 168 związków jednostek samorządu terytorialnego wynika, że dochody ogółem zrealizowane przez związki w 2004 r. wynoszą 625.356 tys. zł, co stanowi 88,3% kwot zaplanowanych na ten rok.

Wśród związków, 95 jednostek, tj. 56,5% łącznej ich liczby, zamknęło swoje budżety nadwyżką na łączną kwotę 18.866 tys. zł, deficyt zrealizowało 69 jednostek, tj. 50,0% łącznej ich liczby, na łączną kwotę 11.786 tys. zł, a w 4 jednostkach budżet był zrównoważony.

Dochody własne wykonane zostały w kwocie 592.211 tys. zł, co stanowi 89,1% planu rocznego, zaś dotacje celowe w kwocie 33.145 tys. zł, co stanowi 91,8% planu rocznego.

W porównaniu do 2003 r. dochody ogółem i dochody własne związków jednostek samorządu terytorialnego wzrosły odpowiednio o 0,8%, i o 5,2%, a dotacje celowe zmniejszyły się o 42,4%.

W strukturze dochodów ogółem związków, dochody własne stanowiły 94,7%, natomiast dotacje celowe 5,3%.

W strukturze dotacji dla związków środki na zadania własne stanowiły 32,4%, na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego - 34,7%, a środki pochodzące z funduszy celowych - 32,9%, przy czym na zadania inwestycyjne łącznie przeznaczonych zostało 63,0% dotacji celowych.

Wydatki ogółem, wykonane w kwocie 632.244 tys. zł, stanowią 84,9% kwoty planowanej na 2004 r., przy czym wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 94.233 tys. zł, tj. 50,7% planu rocznego, zaś wydatki bieżące w kwocie 548.937 tys. zł, tj. 96,3% planu rocznego.

W strukturze wydatków ogółem wydatki majątkowe stanowią 14,9%, a na wydatki bieżące przypada 85,1%.

Związki jednostek samorządu terytorialnego zaplanowały na 2004 r. deficyt w wysokości 36.091 tys. zł, tj. na poziomie 5,1% zaplanowanych dochodów. Związki zamknęły swoje budżety zbiorczo deficytem w kwocie 6.887 tys. zł, co w odniesieniu do dochodów wykonanych w tym okresie stanowi 1,1%.

Stan zobowiązań związków jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2004 r. wynosił 87.323 tys. zł, przy czym zobowiązania wymagalne wynosiły 9.979 tys. zł, tj. 11,4% łącznej kwoty zobowiązań związków. Łączna kwota zadłużenia związków stanowiła 13,8% dochodów ogółem związków jednostek samorządu terytorialnego.

Stan należności związków jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2004 r. wynosił 14.899 tys. zł, przy czym należności wymagalne stanowiły 96,6% łącznej kwoty należności związków. Łączna kwota należności związków stanowiła 2,4% dochodów ogółem związków jednostek samorządu terytorialnego.

Spis tablic

- Tablica 1. Sprawozdanie z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2004 roku
- Tablica 2. Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca
- Tablica 3. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 4. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 5. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 6. Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 7. Przychody i wydatki funduszy celowych jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 8. Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin w 2004 roku
- Tablica 9. Dochody, wydatki i wynik gmin na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 10. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań gmin według województw
- Tablica 11. Zestawienie planu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków gmin w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (w układzie wojewódzkim)
- Tablica 12. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków gmin w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (w układzie wojewódzkim)
- Tablica 13. Zestawienie dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych wykazanych przez gminy w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza oraz wydatków poniesionych w tych działach
- Tablica 14. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej gmin i „części gminnej” miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 15. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gmin i „części gminnej” miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 16. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez gminy i „część gminną” miasta na prawach

powiatu na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw

- Tablica 17. Wydatki gmin według działów i rodzajów
- Tablica 18. Wydatki gmin wiejskich według działów i rodzajów
- Tablica 19. Wydatki gmin pozostałych według działów i rodzajów
- Tablica 20. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja państwowa i samorządowa w gminach według województw
- Tablica 21. Wydatki majątkowe i inwestycyjne gmin według województw
- Tablica 22. Przychody i wydatki gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych
- Tablica 23. Przychody i wydatki gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych – gminy pozostałe
- Tablica 24. Przychody i wydatki gminnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych- gminy wiejskie
- Tablica 25. Sprawozdanie z wykonania budżetów powiatów w 2004 roku
- Tablica 26. Dochody, wydatki i wynik powiatów na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 27. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych powiatach
- Tablica 28. Zestawienie planu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków powiatów w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 29. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków powiatów w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 30. Zestawienie dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych wykazanych przez powiaty w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza oraz wydatków poniesionych w tych działach
- Tablica 31. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej powiatów i „części powiatowej” miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 32. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych powiatów i „części powiatowej” miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 33. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez powiaty i „część powiatową” miast na prawach powiatu na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 34. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja państwowa

i samorządowa w poszczególnych powiatach

- Tablica 35. Wydatki majątkowe i inwestycyjne powiatów według województw
- Tablica 36. Wydatki powiatów według działów i rodzajów
- Tablica 37. Przychody i wydatki powiatowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych
- Tablica 38. Sprawozdanie z wykonania budżetów miast na prawach powiatu w 2004 roku
- Tablica 39. Dochody, wydatki i wynik miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 40. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych miastach na prawach powiatu
- Tablica 41. Zestawienie planu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków miast na prawach powiatu w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 42. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków miast na prawach powiatu w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 43. Zestawienie dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych wykazanych przez miasta na prawach powiatu w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza oraz wydatków poniesionych w tych działach
- Tablica 44. Wydatki miast na prawach powiatu według działów i rodzajów
- Tablica 45. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja państwowa i samorządowa w poszczególnych miastach na prawach powiatu
- Tablica 46. Wydatki majątkowe i inwestycyjne miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 47. Przychody i wydatki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych w miastach na prawach powiatu
- Tablica 48. Sprawozdanie z wykonania budżetów województw w 2004 roku
- Tablica 49. Dochody, wydatki i wynik województw na 1 mieszkańca
- Tablica 50. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych województwach
- Tablica 51. Zestawienie planu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków województw w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 52. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych i wydatków województw w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 53. Zestawienie dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych wykazanych przez województwa w dziale 801 –

Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza oraz wydatków poniesionych w tych działach

- Tablica 54. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej województw
- Tablica 55. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych województw
- Tablica 56. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez województwa na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- Tablica 57. Wydatki województw według działów i rodzajów
- Tablica 58. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja państwowa i samorządowa w poszczególnych województwach
- Tablica 59. Wydatki majątkowe i inwestycyjne województw
- Tablica 60. Przychody i wydatki wojewódzkich zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz środków specjalnych
- Tablica 61. Sprawozdanie z wykonania budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego w 2004 roku